



Beleids- begroting

2026 - 2029



Gemeente
Hengelo

www.hengelo.nl



6

Paragrafen

6.1	Lokale heffingen	136
6.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	147
6.3	Onderhoud kapitaalgoederen	158
6.4	Grondbeleid	165
6.5	Financiering	170
6.6	Verbonden partijen	174
6.7	Bedrijfsvoering	186
6.8	Subsidies	197
6.9	Wet open overheid	199

6.1 Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente. Met deze inkomsten kan de gemeente een deel van haar taken uitvoeren. De lokale lasten worden vooral door burgers maar ook door bedrijven bijeen gebracht. Vóór de invoering of wijziging van een lokale heffing stelt de gemeenteraad een verordening vast waarin de heffingen en de erbij behorende tarieven zijn opgenomen.

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Alleen de heffingen en belastingen die in de Gemeentewet zijn genoemd, zijn toegestaan.

De lokale heffingen bestaan uit gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Gemeentelijke belastingen kunnen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding ongebonden is en heffingen waarvan de besteding gebonden is. Naast belastingen die gelden voor alle inwoners, zijn er rechten en leges voor individuele dienstverlening aan inwoners.

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen). Ongebonden lokale heffingen, zoals de onroerende zaakbelastingen (OZB) en parkeerbelasting, rekenen we tot de algemene dekkingsmiddelen, omdat zij niet bepaald worden door lasten van specifieke gemeentelijke dienstverlening in een inhoudelijk begrotingsprogramma.

Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, zijn wél onderdeel van een van de inhoudelijke begrotingsprogramma's. De bedoeling van de gebonden heffingen is dat ze voldoende opbrengen om de kosten te dekken van de gemeentelijke dienst waarvoor ze geheven worden. Op begrotingsbasis mag de heffing de gemeentelijke lasten niet overschrijden.

Rechten en retributies zijn vergoedingen voor diensten die de gemeente verzorgt voor een individuele aanvrager van een dienst. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in deze rechten en retributies. Bij leges geldt, dat de kostendekkendheid niet per dienst hoeft te gelden, maar per groep van gelijksoortige diensten. Het beleid is gericht op een rechtvaardige verdeling van kosten, waarvoor de aanvrager betaalt.

Volgens artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de paragraaf lokale heffingen tenminste te bevatten:

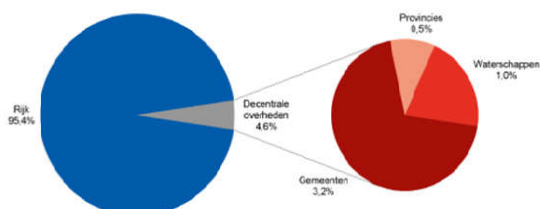
1. de geraamde inkomsten (6.1.1);
2. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen (6.1.2);
3. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de daarmee samenhangende geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd (6.1.3);
4. een aanduiding van de lokale lastendruk (6.1.4);
5. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid (6.1.5).

Deze paragraaf Lokale Heffingen beschrijft de diverse gemeentelijke heffingen en de gevolgen daarvan voor de inwoners van de gemeente Hengelo.

6.1.1 Geraamde inkomsten

Belasting- en premieopbrengst naar overheidslaag

Overheden leggen belastingen op aan inwoners. Onderstaande afbeelding geeft weer dat gemeenten 3,2% van de totale overheidsheffingen veroorzaken.

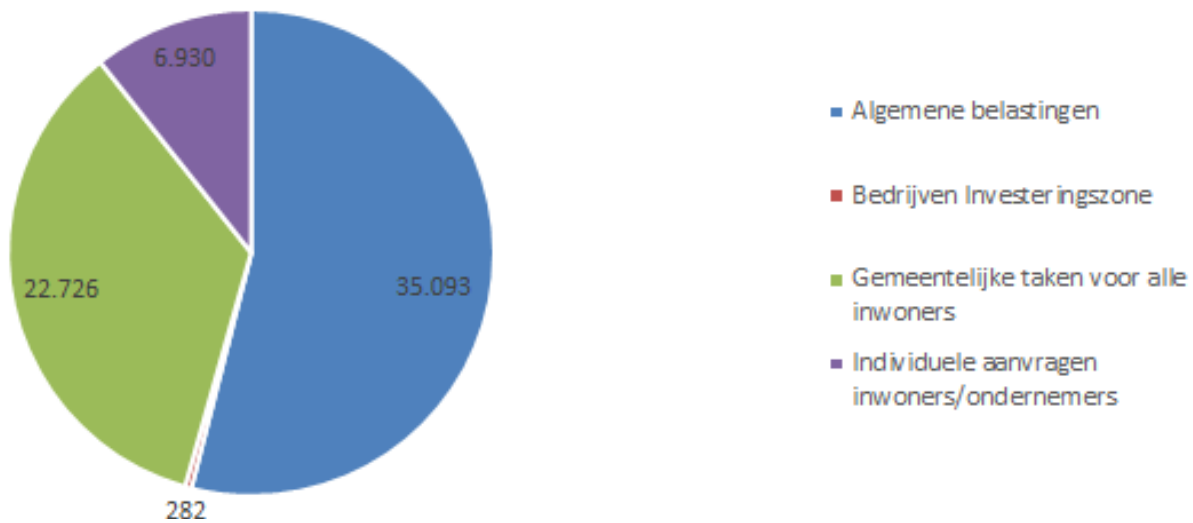


bron: Coelo 2025

De volgende heffingsbedragen zijn opgenomen in deze begroting.

Heffing	Begroot 2024	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Ongebonden heffingen	32.832	33.626	33.706	35.093
OZB eigenaren woning	13.900	13.928	14.458	15.329
OZB eigenaren niet-woning	9.649	10.067	9.891	10.430
OZB gebruikers niet-woning	6.356	6.679	6.479	6.787
Parkeerbelasting	1.819	1.848	1.902	1.978
Hondenbelasting	572	564	429	-
Precariobelasting	368	357	375	390
Toeristenbelasting	168	183	172	179
Gebonden heffingen	27.444	27.491	28.034	29.938
Rioolheffing	11.609	11.791	11.806	12.596
Afvalstoffenheffing	9.236	9.391	9.278	10.130
Leges omgevingsvergunning	2.245	2.614	2.425	2.522
Leges burgerzaken (incl. rijksleges)	2.391	1.911	2.441	2.538
Begraafrechten	618	607	631	651
Havengelden	451	457	461	479
Naheffingsaanslagen parkeren	300	240	280	269
Bedrijven investeringszone (BIZ)	186	187	271	282
Marktgelden	112	86	140	146
Rioolaansluitrecht	109	74	111	128
Leges APV	81	39	83	86
Leges vergunningen kabels en leidingen	63	60	64	66
Leges Kinderopvang	25	9	25	27
Leges vergunningen gehandicaptenparkeren	18	25	18	18
Totaal heffing	60.276	61.117	61.740	65.031

Verdeling heffingen naar soort heffing (2026)



Toelichting: de waarde 282 betreft de Bedrijven Investerings Zone.

6.1.2 Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Beleidskaders

Het beleid voor de lokale heffingen is opgenomen in:

- landelijke wet- en regelgeving;
- de diverse belastingverordeningen en -regelingen.

Beleidsontwikkelingen

Heffingen en de financiële uitdagingen van gemeenten

Nu compensatie van het Rijk van de kortingen op het gemeentefonds niet meer waarschijnlijk is gaan we onderzoeken wat de mogelijkheden voor compensatie kunnen zijn. Het zonder meer verhogen van heffingen is daarbij niet het uitgangspunt. We onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de kostendekkendheid te verhogen. Dit onderzoek is vanwege andere prioriteiten vertraagd.

Een eerste analyse laat wel zien, dat de dekkingshiaten zitten in heffingen bij relatief kleine doelgroepen (zoals marktkooplieden en schippers). De belangen van die doelgroepen hebben in het verleden geleid tot beperkte heffing. De verwachting is dat we gaan constateren, dat deze belangen zwaar blijven wegen.

Maximering OZB

Het inmiddels demissionaire kabinet wilde de stijging van de gemeentelijke woonlasten (ozb) maximaliseren via afspraken met gemeentes. Er zou met gemeenten worden onderzocht of en hoe de stijging van de gemeentelijke woonlasten (ozb) gemaximeerd kan worden. Na de verkiezingen weten we pas of dit beleid opnieuw onderdeel wordt van de afspraken.

Verlaging aanmanings- en incassokosten

In het regeerakkoord is opgenomen dat er een recht komt op vergissen. Een enkele fout kan niet langer een inwoner diep in de problemen duwen. Aanmaningskosten- en incassokosten van de overheid gaan fors omlaag.

Waterzorgheffing

Wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte, waarvan iedereen profiteert. Denk aan het onderhoud van bermen en slootkanten om overtollig water af te voeren. En maatregelen die gemeenten

moeten nemen om wateroverlast en -schade te voorkomen. De rioolheffing is niet meer alleen voor gebruikers van percelen die aangesloten zijn op het buizenstelsel dat we riolering noemen. Daarom dekt de huidige inrichting van de modelverordening riolering niet meer de lading. Meer percelen kunnen in de heffing worden betrokken.

De VNG heeft hiervoor een nieuwe modelverordening Riool- en Waterzorgheffing opgesteld. Bij invoering is een zorgvuldige communicatie en belangenafweging naar nieuwe belastingplichtigen van belang. Bijvoorbeeld cultuurgronden en natuurterreinen dragen nu veelal nog niet bij in de kosten van de gemeentelijke watertaken. We gaan deze actualiteit inbedden in onze verordening.

Nieuw toegangsbeleid binnenstad

Vanaf 1 juli 2025 is de binnenstad voetgangersgebied. Fietsen (niet zijnde speed-pedelecs) zijn toegestaan. Van 7.00 uur tot 12.00 uur mogen voertuigen in- en uitrijden voor laden en lossen. Buiten deze venstertijd geldt een vergunningensysteem. Voor aanvragen om buiten de venstertijden toegang te mogen hebben tot de binnenstad wordt een tarief gevraagd. We kennen een structurele ontheffing en een incidentele ontheffing. Deze tarieven zijn gebaseerd op de aan de aanvrager toerekenbare kosten van toegangsbeheer van de binnenstad.

Wetsvoorstel versterking waarborgfunctie Awb

Dit wetsvoorstel beoogt de Algemene wet bestuursrecht (Awb) aan te passen. Het doel van deze aanpassing is om de overheid te stimuleren besluiten voor burgers begrijpelijker te maken, zich bij de uitvoering van taken meer in de burger te verplaatsen en zich minder formeel op te stellen. Kortom, het beoogt een meer empathische en toegankelijke benadering van de burger in procedures van besluitvorming en rechtsbescherming. Twee onderdelen uit het wetsvoorstel springen er qua gevolgen uit nl.:

1. Volledige heroverweging bestreden besluit.
In een (WOZ-)bezwaar moet de gemeente/het belastingkantoor niet alleen de aangedragen bezwaargronden beoordelen, maar altijd alle kenmerken en referenties zichtbaar heroverwegen.
2. Verplichte afdoenings-overleg bij ieder bezwaar.
Daarbij moeten we altijd in overleg met belanghebbende en met mede-belanghebbenden, zoals mede-eigenaren en (ver)huurders over de afhandeling van het bezwaar. Ook als het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond is.

De VNG staat achter het doel van het wetsvoorstel, maar vreest teveel regels en moeilijke uitvoerbaarheid. Ook ontstaan nieuwe perspectieven voor no-cure-no-paybureaus en ontstaat een mismatch met aanpalende bijzondere wetten.

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt (nagenoeg) volledige kostendekking.

De voor 2026 geldende tarieven voor de overige belastingen en rechten stijgen met een inflatiecorrectie van 4%, uiteraard met uitzondering van die tarieven, die het Rijk heeft vastgesteld of gemaximeerd. De overige uitzonderingen worden toegelicht in het voorstel tot vaststelling van de Verordeningen 2026 (zaaknummer 3958741).

6.1.3 Overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen

De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2026 in Hengelo worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Onroerendezaakbelasting	Afvalstoffenheffing
Parkeerbelasting	Rioolheffing
Precariobelasting	Begraafrechten
Toeristenbelasting	Havengelden
	Bijdrage Bedrijven Investerings Zone
	Marktgelden
	Rioolaansluitrecht
	Naheffingsaanslagen parkeren
	Overige leges

Ongebonden belastingen

Onroerende-zaakbelastingen

Artikel 220 van de Gemeentewet geeft aan dat een gemeente onroerendezaakbelasting (OZB) kan heffen. De OZB is een algemene belasting. Er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente, en de opbrengst is onderdeel van de algemene middelen. De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat de situatie op een bepaald tijdstip, de peildatum, bepalend is voor de belastingplicht. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, leiden pas op de eerstvolgende peildatum tot een wijziging in de aanslag. Belastingplichtig zijn eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen. Iemand die zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, betaalt beide belastingdelen. Voorbeelden van niet-woningen zijn bedrijfspanden en buurtcentra.

De grondslag voor de berekening van de OZB in 2026 is de WOZ-waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2025. De WOZ-waarde wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Er wordt een tarief voor eigenaren van woningen vastgesteld en tarieven voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die in de begroting is vastgesteld. De werkwijze voor de tariefsbepaling is als volgt. Eerst wordt de beoogde opbrengst van de OZB voor woningen vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van alle woningen het OZB-tarief berekend. Dan volgt eenzelfde berekening voor de niet-woningen. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus, naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst, afhankelijk van de prijzen van de onroerende zaken op de peildatum. Als dit prijspeil is gestegen leidt dit tot een lager OZB-tarief. Andersom leidt een daling van de waarde van vastgoed tot een hoger tarief.

Bij de begrote opbrengst OZB is voor 2026 een inflatiecorrectie toegepast van 4%. Het tarief stijgt met dit percentage. De tariefstijging kan iets meer zijn als gevolg van hogere direct met de heffing verbonden lasten van GBTwente. In het tarief is een bedrag van € 190.000 opgenomen als vergoeding van de extra proceskosten. De totale opbrengst kan ook stijgen door toename van het aantal belastbare woningen en niet-woningen in de gemeente, de zogenaamde areaaluitbreiding.

Parkeerbelastingen

Artikel 225 van de Gemeentewet geeft aan dat gemeenten parkeerbelastingen mogen heffen, om het parkeren en het verkeer in de stad goed te organiseren. Er zijn twee zogenaamde 'parkeerbelastingen':

- de belasting voor een bepaalde parkeerplaats voor een bepaalde periode, waarvoor parkeerautomaten zijn geplaatst;
- de belasting voor een parkeervergunning.

Met behulp van parkeerbelastingen kunnen gemeenten op een juiste en financieel verantwoorde wijze het parkeerbeleid organiseren. De opbrengst van het parkeren komt in de algemene middelen.

Naast parkeerbelastingen kennen we de naheffingsaanslagen parkeerbelasting. Deze behoren tot de gebonden belastingen en worden daar toegelicht.

Precariobelasting

Artikel 228 van de Gemeentewet geeft aan dat precariobelasting kan worden opgelegd. Precariobelasting moet worden betaald door inwoners of bedrijven die voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond hebben. Voorbeelden zijn: terrassen op openbaar terrein, uithangborden boven openbaar terrein en bouwmaterialen die op openbaar terrein geplaatst zijn.

Toeristenbelasting

Artikel 224 van de Gemeentewet geeft aan dat gemeenten toeristenbelasting kunnen heffen voor overnachtingen door mensen die géén inwoner van de gemeente zijn. Het gaat hierbij vaak om toeristen of werknemers die in hotels en op campings verblijven. Het hotel of de camping moet de toeristenbelasting betalen. Het hotel of de camping mag de belasting in rekening brengen aan de overnachter. Het doel van toeristenbelasting is, dat mensen die gebruik maken van de voorzieningen in de stad, maar geen inwoner zijn, mee betalen aan de voorzieningen in de gemeente.

Afschaffing hondenbelasting

Op grond van artikel 226 van de Gemeentewet kan van de houder van een hond hondenbelasting worden geheven. Hengelo heeft dit tot en met 2025 gedaan. In 2024 is besloten tot een geleidelijke afschaffing in 4 jaren, 2025

t/m 2028. Nu wordt deze belasting in 2026 geheel afgeschaft. De afschaffing was opgenomen in de Zomernota 2025-2029, die door de gemeenteraad is aangenomen.

Gebonden belastingen

Mate van kostendekking van de gebonden belastingen

Per heffing wordt in onderstaande overzichten de mate van kostendekking weergegeven. De kostendekking volgens de begroting mag ten hoogste 100% bedragen. Deze dekking geldt per heffingssoort als het gaat om de collectieve diensten zoals afval en riolering. In de legesverordening worden zeer veel tarieven bepaald. Hier geldt dat kostendekkendheid niet per heffing, maar per hoofdstuk in de verordening bepaald mag worden. Een afzonderlijke heffing mag meer of minder kostendekkend zijn dan 100%, als dit gecompenseerd wordt met andere heffingen in de groep van soortelijke heffingen.

Overhead en compensabele BTW mogen worden toegerekend als lasten.

Afvalstoffenheffing

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is hoofdstuk 10 van de Wet Milieubeheer. Deze wet blijft voor het onderdeel afvalstoffen van kracht naast de Omgevingswet. Op basis van de wet heeft de gemeente de wettelijke taak om afvalstoffen van particuliere huishoudens in te zamelen. De inzameling en verwerking gebeurt in samenwerking met verbonden partijen. Zo is de inzameling opgedragen aan Twente Milieu, en de afvalverwerking aan Twence. De kosten van de inzameling en verwerking worden betaald uit de afvalstoffenheffing. De afvalbegroting is (nagenoeg) kostendekkend; er wordt geen winst beoogd.

De kosten bestaan vooral uit het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder. Tot de dekkingsmiddelen behoren ook elementen die in hun aard algemene dekkingsmiddelen kunnen zijn, maar die we wel aan afval toerekenen. Dit zijn b.v. een deel van het dividend van Twence en de baten die we ontvangen uit het invorderingsproces aanslagen lokale heffingen door GBTwente.

Huishoudens betalen jaarlijks een vast bedrag afvalstoffenheffing, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een perceel waar de gemeente de inzamelverplichting nakomt. De gebruiker betaalt daarnaast variabele bedragen voor het daadwerkelijk aanbieden van afval. De tarieven zijn per afvalsoort en lediging bepaald. Het te betalen bedrag hangt af van de soort aangeboden afval en het aantal aanbiedingen.

Tarieven 2026

Voor een sluitende afvalbegroting is in 2026 € 10,1 miljoen aan opbrengsten afvalstoffenheffing noodzakelijk. Bruto heffen we € 10,2 miljoen, omdat we rekening houden met € 100.000 oninbare vorderingen. Het vaste tarief wordt verhoogd van € 197,28 in 2025 naar € 210,00 in 2026.

Dit betekent een stijging van het vaste tarief van € 12,72. Bij een gemiddeld huishouden met een aanbiedgedrag van 9 keer de groene container (140L), 23 aanbiedingen op de ondergrondse container en het vastrecht leidt dit tot een woonlast van (€ 10,80 + € 32,89 + € 210) € 253,69.

Afvalstoffenheffing		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.3	Afval	10.886	225	1.558	12.669	10.130	3.039	13.169
6.3	Inkomensregelingen				-	-500		-500
Totaal		10.886	225	1.558	12.669	9.630	3.039	12.669
% Kostendekking								100,0%

Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel, grondwater en waterlopen. De rioolheffing is een bestemmingsheffing (de bestemming is bekostiging van riool- en watertaken). Er staan geen individuele prestaties, maar prestaties van de gemeente voor alle inwoners tegenover. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden met de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen. De gemeente Hengelo hanteert één rioolheffing voor alle watertaken met een tarief tot 500m3 waterverbruik en een tarief boven de 500m3.

Inwoners betalen voor het lozen van water in het rioolsysteem. Alle kosten van instandhouding van het rioleringsysteem en de watertaken worden, na aftrek van overige baten, door de inwoners betaald.

Het Programma Water en Riolering 2023-2027 (PWR) is in oktober 2023 vastgesteld. De gekozen variant ging uit van een stijging van het tarief van de rioolheffingen voor 2025 en 2026 met 1% voor noodzakelijke intensivering van activiteiten in waterbeheer en riolering. Daarnaast wordt 4% inflatie doorgerekend, waardoor het tarief 2026 in totaal met 5% stijgt.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.2	Riolering	10.239	273	1.390	11.902	12.596	87	12.683
6.3	Inkomensregelingen				-	-781		-781
	Totaal	10.239	273	1.390	11.902	11.815	87	11.902
	% Kostendekking							100,0%

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de Verordening begraafrechten zijn opgenomen. De tarieven worden jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1.051	71		1.122	651	6	657
6.3	Inkomensregelingen				-	-3		-3
	Totaal	1.051	71	-	1.122	648	6	654
	% Kostendekking							58,3%

Havengeld

Onder de naam havengeld wordt op grond van artikel 229 Gemeentewet een recht geheven. De gebruiker betaalt voor het gebruik van de haven en voor de diensten die daarmee worden verleend. In 2021 is de maatstaf voor heffing omgezet van laadvolume/m³ waterverplaatsing naar aantallen containers en gewicht voor bulkgoederen. Vanaf het begin zijn er veel bezwaren geuit tegen deze wijziging. De gezamenlijke Twentse havens hebben in 2025 besloten weer terug te gaan naar laadvolume als maatstaf van heffing.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
2.4	Economische havens en waterwegen	768	225		993	479	254	733
	Totaal	768	225	-	993	479	254	733
	% Kostendekking							73,8%

Bijdrage Bedrijven Investerings Zones (BIZ)

De Wet Bedrijven investeringszones geeft aan dat een bijdrage Bedrijven Investerings Zones kan worden opgelegd. Met deze bijdrage kunnen bedrijven in een bepaald gebied binnen de gemeente worden verplicht om voor een periode van maximaal vijf jaar een financiële bijdrage te leveren. Deze bijdrage wordt gebruikt om investeringen te betalen op het gebied van bijvoorbeeld leefbaarheid, veiligheid, of ruimtelijke kwaliteit. Bij de uitvoering wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de Wet WOZ en de OZB. De doelgroep bestaat uit gebruikers van niet-woningen in het centrum van Hengelo. De huidige BIZ-periode is gestart in 2021 en loopt 5 jaren.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
3.3	Bedrijven investerings zone	298			298	282		282
	Totaal	298	-	-	298	282	-	282
	% Kostendekking							94,6%

Marktgelden

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op de markt. Belastingplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	237	73	10	320	146	45	191
	Totaal	237	73	10	320	146	45	191
	% Kostendeckking							59,7%

Naheffingsaanslagen parkeren

De Gemeentewet geeft in artikel 234, lid 3 en 4, richtlijnen omtrent het opleggen van een naheffingsaanslag. Hier kunnen zowel de parkeerbelasting voor één uur, als kosten in rekening gebracht worden. Daarmee heeft de naheffingsaanslag een belastingkenmerk en een gebonden heffingskenmerk, namelijk de vergoeding van gemaakte kosten. We nemen daarom de naheffingsaanslag op als gebonden heffing. Deze gemaakte kosten moeten op de naheffingsaanslag vermeld worden.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
1.2	Openbare orde en veiligheid	267	134		401			-
0.63	Parkeerheffingen	128			128	269	22	291
	Totaal	395	134	-	529	269	22	291
	% Kostendeckking							55,0%

Rioolaansluitrecht

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een rioolaansluitrecht heffen. Hiermee worden kosten doorberekend die verbonden zijn aan het maken van een verbinding tussen het hoofdriool en een nog niet aangesloten perceel. Omdat de aansluiting een individueel toerekenbare prestatie is, is deze uit de (collectieve) rioolheffing genomen en wordt deze apart opgelegd aan de eigenaar van het aan te sluiten pand.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.2	Riolering	105	6	17	128	128		128
	Totaal	105	6	17	128	128	-	128
	% Kostendeckking							100,0%

Leges en rechten

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele inwoners verschillende diensten. Door het heffen van leges betaalt de burger die de dienst afneemt, voor deze diensten. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. De heffingsmaatstaf is steeds verschillend en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Kostendekkendheid

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie hoofdstukken:

- hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening;
- hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet;
- hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn.

Begin 2025 heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de kostendekkendheid van de leges in hoofdstuk 2. Uit het onderzoek is geconcludeerd dat de toerekening van de kosten correct gebeurt.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de Legesverordening als geheel maximaal kostendekkend zijn. Niet elk product zal afzonderlijk op kostendekkendheid worden beoordeeld, omdat dit onredelijk veel administratieve inspanning zou vergen. De kostendekkendheid wordt beoordeeld per samenhangende groep van diensten (een hoofdstuk in de verordening). Dit betekent dat, binnen één hoofdstuk, een laag tarief op de ene dienst mag worden

goedgemaakt door een hoog tarief op een andere dienst. Daarnaast kan bij de tariefstelling uitdrukking worden gegeven aan het profijtbeginnel: wie voordeel geniet, betaalt.

Voor een aantal tarieven binnen hoofdstuk 1 geldt dat deze door het Rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Leges		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening								
0.2	Burgerzaken	1.296	1.135	11	2.442	2.538	-1.117	1.421
	Totaal	1.296	1.135	11	2.442	2.538	-1.117	1.421
	% Kostendekking							58,2%
Hoofdstuk 2 Omgevingsvergunning								
8.3	Wonen en bouwen	1.914	1.302	26	3.242	2.522	36	2.558
	Totaal	1.914	1.302	26	3.242	2.522	36	2.558
	% Kostendekking							78,9%
Hoofdstuk 3 Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn								
1.2	Openbare orde en veiligheid	706	594		1.300	86		86
	Totaal	706	594	-	1.300	86	-	86
	% Kostendekking							6,6%

6.1.4 Aanduiding van de lokale lastendruk

De lokale lastendruk omvat alle heffingen. We zijn in Nederland gewend om de lokale lastendruk te vergelijken door uit te gaan van de meest relevante heffingen: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven die ieder huishouden in een gemeente jaarlijks opgelegd krijgt.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde.

De tariefsaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling:

Soort heffing	2022	2023	2024	2025	2026
OZB Eigenaar	305,25	319,90	348,36	355,68	369,91
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	222,06	236,84	236,52	237,98	253,69
Rioolheffing	252,84	257,88	267,96	276,72	290,52
Totaal woonlasten	780,15	814,62	852,84	870,38	914,12
Eigenaar	2,9%	4,4%	4,7%	2,1%	5,0%
Huurder	2,0%	4,2%	2,0%	2,0%	5,7%

In voorgaande tabel is de afvalstoffenheffing 2026 gebaseerd op de kosten van de meest voorkomende afvalcombinatie: vast tarief, restafval storten in de ondergrondse afvalcontainer en groen in een 140 liter minicontainer.

Dit cijferbeeld wijkt af van de tarieven die Coelo in de tabellen hierna hanteert. Coelo gaat voor diftar-gemeenten uit van kilo's afval per inwoner conform CBS. CBS rapporteert met 2 jaren vertraging.

In Nederland bedragen aandelen ozb-riool-afval in de woonlasten 39%-23%-38% (Coelo 2025, blz. 25). In Hengelo 41%-32%-27% (begroting 2026).

In onderstaande tabellen zijn de Coelo-cijfers 2025 opgenomen.

De gemeente met de laagste lasten krijgt rangorde 1, de hoogste lasten rangorde 14.

Woonlasten één- en meerpersoonshuishoudens met eigen woning

	Eenpersoonshuishouden		Meerpersoonshuishouden	
	eigenaar 2025	rangorde	eigenaar 2025	rangorde
Almelo	€ 1.022	9	€ 1.069	10
Borne	€ 1.034	11	€ 1.070	11
Dinkelland	€ 942	2	€ 972	2
Enschede	€ 1.033	10	€ 1.061	9
Haaksbergen	€ 1.125	14	€ 1.125	14
Hellendoorn	€ 1.006	7	€ 1.006	6
Hengelo	€ 960	4	€ 996	5
Hof van Twente	€ 1.067	13	€ 1.096	13
Losser	€ 1.052	12	€ 1.084	12
Oldenzaal	€ 975	6	€ 1.009	7
Rijssen-Holten	€ 705	1	€ 749	1
Tubbergen	€ 969	5	€ 992	4
Twenterand	€ 951	3	€ 990	3
Wierden	€ 1.010	8	€ 1.037	8
Overijssel	€ 945		€ 979	
Nederland	€ 964 ¹		€ 1.053 ²	

1 bronvermelding COELO 2025 pp 98

2 bronvermelding COELO 2025 pp 101

Woonlasten één- en meerpersoonshuishoudens met huurwoning (riool- en afvalstoffenheffing)

	Eenpersoonshuishouden		Meerpersoonshuishouden	
	huurder 2025	rangorde	huurder 2025	rangorde
Almelo	€ 456	7	€ 503	7
Borne	€ 430	5	€ 466	5
Dinkelland	€ 477	8	€ 507	8
Enschede	€ 581	12	€ 609	12
Haaksbergen	€ 623	14	€ 623	14
Hellendoorn	€ 538	10	€ 538	9
Hengelo	€ 510	9	€ 546	10
Hof van Twente	€ 590	13	€ 619	13
Losser	€ 185	1	€ 216	1
Oldenzaal	€ 373	4	€ 407	4
Rijssen-Holten	€ 347	3	€ 391	3
Tubbergen	€ 275	2	€ 297	2
Twenterand	€ 446	6	€ 486	6
Wierden	€ 560	11	€ 588	11
Overijssel	€ 452		€ 485	
Nederland	€ 376 ¹		€ 480 ²	

1 bronvermelding COELO 2025 pp 110

2 bronvermelding COELO 2025 pp 112

Elke gemeente heeft een andere opbouw van tarieven. De basisgegevens hiervoor zijn niet te herleiden in de openbare cijfers. Daarom kunnen we niet vergelijken op de onderdelen OZB, afval en riolering afzonderlijk.

6.1.5 Beschrijving kwijtscheldingsbeleid

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. De regels zijn opgenomen in de Leidraad Invordering en zijn gebaseerd op normen voor inkomen en vermogen, die het ministerie van SZW 2 maal per jaar vaststelt. Inwoners die kwijtschelding aanvragen worden getoetst op de inkomensnorm en de vermogensnorm.

Gemeenten kunnen ruimhartiger kwijtschelden dan de Leidraad aangeeft. Gemeente Hengelo hanteert hiervoor volgende uitgangspunten:

- bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm (Leidraad 90%);
- Voor de OZB, onderhoudsrecht begraven, rioolheffing en voor het vast recht bij de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima deze gemeentelijke woonlasten niet hoeven te betalen;
- voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend evenals voor rioolheffing bij een grondslag > 500m³;
- ondernemers zijn voor de privébelastingen gelijk gesteld met particulieren;
- kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit;
- bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in het kader van het minimabeleid wordt voor 2026 uitgegaan van een totaalbedrag van € 1.286.000 Dit bedrag is als volgt onder te verdelen naar de soorten heffing:

Kwijtschelding per heffing	Begroet 2026
Rioolheffing	781.000
Afvalinzameling	500.000
OZB	2.000
Begraafrechten	3.000
Totaal kwijtschelding	1.286.000

6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Integraal Risicomanagement

De gemeente Hengelo is een gemeente met grote strategische opgaven. Om deze opgaven waar te maken is een juiste aanpak van de kansen en risico's noodzakelijk. Maatschappelijke opgaven realiseren betekent weloverwogen risico's nemen. De gemeente staat er zelden alleen voor. Voor het realiseren van de verschillende opgaven is de gemeente afhankelijk van partners in de stad (inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven) en in de omgeving (de regio, de provincie, het Rijk en Europa). Wil je investeren, ontwikkelen en ambities realiseren dan ontkomt de gemeente Hengelo er niet aan risico's te nemen. Sterker nog, zonder het nemen van risico's, is de kans groot dat de gemeente haar opgaven niet kan realiseren. Belangrijk hierin is dat zowel de raad als het college bewuste en weloverwogen afwegingen maken tussen kansen en risico's.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen vormt een essentieel onderdeel van de financiële continuïteit en robuustheid van de gemeente. Het geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit leidt tot het afschalen van beleidsdoelstellingen, opgaven, of het aantasten van de dienstverlening aan inwoners. Een solide weerstandsvermogen draagt bij aan bestuurlijke stabiliteit en stelt de gemeente in staat om adequaat te reageren op externe en interne risico's.

Op basis van een integrale risicoanalyse is het benodigde weerstandsvermogen bepaald. Deze analyse maakt onderscheid tussen risico's die voortkomen uit grondexploitaties en overige risico's. Circa 30% van het benodigde weerstandsvermogen is gerelateerd aan risico's binnen de grondexploitaties. Deze risico's hebben onder andere betrekking op marktontwikkelingen, planvertragingen en waardevermindering van gronden. De aard en omvang van deze risico's worden nader toegelicht in paragraaf 6.4 Grondbeleid.

De resterende 70% van het benodigde weerstandsvermogen is gebaseerd op een breed scala aan overige risico's, welke u voornamelijk in de beleidsprogramma's kunt terugvinden. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de grootste overkoepelende, impactvolle en waarschijnlijk voorkomende risico's. Denk hierbij aan risico's binnen het sociaal domein, zoals stijgende zorgkosten en onzekerheden rondom rijksbijdragen, juridische risico's voortkomend uit geschillen of claims, en beleidsmatige risico's als gevolg van veranderende wet- en regelgeving. Ook externe factoren zoals economische schommelingen, inflatie en geopolitieke ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de financiële positie van de gemeente.

Door deze risico's systematisch te identificeren, te kwantificeren en te monitoren, ontstaat een onderbouwd beeld van het benodigde weerstandsvermogen. Dit stelt de gemeente in staat om proactief te sturen op financiële veerkracht en tijdig bij te sturen waar nodig.

6.2.1 Beleidsnotities

Titel	Raadsbesluit
Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023-2027	3527899
Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo	3509875

Kaderstelling weerstandsvermogen.

In het beleid Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027 zijn de volgende uitgangspunten voor het risicomanagementbeleid en weerstandsvermogen vastgelegd:

- De minimale hoogte van de algemene reserve is 50% van het benodigde weerstandsvermogen (risicoprofiel).

- De algemene reserves 'sec' (inclusief het sociaal domein) volledig te betrekken in het beschikbaar weerstandsvermogen.

De inventarisatie van risico's vindt plaats langs de lijnen van de beleidsprogramma's zoals we die in de begroting kennen. Risico's worden per programma onderzocht en beschreven. Het overzicht van de belangrijkste risico's wordt weergegeven in paragraaf 6.2.4.

Tenslotte zijn er spelregels toegevoegd hoe om te gaan met risico's en een (dreigend) te laag weerstandsvermogen. Daarbij is ook een signaalwaarde voor de weerstandsratio van 1,4 toegevoegd, om tijdig te kunnen bijsturen en te voorkomen dat het weerstandsvermogen te laag wordt.

In de Financiële Verordening 2025, is vastgelegd dat er jaarlijks een herijking van beleidsregels inzake reserves en voorzieningen ter vaststelling wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit leggen we voor in de Jaarstukken ter afsluiting en verantwoording van ieder jaar.

Integraal risicomanagement

Zoals in het beleid is vastgesteld worden risico's op alle niveaus binnen de organisatie geïdentificeerd. Hierbij wordt aandacht geschonken aan zowel strategische, tactische als operationele risico's. Hiervoor worden periodiek risicodialogen uitgevoerd. Tijdens deze dialogen wordt gesproken over wat het realiseren van onze doelen in de weg kan staan. De uitkomsten van deze dialogen zijn per programma weergegeven.

De procesmatige risico's worden getoetst door het uitvoeren van interne controles. De manier waarop ligt vast in het auditplan van enig jaar. De kwaliteit en uitkomsten van deze processen is zichtbaar door het oordeel van de accountant bij de Jaarstukken en vanaf verslagjaar 2023 ook in de rechtmatigheidsverantwoording van het college van B en W aan de gemeenteraad.

Om een integraal beeld te krijgen van de risico's, worden risico's tijdens de risico identificatie vanuit verschillende invalshoeken in kaart gebracht. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar risico's met financiële impact, maar ook risico's zonder directe financiële impact, zoals imago-, fraude-, juridisch- en bestuurlijke risico's. Het uitgangspunt is dat de bewustwording van de risico's en het beheersen daarvan doorlopend de aandacht heeft.

6.2.2 Doelen

Het overstijgende doel van risicomanagement is dat de consequenties van onze keuzes worden overzien. Daar bewust gerichte actie op wordt gezet, zodat we als gemeente onze doelstellingen bereiken. De indicatoren zijn erop gericht dat de gemeente voldoende financiële weerbaarheid heeft om tegenvallers te kunnen opvangen.

Bereiken?	Doen?
1. Aandacht voor strategisch risicomanagement	Focus op grote maatschappelijke en strategische opgaven zoals verwoordt in onze koers 2040 en collegeprogramma. Bij het werken aan deze strategische opgaven is het van belang om aan te geven wat de belangrijkste risico's zijn die het realiseren van de opgave mogelijk in de weg kunnen staan en hoe de gevolgen van de risico's kunnen worden beheerst. Dit heeft aandacht in de uitvoering van het nieuwe risicomanagementbeleid. Er is een nieuwe aanpak voor de risicodialogen. Er wordt gewerkt aan het proces voor het continu managen van risico's.
2. De doorontwikkeling van het risicomanagement-systeem	Naast strategische en externe risico's zijn er te voorkomen risico's in onze kernprocessen. De ambitie is om het risicomanagement systeem verder door te ontwikkelen. Het ondersteunt risicomanagement op alle niveaus en geeft meer inzicht in de mate waarin we in control zijn op de verschillende soorten risico's. Met name het 'inzicht' in de werking van beheersmaatregelen en de sturing daarop krijgt aandacht.
3. Aandacht voor integrale control	Hierin gaat het om het herkennen en beoordelen van risico's met bijbehorende gevolgen op o.a. op het gebied van financiën, juridisch, privacy, HR of informatieveiligheid en het vaststellen van eventuele beheersmaatregelen. In algemene zin is er (meer) aandacht voor integrale benadering van control, waarin een stap verder wordt gezet waar het gaat om integraal advies over risico's en beheersing en de samenwerking met vakinhoudelijke collega's.

6.2.3 Indicatoren

De indicatoren zijn opgesteld conform het laatst vastgestelde beleid omtrent weerstandsvermogen en risicomangementbeleid.

Indicator	Waarde
Incidentele weerstands-capaciteit	Het vrij aanwendbare deel van de reservepositie beschouwen we als de incidentele weerstandscapaciteit. Dit zijn concreet de: - de vrij aanwendbare reserves d.w.z. de algemene reserve 'sec - de post onvoorzien incidenteel
Structurele weerstands-capaciteit	<i>Stand van zaken</i> De incidentele weerstandscapaciteit is ultimo 2026: - vrij aanwendbare reserves = algemene reserve 'sec: ruim € 62,6 miljoen - post onvoorzien incidenteel: € 10.000 De structurele weerstandscapaciteit is de onbenutte belastingcapaciteit. Voorgeschreven is dat de gemeentelijke tarieven, leges en heffingen voor maximaal 100% kostendekkend zijn. In Hengelo is dat ook het uitgangspunt voor de belangrijkste tarieven. Tenzij een risico zich manifesteert in deze tarieftaken, biedt dit geen ruimte aan structurele weerstandscapaciteit. Wanneer een structureel risico optreedt, is het niet altijd mogelijk de financiële impact op korte termijn in de begroting op te vangen. In dat geval kan een gemeente onder zeer strikte voorwaarden een beroep doen op extra financiering van het Rijk (artikel 12 Gemeentewet). Eén van de voorwaarden is dat de gemeente de belastingcapaciteit ten volle benut. Dat kan uiteraard niet oneindig. Daarom is door het Rijk een norm gesteld tot welk niveau het nog aanvaardbaar is lokale belastingen te verhogen, de zogenaamde artikel 12 norm. Het verschil tussen de werkelijke hoogte van de lokale belastingen en de aanvaardbare hoogte van de artikel 12 norm noemen we de <i>onbenutte belastingcapaciteit</i> en betreft de <i>structurele weerstandscapaciteit</i>. <i>Stand van zaken</i> De gemiddelde woonlasten voor een gemiddeld gezin in de gemeente Hengelo bedraagt afgerond € 914. Het landelijk gemiddelde is € 1.053. Voor 2026 is de benutte belastingcapaciteit dus 86,8% van het landelijk gemiddelde. Als we de onbenutte belastingcapaciteit van 13,2%, zijnde € 139 vermenigvuldigen met het aantal huishoudens, bijna 39.200, komen we uit op een onbenutte belastingcapaciteit van ruim € 5,4 miljoen. Deze capaciteit is identiek aan de Zomernota 2025-2029.
Benodigde weerstands-capaciteit	Het benodigde weerstandsvermogen bepalen we door de geïdentificeerde risico's uit te drukken in euro's. Omdat de kans dat alle risico's zich tegelijkertijd voordoen zeer beperkt is, passen we een zogenaamde Monte Carlo-analyse toe. Bij deze techniek wordt het optreden van de verschillende risico's in diverse scenario's vele malen gesimuleerd. Door deze methode hebben we een beeld van het benodigde weerstandsvermogen in vrijwel alle denkbare scenario's. We streven ernaar dat de minimale hoogte van de algemene reserve 50% van het benodigde weerstandsvermogen is.
Weerstands-vermogen	<i>Stand van zaken</i> Volgens de Monte Carlo-analyse (zekerheidspercentage 90%) is de benodigde weerstandscapaciteit bijna € 26,1 miljoen op basis van het herijkte risicoprofiel. Dit is € 0,1 miljoen hoger dan in de Zomernota 2025-2029. De belangrijkste risico's zijn beschreven in de volgende paragraaf. De weerstandscapaciteit zijn de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten of tegenvallende inkomsten te kunnen dekken. De weerstandscapaciteit (weerstandsratio) berekenen we als volgt: $\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen}$ Uit deze berekening volgt een ratio. Om te bepalen of het weerstandsvermogen op het gewenste niveau is, bekijken we in welke waarderingscategorie de ratio valt. We hanteren de waarderingscategorieën zoals hieronder weergegeven: <i>Klasse - Ratio- Betekenis</i> - A - > 2,0 - Uitstekend - B - 1,4 tot 2,0 - Ruim voldoende - C - 1,0 tot 1,4 - Voldoende - D - 0,8 tot 1,0 - Matig - E - 0,6 tot 0,8 - Onvoldoende - F - < 0,6 - Ruim onvoldoende

Stand van zaken eind 2026

De beschikbare weerstandcapaciteit is bijna € 68,1 miljoen.

De benodigde weerstandcapaciteit is bijna € 26,1 miljoen.

De verwachte weerstandsratio die hieruit volgt is 2,6 eind 2026 en is daarmee uitstekend. In de Zomernota 2025-2029 was dit ook dezelfde ratio.

Zonder het separate aangeboden raadsvoorstel "Cofinanciering aanvraag Mobiliteitsfonds en Gebiedsbudget grootschalige woningbouw Rijk (Spoorzone Enschede Hengelo)" (zaaknummer 3946796) is de verwachte ratio eind 2029 in deze Beleidsbegroting 2,5. In dit raadsvoorstel over de co-financiering wordt ook ingegaan welke gevolgen dit heeft op de ontwikkeling van de algemene reserve en de weerstandsratio.

Zoals eerder aangegeven in onze P en C documenten hebben we aangegeven dat we nog veel middelen nodig hebben voor de strategische opgaven, zoals nu het geval is in het separate raadsvoorstel.

6.2.4 Overzicht belangrijkste risico's

1. Netwerkcapaciteit

Risico: Onvoldoende capaciteit elektriciteitsnet

Het elektriciteitsnetwerk in Hengelo heeft onvoldoende capaciteit om de groeiende vraag naar duurzame energie, zoals zonne-energie, te verwerken. Dit belemmert de voortgang van projecten zoals woningbouw, gebiedsontwikkeling en de energietransitie.

Beheersmaatregelen:

- Waar netcongestie tot problemen leidt zullen we dit continu aankaarten bij de netbeheerders, die verantwoordelijk zijn voor het energienetwerk, zodat zij passende maatregelen kunnen treffen.
- Ook medeoverheden zullen hierin een rol richting netbeheerders moeten spelen, met name in relatie tot de grote woningbouwopgave waar we in het SHE-gebied voor staan.
- Samenwerking met regionale partners om prioritering van projecten te beïnvloeden.
- In planvorming wordt rekening gehouden met netwerkbepkeringen, bijvoorbeeld via fasering.

2. Onzekerheid in ontwikkelingen van vraag en aanbod van zorg.

Risico: Financiële druk en onzekerheid in de jeugdzorg

De jeugdzorg blijft een van de meest kwetsbare onderdelen binnen het sociaal domein. Gemeenten worden geconfronteerd met stijgende kosten, terwijl structurele rijksmiddelen uitblijven of worden uitgesteld. Bezuinigingen zijn slechts vooruitgeschoven en vanaf 2028 worden opnieuw forse kortingen verwacht.

Beheersmaatregelen:

- De gemeente maakt strategische keuzes op basis van maatschappelijke impact en financiële haalbaarheid.
- We werken samen aan de samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente.
- Inzet op preventie en vroeg signalering om zwaardere zorg te voorkomen.
- Gebruik van data en benchmarks om beleid te onderbouwen en middelen doelgericht in te zetten.

Risico: Dreigende structurele tekorten in het sociaal domein

De uitgaven binnen het sociaal domein blijven structureel stijgen, met name voor jeugdhulp, Wmo, maatschappelijke ondersteuning en opvang. Deze stijging wordt slechts deels gecompenseerd door rijksmiddelen. Gemeenten ervaren hierdoor een toenemende druk op hun begroting, waarbij het risico bestaat dat noodzakelijke zorg en ondersteuning niet meer volledig kunnen worden geleverd. Dit kan leiden tot wachtlijsten, verschraling van voorzieningen en maatschappelijke onrust.

Beheersmaatregelen:

- Gemeenten maken scherpe keuzes in het aanbod van voorzieningen en sturen op kostenbeheersing.
- Uitvoering geven aan ons transformatieplan met de daarbij behorende uitgangspunten.
- Er wordt ingezet op preventie en vroegtijdige interventie om zwaardere zorg te voorkomen.

- Gemeenten voeren gesprekken met het Rijk over structurele herziening van het financieringsmodel.
- Lokale samenwerking en innovatie worden gestimuleerd om met minder middelen meer maatschappelijke waarde te creëren.

3. Onzekerheid in maatschappelijke en/of economische ontwikkelingen

Risico: Vertraging woningbouw door marktomstandigheden

Door economische onzekerheid stellen ontwikkelaars investeringsbesluiten uit. Hierdoor dreigt de gemeente niet te voldoen aan de voorwaarden van de woningbouwimpuls-subsidie, wat kan leiden tot terugvordering en vertraging in de woningbouwopgave.

Beheersmaatregelen:

- Overleg met het Rijk over versoepeling van subsidievoorwaarden.
- Actieve monitoring van voortgang en overleg met ontwikkelaars.
- Bestuurlijke aandacht en integratie in bredere woningbouwstrategie.

Risico: Onvoldoende woningbouw op Hart van Zuid (HVZ)

Ondanks positieve ontwikkelingen bij het eerste bouwplan, blijft er onzekerheid over de voortgang en kwaliteit van woningbouw door marktomstandigheden. Dit kan leiden tot het niet behalen van gemeentelijke doelstellingen, zoals ook afgesproken in onder meer de woondeal met de provincie. Hoewel het risico is afgenomen (onder meer de Smelterij en de Hofmakerij zijn opgeleverd, de Appendage is in aanbouw en de Kleine Koppeling is bijna klaar voor oplevering), blijft het risico bestaan door onzekere marktomstandigheden. Het risico geldt niet alleen voor één partij, maar voor alle betrokken ontwikkelaars

Beheersmaatregelen:

- Actief contact met ontwikkelaars om voortgang te stimuleren.
- Contractuele en planologische sturing op kwaliteit en tijdigheid.
- Monitoring en bestuurlijke bespreking van voortgang.

Risico: Onvoldoende zakelijk partnerschap in samenwerkingen

In samenwerkingsverbanden zoals OZJT en ROZ is sturing complex, verantwoordelijkheden zijn diffuus en uittreden is lastig. Dit belemmert de wendbaarheid van de gemeente.

Beheersmaatregelen:

- Versterking van zakelijk partnerschap en duidelijke opdrachtformulering.
- Overzicht creëren van alle samenwerkingen.
- Monitoring van prestaties en risico's, met bijsturing waar nodig.

4. Inflatie en (geld)marktontwikkelingen

Risico: Hogere bouwkosten bij project Lange Wemen

Door inflatie en marktontwikkelingen dreigen de bouwkosten hoger uit te vallen dan geraamd. Dit kan leiden tot vertraging of het niet doorgaan van het bouwproject.

Beheersmaatregelen:

- Actieve monitoring van kostenontwikkeling.
- Juridische toetsing van subsidie in kader van Wet Markt en Overheid.
- Periodieke rapportage en risicobeoordeling.

Risico: Fluctuerende en stijgende rente

Sterk fluctuerende rente maakt lange termijn financiering onvoorspelbaar. Dit kan leiden tot hogere rentelasten en uitstel van investeringen.

Beheersmaatregelen:

- Actieve monitoring van renteontwikkelingen.
- Scenarioanalyses en strategische financieringsmomenten.
- Buffers in meerjarenbegroting.

Risico: Inflatie doorberekend in aanbestedingen

Hoge inflatie leidt tot prijsstijgingen in lopende en nieuwe contracten. Onvoldoende betrokkenheid van inkoop kan leiden tot onrechtmatige prijsverhogingen.

Beheersmaatregelen:

- Versterkte rol van inkoop bij contractbeheer.
- Heronderhandeling van contracten en toepassing van clausules.
- Verwerking van onzekerheden in rijksbijdragen in meerjarenraming.

5. Arbeidsmarktkrapte (intern en bij partners)**Risico: Projectorganisatie onvoldoende ingericht**

Afhankelijkheid van externe partijen en individuele projectleiders leidt tot risico's op vertraging, budgetoverschrijding en bestuurlijke schade.

Beheersmaatregelen:

- Versterking van projectorganisatie en risicomanagement.
- Toepassing van Projectmatig Creëren.
- Verbetering van rapportagelijnen en ondersteuning van projectleiders.

Risico: Personeelstekort door arbeidsmarktkrapte

Vacatures zijn moeilijk in te vullen, wat leidt tot verminderde dienstverlening, verhoogde werkdruk en hogere kosten door externe inhuur.

Beheersmaatregelen:

- Strategisch personeelsbeleid gericht op behoud en ontwikkeling.
- Samenwerking met onderwijsinstellingen en regionale partners.
- Zorgvuldige afweging van externe inhuur.

6. Onzekerheid in rijksmiddelen voor gezamenlijke opgaven**Risico: Onvoldoende middelen voor klimaat, energieopgaven, kansengelijkheid, woningbouw enz.**

De gemeente moet intensiever inzetten op deze onderdelen. De uitvoeringskosten om onze opgaven te realiseren zijn hoger dan geraamd. Terwijl aan de inkomstenkant de rijksmiddelen onzeker zijn.

Beheersmaatregelen:

- Afstemming met andere gemeenten en koepelorganisaties.
- Realistische en gefaseerde uitvoeringsplannen.
- Onderzoek naar cofinanciering en verwerking van onzekerheden in begroting.

7. Cyberdreiging i.c.m. continuïteit gemeentelijke dienstverlening**Risico: Ransomware-aanval**

Een aanval kan systemen versleutelen en de dienstverlening ernstig verstoren. De schade is zowel financieel als maatschappelijk aanzienlijk.

Beheersmaatregelen:

- Implementatie van ISO27001-managementsysteem.
- Penetratietests, audits en risicoanalyses.
- Training van medewerkers en noodprocedures.

Risico: Operationele verstoringen

Foutieve updates of menselijke fouten kunnen leiden tot tijdelijke uitval van systemen en verstoring van processen.

Beheersmaatregelen:

- Gestructureerd wijzigingsbeheer en testprocedures.
- Back-upvoorzieningen en noodprocedures.
- Training en incidentevaluatie.

8. Contractmanagement en inkoop**Risico: Onvoldoende aandacht voor kwalitatieve inkoop**

Inkoop is vaak een neventaak, waardoor kennis, tijd en borging ontbreken. Dit kan leiden tot inefficiëntie en schade.

Beheersmaatregelen:

- Versterking van inkoopfunctie en rolduidelijkheid.
- Opleidingen en ondersteuning.
- Centrale structuur en strategisch contractmanagement.

Risico: Onvoldoende contractmanagement

Contracten worden onvoldoende gemonitord op naleving, facturen en prestaties. Dit leidt tot financiële en imagoschade.

Beheersmaatregelen:

- Project contractmanagement gestart.
- Verbetering van kennis en bewustzijn.
- Structurele monitoring en integratie in organisatie.

9. Privacy**Risico: AVG-risico's onvoldoende inzichtelijk**

DPIA's worden niet tijdig uitgevoerd, het verwerkingsregister is niet actueel en Privacy by Design is onvoldoende geborgd.

Beheersmaatregelen:

- Actualisatie van register en verwerkingen.
- Verbetering van bewustwording en kennis.
- Structurele inbedding van Privacy by Design en verbeterplan.

Risico: Fraude binnen de organisatie

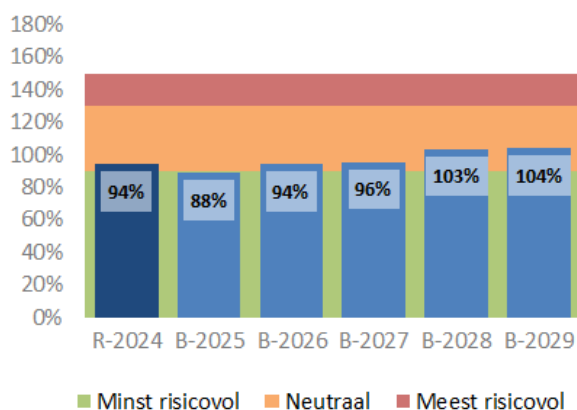
Fraude kan zich voordoen in verschillende vormen en leidt tot financiële schade en verlies van vertrouwen.

Beheersmaatregelen:

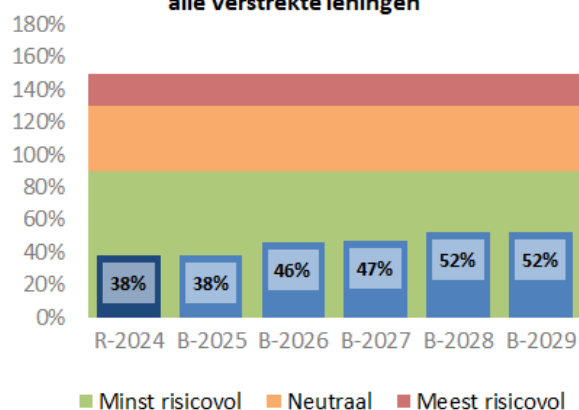
- Integriteitsbeleid en gedragscode.
- Interne controlemaatregelen en meldprocedures.
- Training en bewustwording.

6.2.5 Kengetallen

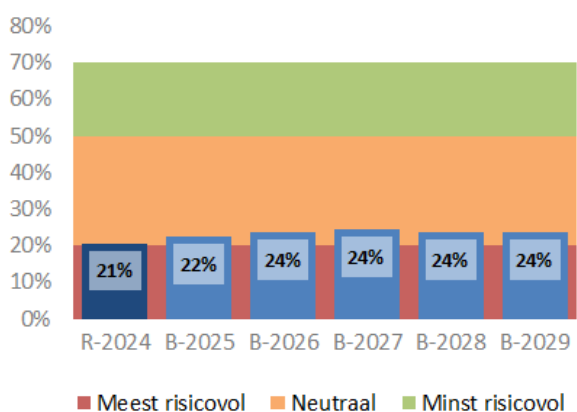
1a. Netto schuldquote



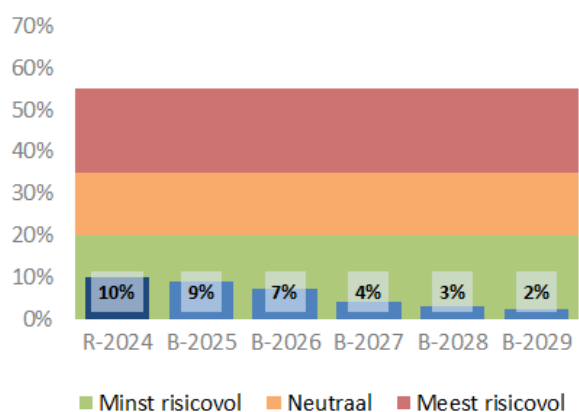
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen



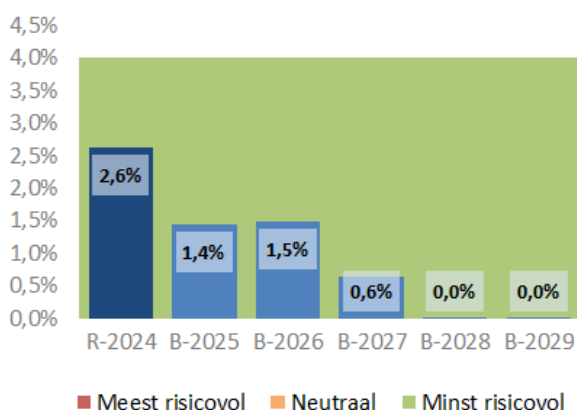
2. Solvabiliteitsratio



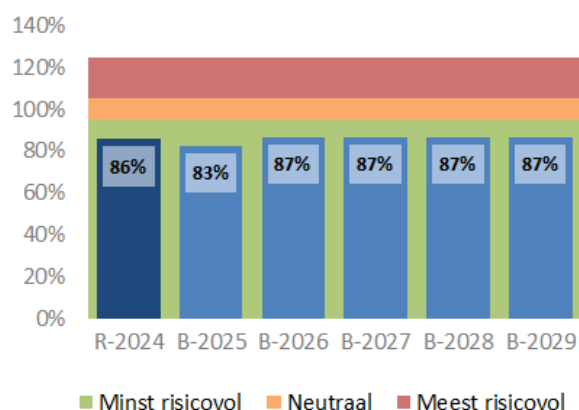
3. Grondexploitatie



4. Structurele exploitatieruimte



5. Gemeentelijke belastingcapaciteit



Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

De jaarschijf 2025 is in de overzichten hiervoor gebaseerd op de gewijzigde begroting.

Daar waar we een vergelijking maken met het Nederlands gemiddelde is de bron "findo.nl". De gegevens van Nederland zijn in die gevallen die van de Begrotingen 2025.

1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft de verhouding aan tussen de vaste en vlottende financiering en de totale baten vóór reservemutaties en geeft een indicatie van de druk van de kapitaallasten op de exploitatie. Als gevolg van voortdurende afbouw van schulden zijn we uit het signaalgebied "rood" teruggegaan naar de ondergrens van "oranje". Door de gestelde zekerheden m.b.t. de leningen aan Welbions (gedekt met 200% onderliggende hypothecaire rechten) en het aflopende karakter van deze financiering zijn we gerust over de nu nog maar geringe overschrijding van de grens voor "veilige signaalwaarden".

Het tweede kengetal corrigeert voor de door de gemeente aan derden (woningbouw en instellingen) doorverstrekte leningen. Met de gecorrigeerde netto schuldquote laten we zien dat we inmiddels voor een publieke organisatie een gezonde schuldpositie hebben, die met 46% lager ligt dan het Nederlandse gemiddelde van 51%.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding aan tussen het eigen vermogen (de reserves) en het balanstotaal van eigen en vreemd vermogen. Een groot aandeel eigen vermogen betekent veel mogelijkheden om risico's op te vangen, en meer mogelijkheden om toekomstige investeringen te financieren. De ratio in 2026 is 24%. Dit is boven de streefwaarde van 20%, waar de toezichthouder ons aan spiegelt. De hoogte wordt negatief beïnvloed door de financiering van de woningbouwcorporatie. Hierdoor staat er naar verhouding meer vreemd vermogen op de balans en dus relatief (t.o.v. het totaal vermogen) minder eigen vermogen. Indien de woningbouwfinanciering buiten beschouwing wordt gelaten bedraagt deze ratio in 2026 al bijna 35%. Daarna blijft deze rond de 34% schommelen.

Wij zorgen er voor, dat het eigen vermogen in balans blijft met de risico's die wij lopen. In dat kader is ons standpunt, dat het eigen vermogen voldoende buffer biedt voor de onderkende risico's. De provincie stelt geen norm, dat is aan gemeenten zelf. Maar ze hanteert de signaleringswaarden van de VNG, waarbij lager dan 20% reden is om alert te zijn op de ontwikkeling van het eigen vermogen.

Het versterken van het eigen vermogen tot boven het niveau, dat vereist is als weerstandsvermogen (risico's afdekken) staat op gespannen voet met het willen besteden van middelen aan activiteiten, die de burger van ons verwacht.

3. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding tussen de boekwaarde van de grond en de totale baten vóór reservemutaties. Het is de vraag of dit kengetal veel inzicht geeft in de risico's van grondexploitaties. De jaarlijkse herzieningen en de paragraaf grondbeleid zijn daarvoor betere instrumenten. Dit kengetal zit in alle jaren ruim onder de signaleringswaarde. Voor het eerst zien we in de meerjarenbegroting een sterke daling van dit kengetal. Dat geeft aan dat de risico's dalen en de in grondexploitaties opgesloten boekwaarde flink dalend is. Dit is echter een momentopname, die door latere investeringen weer bijgesteld zou kunnen worden.

4. Structurele exploitatieruimte

In 2026 en 2027 is er een positieve structurele exploitatieruimte. In de jaren daarna gaan we richting de nul. In de Beleidsbegroting 2025-2028 zagen we nog negatieve percentages vanaf 2026.

Waar gemeenten steeds meer moeite hebben om structureel gezond te blijven lukt ons dit vooralsnog.

Het begrotingssaldo 2026-2029, als 3e regel in de tabel hieronder gepresenteerd, is het verschil tussen de totale lasten en de totale baten. Hierbij is echter geen rekening gehouden met het onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten. Om de structurele begrotingsruimte te bepalen worden de totale lasten en baten verminderd met de incidentele lasten en baten. De incidentele lasten en baten zijn in bijlage 7.1.3 weergegeven. De totale incidentele lasten zijn jaarlijks hoger dan de incidentele baten, hetgeen voor alle jaren een gunstig/positief effect heeft op het structurele begrotingssaldo. Het structurele begrotingssaldo ziet er als volgt uit (bedragen * € 1.000, laatste rij in de tabel):

	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten voor bestemming/resultaat voor bestemming (zie bijlage 7.1.2)	-2.729	1.499	-2.935	-1.865
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves/mutaties reserves (zie bijlage 7.1.2)	2.729	-319	2.895	1.899
Begrotingssaldo 2026-2029/resultaat na bestemming (zie bijlage 7.1.2/paragraaf 3.2)	-	1.180	-40	34
Waarvan saldo incidentele baten en lasten (zie bijlage 7.1.3)	6.647	1.675	134	61
Structureel begrotingssaldo 2026-2029	6.647	2.855	94	95

5. Belastingcapaciteit

Met dit kengetal wordt de hoogte van de lokale lastendruk vergeleken met het landelijk gemiddelde. Tussen de 95 en 105% wordt als "neutraal" geduid. In 2026 is de ruimte om belastingen te verhogen, als we ons spiegelen aan het Nederlandse gemiddelde, afgerond 87%. Deze waarde valt in de categorie "minst risicovol". We hebben daarmee ten opzichte van het landelijk gemiddelde - los gezien van de politieke wenselijkheid - naar algemene maatstaf ruimte om onze belastingen te verhogen als dit noodzakelijk zou worden.

6.2.6 Geprognosticeerde balans

Deze balans is het resultaat van de Jaarstukken 2024 met daarbij de verwachtingen van de gewijzigde begroting 2025 en deze Beleidsbegroting 2026-2029. Een geprognosticeerde balans met meerjarig inzicht geeft een beeld van de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. In samenhang met de kengetallen in de vorige paragraaf geeft de geprognosticeerde balans een indruk van het effect van het beleid in deze meerjarenbegroting op de vermogenspositie van de gemeente. In de investeringen is al rekening gehouden met de al besloten investeringen voor de komende 4 jaren.

Prognose meerjarenbalans	Realisatie 2024	gewijzigde Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.314	2.289	9.667	9.445	9.223	9.001
Materiële vaste activa	296.822	304.469	330.126	349.436	362.239	363.760
Financiële vaste activa	249.213	249.218	227.050	225.427	223.776	222.153
Totaal vaste activa	548.349	555.976	566.843	584.308	595.238	594.914
Vlottende activa						
Voorraden	46.196	46.556	35.346	21.856	16.259	13.077
Uitzettingen	134.759	98.648	50.089	33.397	33.452	33.542
Liquide middelen	738	1.000	1.000	198	0	0
Overlopende activa	24.446	24.646	24.596	24.671	24.646	24.746
Totaal vlottende activa	206.139	170.850	111.031	80.122	74.357	71.365
Totaal activa	754.488	726.826	677.874	664.430	669.595	666.279
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves (ex. begrotingsresultaat)	154.108	163.206	160.477	160.796	157.901	156.002
Resultaat boekjaar	1.714	5	0	1.180	-40	34
Voorzieningen	39.006	18.299	19.849	21.635	23.012	24.301
Vaste schuld	467.733	453.288	405.364	388.615	376.847	366.085
Totaal vaste passiva	662.561	634.798	585.690	572.226	557.720	546.422
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	14.413	14.713	14.863	14.883	33.374	41.395
Overlopende passiva	77.514	77.315	77.321	77.321	78.501	78.462
Totaal vlottende passiva	91.927	92.028	92.184	92.204	111.875	119.857
Totaal passiva	754.488	726.826	677.874	664.430	669.595	666.279

Toelichting geprognosticeerde balans

Alle bezittingen en vorderingen moeten gefinancierd zijn met eigen vermogen of lang of kort vreemd vermogen. We voorspellen in de meerjarenbegroting onze toekomstige baten en lasten. Hieruit leiden we de toekomstige uitgaven en inkomsten en de toekomstige toe- of afname van bezittingen af. Het gedeelte van onze bezittingen, dat nog niet gedekt is met aanwezig eigen vermogen of al aangetrokken vreemd vermogen is onze financieringsbehoefte. We zien een afname van de tot op dit moment sterke liquide positie en uitgezette middelen (saldo schatkist). Deze middelen worden ingezet voor investeringen. Zowel de materiële als immateriële vaste activa nemen toe en moeten gefinancierd worden. Vooralnog hoeven we nog niet de kapitaalmarkt op te gaan.

6.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Een groot deel van het gemeentelijk vermogen is geïnvesteerd in kapitaalgoederen. Onze kapitaalgoederen bestaan onder andere uit: groen, straatmeubilair, vijvers, wegen, riolering, bruggen, kades, verkeerslichten, openbare verlichting, speelvoorzieningen en gemeentelijke gebouwen.

De straten, pleinen en parken van Hengelo zijn van alle Hengeloers. Hier kan je sporten, spelen, wandelen, ontdekken, ontmoeten, chillen, fietsen, tuinieren en nog veel meer. De openbare ruimte is van iedereen en voor iedereen. Het is ook het visitekaartje van onze gemeente. Daarom moeten we ervoor zorgen dat deze openbare ruimte altijd veilig en beschikbaar is. Dit doen we door de objecten in de openbare ruimte te beheren tot het einde van de levensduur en daarna te vervangen.

Een goed verzorgde openbare ruimte zorgt ook voor tevreden inwoners, ondernemers, meer bezoekers en draagt bij aan een gezond Hengelo. Goed beheer en onderhoud is misschien niet altijd sexy, maar is op de lange termijn gewoon verstandig om te doen. Beheer en onderhoud is meer dan behoud van het bestaande. Het is ook het vormgeven van de toekomst door bij te dragen aan de grote transitieopgaven.

Met het beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen is een grote inzet van onze middelen gemoeid. De lasten van onze kapitaalgoederen zijn onderdeel van verschillende programma's. Deze paragraaf geeft een integraal inzicht in de kaders, ontwikkelingen, onderhoudstoestand en kosten van onze kapitaalgoederen over de programma's heen. Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is omwille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt (en met een asteriks gemarkeerd).

In 2025 wordt hard gewerkt aan de Beheernota Infrastructurele Kapitaalgoederen (BIK). Voor de BIK zijn in de Zomernota 2024-2028 middelen zijn vrijgemaakt (25-NB-2.5). In deze beheernota worden de kaders gesteld zowel beleidsmatig (welke kwaliteit te leveren) als financieel (hoeveel mag dat kosten), voor het beheer en onderhoud van de infrastructurele kapitaalgoederen. Kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties moeten hiermee worden voorkomen. Het vast te stellen kwaliteitsniveau mag daarom niet onvoldoende zijn. Op basis van deze nog te maken beheernota zal in de Zomernota 2026-2030 een reëler beeld komen. Dan passen we op dat moment de investeringsoverzichten voor deze kapitaalgoederen aan. We verwachten hierin een grote opgave op zowel inhoud c.q. uitvoering als in financiële zin. Hierbij wordt ook gekeken naar (herziene) prioritering en fasering.

6.3.1 Wegen

Volumes

Cementbeton	137.256	m ²
Dicht asfaltbeton	1.950.718	m ²
Elementen	2.794.575	m ²
Halfverharding	179.272	m ²
Overig	29.977	m ²
Totaal	5.091.798	m²
Waaronder		
Fietspad	364.604	m ²
Rijbanen	2.696.467	m ²
Voetpad	1.208.401	m ²

Onderhoudssystematiek

De gemeente Hengelo hanteert voor het beheer en onderhoud van de wegen het kwaliteitsniveau zoals deze omschreven staat in de landelijke richtlijnen van het CROW. De wegen worden beheerd en onderhouden op basis van een programma. Daarnaast wordt kort cyclisch onderhoud uitgevoerd naar aanleiding van meldingen van burgers.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau wordt niet veranderd. Hengelo streeft er naar om de richtlijnen van het CROW te handhaven.

Relevante veranderingen t.o.v. vorig jaar

Er zijn geen relevante veranderingen ten opzichte van vorig jaar.

Relevante beleidsnota's

- De wegennota 2003
- Mobiliteitsplan 2040

Grote projecten en ontwikkelingen

- Verschillende deelgebieden van Dalmeden worden verder ontwikkeld en de komende jaren worden in de al ontwikkelde gebieden kavels uitgegeven. Het areaal wegen en trottoirs neemt hierdoor verder toe.
- De herinrichting van de Breemarsweg loopt ook nog door in 2026.
- Er wordt gestart met de voorbereiding voor werkzaamheden aan diverse wegen, onder andere de Bergweg, Achterhoekse Molenweg en de Bornsestraat

Huidige staat van onderhoud

Jaarlijks wordt een doorkijk gemaakt naar de aankomende vier jaren. De onderhoudsbudgetten zijn toereikend om de staat van onze wegen aan de landelijke richtlijnen van het CROW te laten voldoen. De veiligheid zal hierbij gewaarborgd blijven. Dit wordt ook meerjarig financieel vertaald en in de Beleidsbegroting geraamd. De afgesproken methodiek geldt zowel op het gebied van verharding als op het gebied van verlichting, kunstwerken en groen.

Kort cyclisch onderhoud wordt uitgevoerd door Gildebor. Hierbij worden meldingen verholpen en kleine reparaties aan straatwerk uitgevoerd. Het grote onderhoud aan de wegen, trottoirs en andere verhardingen wordt noodzakelijk uitgevoerd door aannemers in opdracht van de gemeente. Opdrachten worden verstrekt wanneer er niet meer voldaan wordt aan de landelijke richtlijnen of wanneer er schades geconstateerd zijn waarbij onderhoud vereist is. Zo blijft de veiligheid gewaarborgd. Wel is het nodig om scherp te blijven op het gewenste beheerniveau. Dit wordt eveneens tegen het licht gehouden in de opstelling van de BIK.

Financiën

De onderhoudsbudgetten zijn voldoende om de wegen te laten voldoen aan de landelijke richtlijnen van het CROW. Vanuit het onderhoud van de wegen wordt er niet jaarlijks gereserveerd voor grote vervangingen. Dit gebeurt via de Zomernota waarbij er nu jaarlijks toekomstige vervangingen worden opgenomen in de begroting. Zo zijn onderhoud en vervangingen geborgd voor de komende jaren. De verwachte opgaven en bijbehorende financiën worden net als bij de andere disciplines bij de opstelling van de BIK meegenomen.

De budgetten zijn:

Wegen, Verkeer en Vervoer	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Inzet personeel	1.089.385	1.089.385	1.089.385	1.089.385
Kapitaallasten ¹	1.296.530	1.707.961	2.035.068	2.724.129
Exploitatie-en onderhoud	8.004.972	8.004.972	8.004.972	8.004.972
	10.390.887	10.802.318	11.129.425	11.818.486

¹ Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.2 Groen

Volumes

Bomen	37.841	st.
Natuurlijke beplanting	826.555	m²
Cultuurlijke beplanting	246.663	m²
Gras	3.768.052	m²

Onderhoudssystematiek

Het onderhoud van het groen wordt uitgevoerd door Gildebor. Het groen wordt beheerd volgens de standaard beheermethodiek KOR2023. Hierin staat bijvoorbeeld vermeld hoe lang het gras mag zijn, hoeveel onkruid er in plantvakken mag zijn en hoeveel beplanting mag overhangen. De KOR2023 hanteert de beheerniveaus A, B en C. In 2024 is het moederbestek geactualiseerd, gekoppeld aan de KOR2023. In dit moederbestek worden alle handelingen beschreven die nodig zijn om de openbare ruimte op het afgesproken niveau te houden.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is niet veranderd.

Relevante beleidsnota's

Zie: 5.2.7 Beheer Openbare Ruimte en Duurzaamheid.

Grote projecten en ontwikkelingen

- Het project van grijs naar groen krijgt een nader vervolg. Ook Beckum en buurten Binnenstad worden uitgezet.

Huidige staat van onderhoud

De huidige staat van onderhoud voldoet op onderdelen niet aan de norm. Hier zal extra aandacht aan besteed worden. Net als voor de andere disciplines worden de financiën en opgaven in de BIK tegen het licht gehouden.

Als gevolg van het ingevoerde (ecologische) maaibeleid, is de komende jaren meer inspanning nodig op het gebied van onkruidbeheersing op verhardingen en in plantvakken, goten en randstroken. Er vindt beduidend meer (kruiden)zaadverspreiding plaats dan voor de invoering van het nieuwe maaibeleid.

Financiën

De budgetten zijn voldoende voor het regulier onderhoud om de vastgestelde onderhoudsniveaus te behouden. Middels de Kadernota 2021-2024 is een methodiek afgesproken om de vervangingen te regelen. Jaarlijks wordt een doorkijk gemaakt voor de aankomende vier jaren. Dit wordt ook meerjarig financieel vertaald en in de Beleidsbegroting geraamd. De afgesproken methodiek geldt zowel op het gebied van groen als op gebied van verlichting, kunstwerken en verhardingen.

Ook wordt gekeken of een combinatie kan worden gevonden met projecten en andere onderhoudswerkzaamheden die plaatsvinden, zoals rioleringswerkzaamheden en herstraten. De budgetten zijn:

Groen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Inzet personeel	939.512	939.512	939.512	939.512
Kapitaallasten *1	123.632	204.499	204.510	221.776
Exploitatie-en onderhoud	6.840.152	6.840.152	6.840.152	6.840.152
	7.903.296	7.984.163	7.984.174	8.001.440

1 Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

Spelen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Inzet personeel	187.152	187.152	187.152	187.152
Kapitaallasten * ¹	96.969	97.055	107.008	117.086
Exploitatie-en onderhoud	478.897	478.897	478.897	478.897
	763.018	763.104	773.057	783.135

1 Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.3 Water en riolering

Volumes

Vrij-verval riool	637.214	m
Mechanisch riool	95.348	m
Kolken	34.883	st.
Riool pompgemalen	91	st.
Drukriool-installaties	290	st.
Drainage	229.248	m

Onderhoudssystematiek

Het in stand houden van de riolering gebeurt tegen zo laag mogelijke kosten. Riolen worden niet vervangen zolang uitstel verantwoord is of alternatieven doelmatiger zijn. Het rioolvervangingsplan is gebaseerd op risicogestuurd beheer. Hierbij wordt onderhoudsinspanning geleverd op basis van schaderisico en gevolgen. Keuzen voor vervanging, relining of (deel)reparaties blijft echter maatwerk.

Hengelo is kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering. De gevolgen die wij op ons af zien komen zijn een toename aan wateroverlast en droogte, toename van de gevoelstemperatuur, afname van de biodiversiteit en de lucht- en waterkwaliteit. Om deze gevolgen het hoofd te bieden moeten we Hengelo meer ontstenen en vergroenen. Ook moeten we meer regenwater bergen, bij voorkeur in open water en retenties om wateroverlast en droogte aan te pakken. Door het realiseren van groene en blauwe structuren kunnen we de negatieve gevolgen van klimaatverandering integraal aanpakken, worden gevolgschaden en –kosten voorkomen en neemt de leefbaarheid van de stad toe. Door slim combineren van maatregelen, bijvoorbeeld door meekoppelen met projecten, kunnen de extra uitgaven worden beperkt.

Relevante beleidsnota's

Zie: 5.2.7 Beheer Openbare Ruimte en Duurzaamheid.

Grote projecten en ontwikkelingen; wat gaan we doen in 2026

- Verder uitvoering geven aan de projecten zoals genoemd in het Programma Water en Riolering.
- Inrichten waterberging in de openbare ruimte.

Financiën

De budgetten voor regulier en groot onderhoud zijn vastgesteld in het Programma Water en Riolering. Hoewel het beheer meer risicogestuurd plaats vindt, is de verwachting dat dit voldoende is om de eisen die aan de functionaliteit en veiligheid worden gesteld te waarborgen. Mocht een riolering onverhoopt eerder moeten worden vervangen dan gepland dan kan dit vaak worden opgelost door een andere geplande vervanging wat naar achteren te schuiven.

Op het gebied van riolering en waterhuishouding wordt samengewerkt met de Twentse gemeenten, het Waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel (Twents waternet). Met zogenaamde werkplaatsen wordt door gezamenlijk onderzoek geprobeerd kostenbesparingen te realiseren in de waterketen.

Water, onderdeel Riolering	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Inzet personeel	335.420	335.420	335.420	335.420
Mutatie voorzieningen	3.913.080	4.515.236	4.827.673	4.934.550
Kapitaallasten * ¹	1.853.947	1.899.048	1.937.059	2.003.993
Exploitatie-en onderhoud	4.936.407	4.967.633	4.813.667	4.813.667
Overhead en BTW/BCF	1.685.358	1.685.358	1.685.358	1.685.358
Belastingen op producenten en huishoudens	-12.724.212	-13.402.695	-13.599.177	-13.772.988
	0	0	0	0

¹ Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

Water, onderdeel Waterlopen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Inzet personeel	39.804	39.804	39.804	39.804
Kapitaallasten * ¹	5.238	5.232	5.227	5.223
Exploitatie-en onderhoud	269.127	270.295	270.295	270.295
	314.169	315.331	315.326	315.322

¹ Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.4 Fysiek havenbeheer

Onderhoudssystematiek

In 2020 is een meerjarige onderhoudsplanung voor groot onderhoud aan de havens opgesteld. Om deze werkzaamheden te bekostigen is de voorziening groot onderhoud Haven ingesteld. Binnen deze voorziening zijn onder andere het 'op diepte houden' en het in stand houden van kades en oevers opgenomen. In 2020 hebben we een begin gemaakt met het baggeren. Dit zorgt ervoor dat de haven beter bereikbaar is voor grotere schepen.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is niet veranderd.

Relevante beleidsnota's

- Havengeldverordening

Beleidskader

De wethouders van de gemeenten Almelo, Enschede, Hengelo, Hof van Twente en Lochem hebben in een eerder stadium de Samenwerkingsovereenkomst 'Gemeenschappelijk Havenbeheer Twentekanal' (GHT) getekend.

Huidige staat van onderhoud

Gezamenlijk met de andere gemeenten is per gemeente een inventarisatie uitgevoerd van alle voorkomende voorzieningen in de haven zoals de damwanden, remmingwerken en voorzieningen voor schippers. De inventarisatie is uitgevoerd door een extern bedrijf. Op deze manier is er een eensluidend beeld van de havens in de genoemde gemeenten. Binnen het havenbedrijf is afgesproken dat er jaarlijks een visuele schouw en inventarisatie wordt gehouden om gebreken en onderhoud tijdig te signaleren. Bij de schouw is naar voren gekomen dat er op diverse plekken onderhoud gepleegd moet worden omdat hier gebreken zijn geconstateerd aan de afmeervoorzieningen, beschermende maatregelen tussen kade en schepen en dat er op bepaalde plekken ondieptes zijn. De werkzaamheden met betrekking tot de opwaardering van de haveninfrastructuur voor klasse VA schepen zijn grotendeels afgerond. Op basis van de slotinspectie door een extern adviesbureau wordt ook het beheer- en onderhoudsplan daarop aangepast.

Voor de haven geldt geen indeling van kwaliteitsniveaus voor onderhoud. Het is een gemeentelijke taak de haven veilig, bereikbaar en functioneel te houden. Een aantal bedrijven hebben eigen voorzieningen om te laden en te lossen, andere bedrijven maken gebruik van de 2 gemeentelijke laad- en loskades.

Financiën

In 2020 is het saldo van de bestaande reserve Haven gestort in de voorziening groot onderhoud Haven. Deze voorziening wordt jaarlijks gevoed door een dotatie vanuit de exploitatie. Deze jaarlijkse dotatie is bepaald op basis van de verwachte lasten binnen een scope van 10 jaar en is gesteld op € 50.565 per jaar.

Fysiek Havenbeheer	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Kapitaallasten *1	78.996	78.921	78.845	78.771
Mutatie voorzieningen	50.565	50.565	50.565	50.565
	129.561	129.486	129.410	129.336

1 Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.5 Gebouwen

Volumes

Vastgoed voor een wettelijke taak (onderwijs)	79
Beleidsvolgend vastgoed (kunst & cultuur, sport, welzijn, parkeren, kinderboerderij)	66
Vastgoed voor eigen organisatie (incl Gildebor en begraafplaatsen)	19
Vastgoed in grondexploitaties	14
Overig vastgoed (heroverweging eigendom, verkoop of sloop)	25

Het gemeentelijk vastgoed bestaat uit 203 gebouwen (één gebouw kan uit meerdere adressen bestaan). Deze zijn voor € 868,5 miljoen verzekerd. Het gemeentelijk bezit aan objecten bestaat onder andere uit scholen, sporthallen, buurthuizen en aankopen in het kader van grondverwerving. Als gevolg van deze diversiteit zijn de onderhoudskosten voor de gebouwen onderdeel van verschillende beleidsprogramma's.

Beheer

Het Vastgoedbedrijf beheert de gemeentelijke vastgoedobjecten. Met 'de gemeentelijke vastgoedobjecten' worden alle verhuurbare objecten bedoeld die in gemeentelijk bezit zijn. De gemeente bezit dit vastgoed als middel om beleidsdoelstellingen te halen. Het hebben van vastgoed is geen doel op zich.

Schoolgebouwen worden niet beheerd door het Vastgoedbedrijf. Schoolgebouwen zijn juridisch eigendom van de schoolbesturen. Pas op het moment dat een school leeg komt te staan komt het volledige eigendom en beheer bij het Vastgoedbedrijf te liggen. Objecten die in een grondexploitatie zijn aangekocht voor de ontwikkeling van een locatie blijven in principe in de grondexploitatie zitten en vallen onder de verantwoordelijkheid van de projectorganisatie. Het Vastgoedbedrijf zorgt wel voor het beheer en onderhoud van deze objecten.

Onderhoudssystematiek

In opdracht van het Vastgoedbedrijf wordt eens per 4 jaar een groot deel van het gemeentelijk vastgoed (met uitzondering van de onderwijsgebouwen en de objecten die op korte termijn worden afgestoten) het onderhoudsniveau, middels een herinspectie conform de NEN 2767-systematiek (conditiemeting van gebouwen en installaties door middel van een vastgelegde meet- en registreermethode) geactualiseerd. Deze informatie wordt in een meerjarenonderhoudsplanung gezet. Deze onderhoudsplanung bestrijkt een periode van 40 jaar die elk jaar, ten aanzien van de tijdstippen van onderhoud, wordt geactualiseerd. Aan de hand van het huidige en toekomstig gebruik van de vastgoedobjecten wordt dan beoordeeld welke onderhoudswerkzaamheden voor dat doel noodzakelijk zijn. Er wordt uitgegaan van minimaal onderhoudsniveau 3 (redelijke conditie) zonder ernstige gebreken.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Voor een groot deel van het gemeentelijk vastgoed heeft er in 2024/2025 een herinspectie plaatsgevonden om zodoende goed te kunnen sturen op de onderhoudskosten van het vastgoed en inzicht te hebben in de risico's. Uit de inspecties is gebleken dat, met uitzondering van twee kleine gebouwtjes, alle gebouwen minimaal een conditieniveau van 3 (redelijke conditie) hebben.

Collegeprogramma

In het collegeprogramma zijn geen specifieke afspraken over het onderhoudsniveau vastgelegd.

In 2021 heeft het college en de raad besloten om het onderhoudsniveau voor gemeentelijke gebouwen vast te stellen op conditiesniveau 3.

Relevante beleidsnota's

- Kadernotitie "Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders"

Grote projecten en ontwikkelingen

- De gemeente geeft met voorrang aandacht aan de brandveiligheid van haar gebouwen. Dit houdt in dat bestaande gebouwen opnieuw worden beoordeeld op het gebied van brandveiligheid en dat aanvullende inspecties en maatregelen kunnen worden uitgevoerd waar nodig. De resultaten hiervan kunnen gevolgen hebben voor de meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) en kunnen leiden tot extra uitgaven voor bijvoorbeeld brandwerende voorzieningen of alarmeringssystemen. Hiermee lopen we financiële risico's.
- De gemeente heeft de ambitie om haar vastgoed te verduurzamen. In sommige gevallen kan dit ertoe leiden dat onderhoudswerkzaamheden naar voren worden gehaald om efficiënt en doelmatig verduurzamingsingrepen te kunnen doorvoeren, zoals het vervangen van installaties door energiezuinige alternatieven.

Huidige staat van onderhoud

Uit de inspecties van 2024/2025 is gebleken dat een overgroot deel van de objecten minimaal niveau 3 (redelijke conditie) heeft. Alle onderhoudsniveaus en de daar bijbehorende budgetten zijn hiermee in beeld. Voor de objecten die op korte termijn in aanmerking komen voor verkoop/sloop zijn er geen onderhoudsinspecties uitgevoerd. Het onderhoudsniveau kan voor deze objecten wat lager liggen.

Financiën

De getroffen onderhoudsvoorziening is op basis van de nieuwe onderhoudsplannen toereikend om het huidige onderhoudsniveau te bestendigen.

De huidige budgetten zijn:

	2026	2027	2028	2029
Regulier onderhoud	1.757.146	1.956.301	1.804.904	1.801.902
Groot onderhoud	740.496	1.246.775	1.943.281	2.155.778
Totaal	2.497.642	3.203.076	3.748.185	3.957.680

Deze budgetten zijn uitsluitend ten behoeve van kosten derden. Voor het onderhoud dat door ons eigen personeel wordt gedaan (personeelslasten) zijn separate budgetten opgenomen.

Het onderhoud voor de onderwijsgebouwen (met uitzondering van noodlokalen en leegstaande schoolgebouwen) en de gebouwen die in de grondexploitaties zitten, worden niet vanuit bovengenoemde budgetten bekostigd. Het onderhoud van de objecten in de grondexploitaties worden binnen de grondexploitaties gedekt. Voor de onderwijsgebouwen krijgen de schoolbesturen een rechtstreekse bijdrage van het Rijk voor het onderhoud.

6.4 Grondbeleid

Visie gemeentelijk grondbeleid

De Nota Grondbeleid geeft aan welke positie de gemeente Hengelo inneemt op de grondmarkt en legt de basis voor een transparante en eenduidige werkwijze bij de uitvoering van het grondbeleid van de gemeente. De gemeente Hengelo wil met haar grondbeleid een bijdrage leveren aan de invulling van haar opgaven op het terrein van o.a. wonen en economie. Het grondbeleid heeft daarmee een volgend karakter voor andere beleidsvelden en programma's. Maatschappelijk kan het wenselijk zijn om bepaalde ontwikkelingen in de stad te stimuleren of juist af te remmen. Waar nodig pakt het grondbedrijf dan een actieve rol op om zorg te dragen voor een evenwichtige ontwikkeling van de stad.

Actualiteit gemeentelijk grondbeleid

De Nota Grondbeleid definieert welke instrumenten de gemeente kan inzetten voor het realiseren van haar strategische doelen. Het is geen instrument of afwegingskader voor de keuze waar de ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente Hengelo gaan plaatsvinden en met welke kwaliteit. De nota geeft antwoord op de vraag hoe de ruimtelijke opgave gerealiseerd gaat worden en welke wettelijke instrumenten hiervoor vanuit het grondbeleid ingezet kunnen worden. In dat opzicht is de nota ondergeschikt en ondersteunend aan de omgevingsvisie, de omgevingsprogramma's en het omgevingsplan waarin de ruimtelijke opgave wordt bepaald.

Hengelo heeft in de Koers 2040, die grotendeels is vertaald in de omgevingsvisie Hart van Hengelo, een grote opgave beschreven. Vanuit deze opgave, waaronder het zijn van een groene technologische topregio en het hebben van een dynamische stedelijke cultuur, worden er omgevingsvisies geschreven. De Nota Grondbeleid biedt de gemeente de kans om (vaker dan de afgelopen jaren het geval was) gebruik te maken van actief grondbeleid, afhankelijk ook van de financiële mogelijkheden, om op die manier de opgaven te kunnen realiseren.

Bedrijventerreinen vormen een belangrijke pijler voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Vitale toekomstbestendige bedrijventerreinen zijn belangrijk voor de stad. De afgelopen jaren was er sprake van een grote uitgifte, maar ons aanbod voor reguliere bedrijvigheid is momenteel schaars en we kunnen niet in de volledige vraag voorzien. Daarom starten we een verkenning naar het toevoegen van ruimte voor bedrijven, waarin ook wordt gekeken naar nieuwe locaties. Deze verkenning staat niet op zichzelf, maar we benaderen deze in nauwe samenhang met de herontwikkelingsopgave op de huidige bedrijventerreinen (onderdeel van het Omgevingsprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen) en het te ontwikkelen Businesspark XL 2 in Almelo, welke inspeelt op de regionale grootschalige (>3 hectare) behoefte. De vooruitzichten (opties) voor de kaververkoop in 2025 zijn gunstig.

De druk op de (sociale) woningvoorraad blijft onverminderd groot – een landelijk beeld dat ook in Hengelo zichtbaar is. Door de aanhoudende krapte op de woningmarkt is het kopen van een woning voor veel mensen minder bereikbaar geworden. Tegelijkertijd zijn de wachttijden voor een (sociale) huurwoning lang.

Vanuit het Rijk wordt dit ook onderkend en worden er maatregelen bedacht.

Minister Mona Keijzer van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening introduceert de Realisatiestimulans: een generieke regeling met weinig administratieve lasten om de (betaalbare) woningbouw in heel Nederland een impuls te geven. Gemeenten kunnen vanaf 2026 een bijdrage van € 7.000 ontvangen per betaalbare woning waarvan de bouw het jaar daarvoor is gestart.

Als gemeente hebben we een aanvraag gedaan voor cofinanciering voor de grootschalige woningbouw. Hierover heeft de gemeenteraad op 1 oktober jl. een besluit genomen (zaaknummer 3946796).

Extra ondersteuning is er voor specifieke bouwopgaven die hogere kosten, en daardoor een hogere onrendabele top, met zich meebrengen. De extra steun is beschikbaar voor woningbouw in kwetsbare gebieden, voor het realiseren van zorggeschikte en geclusterde woningen en voor het versterken van de gemeentelijke uitvoeringskracht. De hoogte van de aanvullende bijdragen wordt later dit jaar bekend. Op dit moment zijn er nog te veel onduidelijkheden om deze bedragen al te kunnen begroten.

Binnen de bestaande aandachtsgroepen groeit het aantal mensen dat dringend op zoek is naar passende woonruimte. Denk aan studenten, doorstromers vanuit beschermd wonen, mensen in een scheiding, arbeidsmigranten en nieuwkomers zoals statushouders, asielzoekers en ontheemde Oekraïners.

In Hengelo zetten we met kracht in op het realiseren van meer woningen. Tegelijkertijd worden we geconfronteerd met uitdagingen waarop we weinig tot geen invloed hebben. De krapte op de arbeidsmarkt, netcongestie en de stikstofproblematiek maken het lastig om woningbouwprojecten snel van de grond te krijgen.

Parameters grondexploitaties

Alle gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks middels de herziening grondexploitaties vastgesteld door de Raad. De Raad heeft de parameters, die in de grondexploitaties gebruikt worden, op 18 december 2024 vastgesteld (zaaknummer 3831547). De accountant heeft daar midden van dit jaar nog een toets op uitgevoerd voor de jaarrekening van 2024 en de parameters akkoord bevonden. We hebben geen indicaties uit de markt dat we wijzigingen moeten doorvoeren. Daarom rekenen we nog steeds met de door de Raad vastgestelde parameters van 2024. Deze parameters worden gebruikt om het verwachte resultaat te bepalen:

Omschrijving	2026 t/m 2028	2029 t/m 2034	2035 ev
Kostenindexering GWW	2,0%	2,0%	2,0%
Kostenindexering plankosten	3,0%	2,0%	2,0%
Rente	0,1%	0,1%	0,1%
Opbrengstenindex bedrijven	2% (0% Campus westermaat en gezondheidspark)	2% (0% Campus westermaat en gezondheidspark)	0% (BBV)
Opbrengstenindex woningbouw	2,0%	2,0%	0% (BBV)
Opbrengstenindex kantoren	0,0%	0,0%	0% (BBV)
Opbrengstenindex overig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Planresultaten grondexploitaties

In de herzieningen van 2025 zijn de grondexploitaties opnieuw berekend. Aangezien we geen wijzigingen voor de parameters hebben doorgevoerd blijven deze cijfers ongewijzigd voor de begroting. In de onderstaande tabel staat de samenvatting per grondexploitatie voor wat betreft de boekwaarde, eindwaarde, voorziening en de looptijd van de grondexploitaties. Voor de onderliggende gegevens wordt verwezen naar deel II van de herzieningen:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Eindwaarde jaarrekening 2024	Voorziening 2024	Einde looptijd GREX
<i>Verliesgevend</i>				
Woningbouw				
028 Marskant	2.525.898	-1.821.550	1.716.487	2027
101 Broek Noord	4.284.725	-5.392.865	5.183.453	2026
104 Lange Wemen	2.532.158	-2.580.872	2.530.267	2025
591 Beckum	134.763	-44.149	44.149	2028
Woonwagens	547.806	-582.831	549.215	2027
Beekstraat	5.588.514	-3.411.706	3.090.087	2029
Campus Driene	3.380.372	-1.005.494	824.855	2034
HART VAN ZUID				
701 Hijschveste	3.679.850	-6.066.260	5.604.286	2028
704 Appendage	3.978.269	-4.793.895	4.341.978	2029
714 De oude Ketelmakerij	-375.595	-4.075.571	3.618.991	2030
716 Kanaalzone	-780.618	1.317.680	-1.291.843	2025
717 De Koppeling	6.711.431	-4.908.149	4.625.058	2027
791 De Hofmakerij	1.313.993	-1.328.233	1.203.021	2029
Bedrijventerrein				
016 Gezondheidspark	13.124.746	-6.528.318	5.796.959	2030
096 Campus	15.026.449	-7.555.385	6.708.966	2030
Exploitaties buiten gemeentelijke administratie				
De Veldkamp	27.619.440	-26.173.057	17.850.338	2025
BBV De Veldkamp			0	2025
Subtotaal verliesgevend	89.292.201	-74.950.654	62.396.268	
<i>Winstgevend</i>				
			Contante Waarde	
Woningbouw				
044 Veldwijk Noord	-928.278	1.017.656	997.702	2025
583 Herontwikkeling Beckumerstraat	-253.775	497.398	487.645	2025
Dalmeden 2.0	23.158.358	17.465.412	15.508.786	2030
XXX Wijkerslokatie Hemmelhorst	4.439.072	2.008.408	1.783.409	2030
Bedrijventerrein				
Businesspark XL	-8.712.745	13.035.756	12.283.884	2027
Walkatenplein	2.194.226	2.994.018	2.766.010	2028
Subtotaal winstgevend	19.896.859	37.018.648	33.827.436	

Grondexploitaties die in de bovenstaande tabel bij de boekwaarde een negatief bedrag hebben staan, hebben een spaarsaldo. Voor veruit de meeste grondexploitaties geldt dat niet, aangezien de kosten vrijwel altijd voor de baat komen. De boekwaarden van De Veldkamp, wijkerslokatie Hemmelhorst en Businesspark XL zijn niet opgenomen in de gemeentelijke administratie.

De boekwaarde is € 109,2 miljoen (inclusief de externe projecten de Veldkamp, Wijkerslokatie Hemmelhorst en Businesspark XL). De boekwaarde exclusief de externe grondexploitaties bedraagt € 85,8 miljoen.

De boekwaarde van wijkerslokatie Hemmelhorst en De Veldkamp is opgenomen in de administratie van de gemeente Borne en de boekwaarde van Businesspark XL is opgenomen in de administratie van de Gemeenschappelijke Regeling BXL. De gemeente Hengelo is (risicodragend) deelnemer in deze grondexploitaties.

De grondexploitaties met een negatief bedrag op eindwaarde zijn de grondexploitaties met een verlies. Voor het verlies treffen we (voor ons aandeel) op contante waarde een voorziening. Die voorziening voor alle tekortexploitaties is per 31 december 2024 € 62,4 miljoen.

Ontwikkeling Reserve Grondexploitaties

De reserve bedraagt per 31 december 2025 € 24,1 miljoen. In de komende jaren verwachten we dat de reserve gaat toenemen (eind 2029) naar € 41,6 miljoen. Deze stijging wordt veroorzaakt door de jaarlijkse winst in het erfpacht bedrijf en de (tussentijdse) winsten in grondexploitaties.

In de tabel hieronder staat de verwachte stand van de reserve per 31-12 in de komende jaren (in miljoenen):

	2025	2026	2027	2028	2029
Reserve grondexploitatie	24,1	30,1	36,6	40,5	41,6

Risico's

Het geraamde financiële gevolg van het totale risicoprofiel is € 8,3 miljoen bij deze begroting (bij 90% betrouwbaarheid). Het risicoprofiel is ongewijzigd t.o.v. de herzieningen van 2025.

1. Algemeen risico: De verplichte disconteringsvoet veroorzaakt dat er te weinig voorziening is.

We berekenen het resultaat van de grondexploitaties, inclusief 0,1 % aan rentekosten, op het eind van het project. Vervolgens rekenen we per project uit hoeveel geld we nu op de rekening moeten hebben staan om tekorten op het eind van het project te kunnen afdekken. We weten dat we maar 0,1% rente ontvangen. Toch worden we verplicht te doen alsof we wel 2 % aan rente ontvangen, waardoor we minder voorziening hoeven te treffen. Andere jaren lag de rente (vorig jaar 1,4%) dicht bij de 2% en was het verschil geringer. Het risico is dat er nu te weinig dekking is vanuit de getroffen voorziening (56,6 %).

2. Algemeen risico: Ontwikkeling van de rente.

Momenteel profiteren we van een historisch lage rekenrente voor de grondexploitaties. Bij rentestijging is het grondbedrijf extra kwetsbaar. De onzekere politieke situatie in Europa kan zich op de kapitaalmarkt vertalen naar een oplopende rente (12,1%).

3. Hart van Zuid (WBI-subsidie).

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Woningbouwimpuls zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden, zoals de tijdige realisatie van woningen, voldaan wordt, kunnen subsidies lager worden vastgesteld (7,4 %).

4. Algemeen risico: Kostenstijging.

Bij de parameters hebben we rekening gehouden met een stijging van civiele kosten. Door de grillige marktomstandigheden bestaat er een risico dat de kostenstijging verder oploopt dan de op dit moment ingeschatte ontwikkeling (7,0%).

5. Algemeen risico: grondprijsdaling.

Als de markt voor de grondverkoop verslechtert, komen de grondprijzen onder druk te staan. Dit algemene risico kan zich in verschillende complexen voordoen waarbij we nog kavels gaan uitgeven (3,5 %).

6. Hart van Zuid (Hijschveste)

In het deelgebied de Hijschveste is de kans aanwezig dat er meer openbare ruimte gerealiseerd wordt dan op dit moment in de aannames is verwerkt. Als gevolg hiervan kunnen de investeringen in de grondexploitatie hoger uitvallen (2,9 %).

7. Subsidie V&D / Beekstraat en omgeving.

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Impulsaanpak Winkelgebieden zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden voldaan wordt, zoals bijvoorbeeld de tijdige realisatie van het projectplan, kunnen subsidies lager worden vastgesteld. (1,7 %).

8. Algemeen risico: vertraging in de uitgifte.

Als de economische situatie verslechtert kan dit leiden tot een terugloop in de vraag naar bouw kavels. Dit resulteert in een langere doorlooptijd en meer kosten binnen de grondexploitaties (1,4 %).

9. Subsidie Campus Driene.

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Woningbouwimpuls zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden voldaan wordt, zoals bijvoorbeeld de tijdige realisatie van woningen, kunnen subsidies lager worden vastgesteld (1,2 %).

10. De verkeerswaarde van Niet In Exploitatie Genomen Gronden daalt.

Alle strategische gronden binnen de gemeente vertegenwoordigen een bepaalde verkeerswaarde. Deze verkeerswaarde verschilt per bestemming en is afhankelijk van marktontwikkelingen (0,9 %).

De tien grootste risico's bepalen tezamen afgerond 94,7 % van de benodigde weerstandscapaciteit van het grondbedrijf.

6.5 Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering beschrijft de beleidsvoornemens ten aanzien van het beheer van de financieringsportefeuille. Vanwege de risico's die ontstaan als een tekort aan liquide middelen optreedt of als overtollige middelen te voortvarend worden uitgezet is de financiering, meer dan andere beleidsterreinen, sterk wettelijk verankerd. Met name de Wet Fido en de uitvoeringsregeling van deze wet (Ruddo) geven de kaders aan waarbinnen gemeenten mogen handelen. Zo heeft het verplichte schatkistbankieren bij het Rijk de mogelijkheden om overschotten te beleggen beperkt. Alle tegoeden van decentrale overheden worden automatisch afgeroomd en bij het Rijk belegd. Daarnaast hebben we als gemeente in de "Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo 2025" (artikel 15) en in het Treasurybesluit 2021 regels met betrekking tot de financieringsfunctie opgesteld. In 2021 hebben we de mogelijkheden van geld uitleenen en garanties afgeven vastgelegd in de "Beleidsregels leningen en garanties gemeente Hengelo 2021".

Wat willen we bereiken

1. over voldoende financiële middelen beschikken om de begrotingstaken binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te kunnen voeren (aantrekken of uitzetten);
2. een duurzame toegang tot financiële markten verkrijgen tegen acceptabele condities;
3. de risico's verbonden aan de treasuryfunctie beheersen (renterisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's).

Hoe gaan we dit doen

a. We anticiperen op onze liquiditeitsbehoefte

We stellen prognoses op van onze toekomstige liquiditeitsbehoefte. We houden daarbij rekening met mutaties in de huidige leningenportefeuille en waardeontwikkeling van bestaande activa en de voorgenomen vervangingsinvesteringen. Voor zover investeringen al in de meerjarenbegroting zijn opgenomen nemen we deze als basis voor de liquiditeitsbehoefte. Het vroegtijdig signaleren van liquiditeitsfluctuaties blijkt weerbarstig. Niet zelden worden investeringen uitgesteld. Anderzijds kunnen nieuwe investeringen ook snel besloten worden en op korte termijn een liquide behoefte veroorzaken. De gemeente heeft op dit moment nog geen noodzaak om leningen aan te trekken.

b. We werken samen met experts op het gebied van de geld- en kapitaalmarkt

Als overheidsinstelling hebben we een goede toegang tot de kapitaalmarkt. We moeten wel financieel gezond blijven. Alle banken moeten in opdracht van de ECB (Europese Centrale Bank) hun klanten monitoren door middel van risicomethodieken. De afgelopen jaren zijn onze opgenomen financieringen afgenomen. Hier staan geen nieuwe directe financieringen tegenover. Onze solvabiliteit is mede hierdoor en door gedegen beleid sterk verbeterd, zodat eind 2024 de solvabiliteit boven de signaalwaarde van 20% uitkwam (20,5% eind 2024). Naast de sectorbanken BNG en NWB maken we ook gebruik van tussenpersonen, die gespecialiseerd zijn in transacties op de geld- en kapitaalmarkten. We blijven in gesprek met onze huisbank de BNG en tussenpersonen. We bespreken met elkaar de ontwikkelingen op de markt. Na een sterke stijging van de marktrente zijn we inmiddels in rustiger vaarwater beland waarin de ECB meerdere renteverlagingen heeft doorgevoerd. Bij het aantrekken van nieuwe financieringen merken wij de verandering van marktrenten. Doordat wij integrale financiering toepassen zijn wij in staat om nieuwe financieringsbehoefte in tijd te spreiden. Daarmee kunnen wij de gevolgen van een stijging van rente zoveel mogelijk beperken.

c. We beperken onze risico's

In beginsel verstrekken wij geen nieuwe leningen en garanties meer. We hebben maatregelen genomen om onze portefeuille uitgeleend geld te verkleinen. Verenigingen en instellingen hebben leningen afgesloten in een relatief dure periode; ze betalen vaak tussen de 3% en 7% rente. Het huidige beleid is erop gericht dat vervroegd aflossen bespreekbaar is wanneer dit ons risicoprofiel verlaagt, maar heronderhandelen over de rentevoet doen we niet.

We accepteren nog slechts borgstellingen waarbij we het risico kunnen delen met de Stichting Waarborgfonds Sport. Uitgangspunt blijft dat een vereniging of stichting zonder de lening in haar voortbestaan zou worden bedreigd en dat de totale financiële huishouding van de aanvrager rente en aflossing mogelijk maakt, zodat het risico voor de

gemeente beperkt is. Uitsluitend als het college van oordeel is, dat er zeer ongewenste maatschappelijke effecten optreden als we een verzoek tot borgstelling weigeren, kan een uitzondering gemaakt worden.

De woningbouwcorporatie Welbions sluit geen nieuwe leningen meer af bij de gemeente. De afgesloten leningen kunnen ongewijzigd "aflopen" zoals dit contractueel is afgesproken. De leningenportefeuille uitgeleend geld neemt door aflossingen van Welbions jaarlijks af. De woningbouwcorporatie kan haar financiering nu zonder directe bemoeienis van de gemeente realiseren. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat in eerste lijn garant. Wij hebben nog een achtervangfunctie voor de leningen van woningcorporaties. De kans dat we in de toekomst schade lijden door aanspraak op deze achtervangfunctie is zeer klein, omdat we pas aangesproken worden als WSW en de gezamenlijke woningcorporaties in Nederland de schulden niet kunnen dekken.

We lopen ook risico's door deelneming in andere rechtspersonen. Voor aandelen in deelnemingen is in het verleden een prijs betaald, die als boekwaarde van de deelnemingen op de balans staat. Het risico van verliezen bij deelnemingen is beperkt tot deze boekwaarde. Vaak heeft financiering in een ver verleden plaatsgevonden, waardoor de boekwaarde vele malen lager is dan de reële waarde van de deelneming. De hogere marktwaarde biedt beperkt kansen, omdat de aandelen in de meeste gevallen alleen overdraagbaar zijn aan medeoverheden en dan vaak ook nog met kwalitatieve eisen, bijvoorbeeld in de vorm van verplichte dienstenafname. Dit beperkt de verhandelbaarheid. Wij zullen alleen kopen als dit het publieke belang dient en alleen verkopen als het publieke belang niet geschaad wordt.

In de volgende tabel zijn de deelnemingen opgenomen, die een meer dan symbolische balanswaarde vertegenwoordigen of een dividendinkomst genereren. De waardes zijn weergegeven in euro en hebben betrekking op de aandelen van onze gemeente.

Aandelen van	Aantal aandelen Hengelo	Boekwaarde aandelen	Markt- waarde aandelen ¹⁾	Verwacht dividend 2026
BNG Bank NV	174.486	436.215	14.791.000	425.000
Enexis NV	213.109	40.840	7.574.000	140.000
Twence BV	145.681	7.871.200	30.325.000	701.000
Twente Milieu NV	340	154.286	1.982.000	-
Crematoria Twente BV (indirect via OLCT)				60.000
Warmtebedrijf Hengelo BV ²⁾	5	90.000	226.000	-
Totaal alg. middelen in programma 9		8.592.541	54.898.000	1.326.000
Twence BV (afvalbegroting in programma 7)				575.000
Totaal				1.901.000

¹⁾ Omdat de aandelen niet vrij verhandelbaar zijn, is de marktwaarde indicatief.

²⁾ Warmtenetwerk Hengelo heeft de activa en passiva overgedragen aan Warmtebedrijf Hengelo. De balanstoeiname bij Warmtebedrijf is nog niet opgenomen in deze waardering.

d. We stellen een financieringsbehoefte op en beheren de leningenportefeuille

Vanuit de gulden financieringsregel, dat vaste activa gefinancierd moeten worden met lang vreemd of eigen vermogen, wordt kort vreemd vermogen enkel aangetrokken om tijdelijk een tekort op te vangen. De mogelijkheid om rood te staan of kasgeld aan te trekken wordt beperkt door de wettelijke bepalingen van de kasgeldlimiet: we mogen op grond van de Wet Fido niet langdurig meer dan 8,5% van onze begrotingsomvang kort financieren. Een enkele overschrijding is niet maatgevend. Als we 3 kwartalen achtereenvolgens overschrijden moeten we dit melden aan de provincie en een herstelplan voorstellen. Deze bepaling voorkomt dat nadelige effecten ontstaan als de variabele rente snel stijgt, een kenmerkend risico van de geldmarkt. Het volgende overzicht laat per begrotingsjaar de maximale schuldbedragen zien die in rekening courant of als kasgeldlening mogen worden afgesloten (bedragen * € 1.000):

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Begrotingstotaal	464.237	447.404	421.176	410.595
Percentage of regeling	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet (1 x 2)	39.460	38.029	35.800	34.901

Een tweede norm, waar we aan toetsen is de renterisiconorm. Door te zorgen voor spreiding in aflossen van bestaande leningen voorkomen we dat we in enig jaar een te groot deel van onze schuld opnieuw moeten afsluiten. Dit zou in een periode van hoge rentes kunnen leiden tot een forse stijging van onze structurele rentelasten en

daardoor een te zware aanslag vormen op de beschikbare algemene middelen. We mogen maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1/1 van elk jaar oversluiten (bedragen * € 1.000).

Renterisiconorm	2026	2027	2028	2029
Begrotingstotaal	464.237	447.404	421.176	410.595
Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (1 x 2)	92.847	89.481	84.235	82.119
Renterisico (volume renteherzieningen en aflossingen)	27.936	16.750	11.764	10.778
Ruimte onder de risiconorm (3 - 4)	64.911	72.731	72.471	71.341

Het renterisico bestaat uit de verplichte aflossingen. Renteherzieningen zijn alleen afgesproken bij geldleningen die doorgeleend worden aan woningcorporatie Welbions. Hiervoor dragen wij als gemeente geen risico. Dit geldt ook voor de aflossingen van leningen, waar een even grote aflossing van de woningcorporatie aan ons tegenover staat.

We toetsen permanent de kasgeldlimiet. We verwachten deze de komende jaren niet te overschrijden. Uit het overzicht van de renterisiconorm blijkt dat we verwachten ruim aan de norm te voldoen voor de periode van deze Beleidsbegroting.

We speculeren niet. De gemeente Hengelo heeft geen beleggingen of derivaten uitstaan bij marktpartijen. Doordat de rijksschatkist dagelijks positieve rekeningsaldi afroemt is er geen mogelijkheid meer om uitzettingen op korte termijn te doen.

Verdere beleidsuitgangspunten

- **We passen totaalfinanciering toe**
Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten wordt de gemeente als één geheel beschouwd. We spreken van totaalfinanciering of integrale financiering. Dat houdt in dat bij het bepalen van de financieringsbehoefte alle inkomsten en uitgaven betrokken worden, zowel reguliere activiteiten als projecten. Door totaalfinanciering worden de rentekosten geminimaliseerd. Leningen worden op de meest optimale momenten aangetrokken, rekening houdend met de gemeentelijke rentevisie, de Wet Fido, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.
- **We rekenen reële rente toe aan de taakvelden**
We rekenen rente toe aan de taakvelden. Op basis van de werkelijke kosten van geld lenen bepalen we de omslagrente voor de toerekening aan de taakvelden. Als gevolg van een periode met lage rentes en een financieringsbehoefte die in werkelijkheid lager uitviel hebben we het omslagpercentage in het verleden in stappen verlaagd van boven de 5% naar 2% in 2019, 1,5% in 2021, 0,1% in 2022. Voor 2023 en 2024 hebben we deze voor de Jaarstukken gecorrigeerd naar 0%. Voor deze Beleidsbegroting is voor de jaarschijf 2026 de omslagrente berekend en komt uit op 0,1%. Dit is identiek aan de Beleidsbegroting 2025. Er wordt rekening gehouden met de huidige markrentes en eventuele trends in de toekomst. Voor 2026 wordt net als voor 2025 volgens het BBV geen separate berekening meer gemaakt voor de gemeentelijke grondexploitatie en wordt deze meegenomen in de algemene berekening voor de renteomslag. Uitzondering is de rente die wordt toegerekend aan vervangingsinvesteringen, die annuïtair zijn berekend (historisch hogere rente).

Financieringsbehoefte

Alle bezittingen en vorderingen moeten gefinancierd zijn met eigen of lang of kort vreemd vermogen. We voorspellen in de meerjarenbegroting onze toekomstige baten en lasten. Hieruit leiden we de toekomstige uitgaven en inkomsten en de toekomstige toe- of afname van bezittingen af. Het gedeelte van onze bezittingen, dat nog niet gedekt is met aanwezig eigen vermogen of al aangetrokken vreemd vermogen is onze financieringsbehoefte. We hebben op dit moment een sterk liquide positie. De middelen die we bij het Rijk hebben staan, zullen we eerst gaan inzetten voordat we de kapitaalmarkt op gaan.

Mochten we dermate gaan investeren dat we de markt op moeten gaan om financieringen aan te trekken dan kan dit grote gevolgen hebben voor de begroting. Op dit moment hanteren we een omslagrente van 0,1% bij iedere investering. Wanneer we meer rentelasten voor nieuwe aan te trekken financieringen krijgen, zal hierdoor het omslagpercentage waarschijnlijk stijgen. Dit kan leiden tot een uitzetting van renteuitgaven op de diverse taakvelden en kan het begrotingssaldo negatief beïnvloeden.

Inzicht in rentelasten, renteresultaat en wijze van toerekenen van rente

De volgende tabel geeft voor het begrotingsjaar 2026 aan hoe vanuit rentelasten, rentebaten en rentetoerekening het renteresultaat tot stand komt.

Omschrijving	Bedrag
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	12.118.000
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-10.770.000
Saldo externe rentelasten en rentebaten	1.348.000
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend ¹⁾	-
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	741.000
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	2.089.000
d1. Rente over eigen vermogen	-
d2. Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	2.089.000
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-2.249.000
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury ²⁾	-160.000

¹⁾Volgens het BBV moet de rente aan de gemeentelijke grondexploitaties met ingang van 2025 volgens de (integrale) omslagrenteberekening plaatsvinden.

²⁾Het renteresultaat is een positief resultaat van € 160.000. De wijze hoe deze tabel is opgesteld met positieve en negatieve bedragen is verplicht volgens het BBV.

6.6 Verbonden partijen

Inleiding

Voor de uitvoering van taken kan de gemeente een beroep doen op andere organisaties of een andere organisatie oprichten. We besluiten om taken door verbonden partijen te laten uitvoeren als we hiermee beter of goedkoper onze beleidsdoelstellingen kunnen realiseren.

Verbonden partijen zijn samenwerkingsverbanden, waarin we een bestuurlijk én financieel belang hebben. We zitten in het bestuur van deze organisatie of hebben stemrecht in de vergadering van aandeelhouders/leden én lijden verlies als de organisatie failliet gaat of als wij aangesproken kunnen worden als ze haar verplichtingen niet kan nakomen. Het financiële belang is het risico, dat de gemeente loopt als de verbonden partij failliet gaat of aanspraak maakt op niet begrote bijdragen van de gemeente. Bestuurlijke risico's treden op als de gemeente aangesproken kan worden op haar bestuurlijke rol in de verbonden partij.

In de verschillende programma's in hoofdstuk 5 gaan we in op de bijdrage van deze partners aan maatschappelijk gewenste effecten en programmadoelstellingen. In deze paragraaf kijken we naar de kracht en zwakke punten van de organisaties zelf en de risico's die de samenwerking voor de gemeente oplevert.

Beleidskaders

De beleidskaders rondom verbonden partijen liggen vast in de recent vastgestelde nota "Beleidskader Verbonden Partijen Hengelo 2024", hierna "beleidskader" genoemd. De basis van het beleid is dat we samenwerking met een partij aangaan als dit het geëigende middel is om een gewenst maatschappelijk effect voor de Hengelose inwoners te realiseren. Daarmee moet de samenwerking nuttig zijn, bijdragen aan de hierin door ons geformuleerde doelstellingen. Tegenover dit nut staan de kosten voor de gemeente en het risico dat de gemeente loopt door het op afstand laten uitvoeren van taken. Deze invalshoeken moeten in balans zijn; een groter risico kunnen we pas accepteren als de bijdrage aan de doelstellingen eveneens groot is.

We willen bij de samenwerking uit gaan van de zelfstandigheid en kracht van de professionele organisatie, aan wie we taken hebben toevertrouwd. Deze zullen we wel toetsen door het volgen van beleid en financiën.

We zetten in op goede informatie aan onze gemeenteraad. Dat doen we door beleidsvoornemens en financiële gevolgen hiervoor voor de gemeentebegroting in begrotingen van de samenwerkingsverbanden aan de gemeenteraad uitgebreid toe te lichten, waardoor de gemeenteraad zelf kan afwegen of er voldoende wordt bijgedragen aan de door haar gewenste koers en of ze de financiële consequenties acceptabel vindt.

We betrekken de gemeenteraad in en buiten de P en C-cyclus bij belangrijke ontwikkelingen bij verbonden partijen.

Lijst verbonden partijen

In onderstaande lijst ontbreekt de soort "verenigingen en instellingen". Hierin hebben we geen relaties die aan de definitie van verbonden partij, bestuurlijk én financieel belang, voldoen.

Gemeenschappelijke regelingen	Vennootschappen en corporaties	Overige verbonden partijen
1 SamenTwente	11 Twente Milieu N.V.	16 Euregio
2 Recreatieschap Twente	12 Twence Holding B.V.	
3 Veiligheidsregio Twente	13 Warmtebedrijf Hengelo B.V.	
4 SWB Midden Twente	14 Enexis N.V.	
5 Stadsbank Oost-Nederland	15 BNG Bank N.V.	
6 Gemeentelijk Belastingkantoor Twente		
7 Openbaar Lichaam Crematoria Twente		
8 Omgevingsdienst Twente		
9 Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo		
10 Centrumgemeenteregeling samenwerking ICT Hengelo		

Instellingen met bestuurlijk belang overwegend met publieke middelen gefinancierd

Instellingen met bestuurlijk belang overwegend met publieke middelen gefinancierd

- 1 Vereniging Nederlandse Gemeenten
- 2 Stichting Twente Board

Risicomanagement bij de verbonden partijen

We volgen risico's bij verbonden partijen op meerdere manieren:

- Verbonden partijen analyseren zelf risico's en zetten deze af tegen het weerstandsvermogen. Hierover rapporteren ze in de begrotings- en verantwoordingsstukken.
- Informatie over financiële kengetallen, zoals bijvoorbeeld eigen vermogen, schuldpositie en resultaten.
- Samen met Enschede, Almelo en Noaberkracht (Dinkelland en Tubbergen) laten we jaarlijks de verbonden partijen een risico-inventarisatie uitvoeren op basis van een set gerubriceerde vragen.

Resultaten risico-analyse 2025

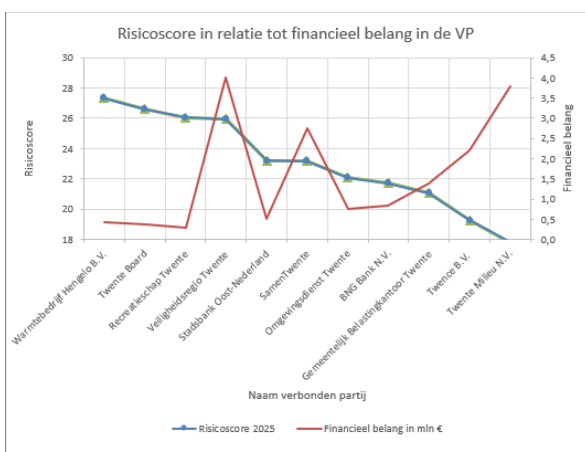
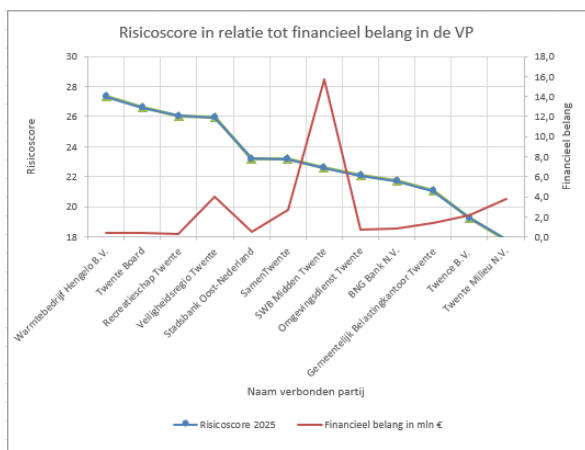
De verbonden partijen beantwoorden risicovragen, die wij analyseren, rubriceren en scoren. We hebben de partijen ingedeeld in 3 risicoklassen: laag, gemiddeld en hoog risico. Deze risicoscore is de weging van de score op grond van de risico-uitvraag bij de verbonden partij en het financieel belang van Hengelo in de verbonden partij. In volgende overzicht worden de resultaten weergegeven.

Naam verbonden partij	Risicoscore organisatie	Financieel belang	Risicoscore totaal
SamenTwente	Gemiddeld	Groot	Hoog
Recreatieschap Twente	Gemiddeld	Laag	Gemiddeld
Veiligheidsregio Twente	Gemiddeld	Groot	Hoog
SWB Midden Twente	Gemiddeld	Zeer groot	Hoog
Stadsbank Oost-Nederland	Gemiddeld	Gemiddeld	Laag
Crematoria Twente	Gemiddeld	Laag	Laag
Omgevingsdienst Twente	Gemiddeld	Gemiddeld	Gemiddeld
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	Laag	Gemiddeld	Laag
BNG Bank N.V.	Laag	Gemiddeld	Laag
Twente Milieu N.V.	Laag	Groot	Gemiddeld
Twence B.V.	Laag	Gemiddeld	Laag
Enexis Holding B.V.	Laag	Laag	Laag
Warmtebedrijf Hengelo B.V.	Hoog	Gemiddeld	Hoog
Twente Board	Gemiddeld	Laag	Gemiddeld

De verbonden partijen met een totaalscore "laag" hebben reguliere aandacht via de geplande contactmomenten, zoals periodiek overleg over doelen en uitvoering van werk en de voorbereiding van jaarstukken of begrotingen. Bij een score "gemiddeld" hoort een intensiever toezichtsregime. We zetten meer in op tussentijdse rapportages, volgen via het accountmanagement de ontwikkelingen en stellen kritische vragen in het ambtelijk overleg. Bij een score "hoog" is er intensief en gepland regelmatig contact tussen de accountmanager en de organisatie en accountmanager en medewerker verbonden partijen. In het bestuurlijk overleg worden risico's besproken.

Hoe risicoscore en financieel belang zich tot elkaar verhouden is weergegeven in volgende grafieken. Bij een hoog financieel belang (rode lijn) zien we graag een lage risicoscore, als een duiding van goed bestuur, goede kwaliteit in dienstverlening, financiële zekerheid en goede verantwoording richting de deelnemer/ aandeelhouder. Als een hoog financieel belang gepaard gaat met een hoge risicoscore (blauw) is er meer kans op nadelige effecten voor de gemeente en is er intensief contact met de verbonden partij. Het ideale beeld is dat de risicolijn laag en onder de lijn van het financieel belang zit.

In de tweede grafiek is SWB Midden Twente niet opgenomen, omdat het hoge financieel belang van SWB de verschillen tussen andere partijen afvlakt. De tweede grafiek verduidelijkt verschillen bij overige partijen.



Actualiteiten en kerngegevens verbonden partijen

In dit onderdeel vindt u actuele ontwikkelingen en de visie van de verbonden partij op de begrotingsperiode. In de tabellen bij de verbonden partij zijn de vanuit het BBV (art. 15) verplichte elementen opgenomen en enkele aanvullende gegevens.

- De balansgegevens van de verbonden partijen ontleen we aan de laatste jaarstukken van de verbonden partij zelf of, indien aanwezig, de geprognosticeerde balans in de meerjarenbegroting. Door de gemeenschappelijke regelingen worden toekomstige balansgegevens wel verstrekt. De geprivatiseerde bedrijven geven deze prognose niet af. Hier nemen we de gegevens uit de laatste balans op.
- De jaarresultaten zijn de resultaten die de partijen zelf hebben gerapporteerd als winst na belasting.
- Het financieel belang is de optelsom van de jaarlijkse exploitatiebijdrage, evt. aangevuld met de subsidiebijdrage en inkoopbedrag voor dienstverlening, het jaarlijkse dividend, het ingebrachte kapitaal en de verstrekte leningen en garanties. Dit is dan het maximale verlies dat zou kunnen optreden bij bedrijfsdiscontinuïteit. Jaarlijkse bijdragen zullen nooit geheel verloren gaan, deze worden (pragmatisch) voor 50% meegenomen in het financieel belang.

SamenTwente

SamenTwente omvat de GGD Twente, de Organisatie voor inkoop van Zorg en JeugdJeugdhulp Twente (OZJT) en Veilig Thuis Twente (VTT). Ze is gastheer voor Kennispunt Twente, Samen14 en de Twentse Koers. De focus ligt op gezond, veilig en vitaal. Met een begrotingsomvang van € 63 miljoen zet SamenTwente zich in voor de 14 gemeenten en 641.000 inwoners in Twente. Ook SamenTwente ziet dat de Twentse samenleving onder toenemende druk staat. Zij blijven vasthouden aan het principe dat voorkomen beter is dan genezen, ook in de uitdagende realiteit van 2026. En blijven dan ook sterk inzetten op preventieve activiteiten. Waar de complexiteit van vraagstukken groter wordt, worden de financiële mogelijkheden kleiner. De besluitvorming rondom de kerntakendiscussie vormt de basis van de begroting 2026 en verder. Met als belangrijkste punten:

- De belangrijkste constatering is dat SamenTwente haar takenpakket efficiënt uitvoert in vergelijking met andere regio's en dat een nulscenario zoals gevraagd in de kaderbrief is inhoudelijk niet realistisch is.

- Op alle thema's wordt de huidige inzet gehandhaafd. Waaronder de inzet op advies gezondheid (en milieu) en de meldpunten. Daarvoor waren tijdelijke (externe) middelen beschikbaar, maar komt nu structurele financiering. Handhaving zorgt ervoor dat de basis behouden blijft en er geen extra veiligheidsrisico's ontstaan. SamenTwente voert de kerntaken uit met maximale inzet en blijft samenwerken met gemeenten en partners om maatschappelijke impact te realiseren.
- Over de Gezonde School Aanpak is besloten de inzet niet langer structureel in de begroting op te nemen, maar te handhaven tot en met 2026. Dit in afwachting op de ontwikkelingen in en evt. middelen uit het Aanvullende Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA).
- Er worden structurele bedragen toegekend voor Veilig Thuis Twente en Forensische geneeskunde. Beide zijn autonome ontwikkelingen van minimaal wettelijke taken.
- Er zijn twee aanvullende opdrachten vastgesteld. Een opdracht op samenwerking, 'Het Samen van SamenTwente', met als vraagstuk zo effectief en efficiënt mogelijk samenwerken in Twente. De tweede opdracht betreft de 'Prioritaire opgave jeugd'. In de kerntakendiscussie is prioritering gegeven aan de pijler 'Jeugd' (op inhoud, structuur en samenwerking), maar is ook erkend dat deze pijler breder is dan het takenpakket van SamenTwente. Daarom een aparte opgave die nader wordt uitgewerkt.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezondheidsbevordering regionale taken	
Beleidsrealisatie in programma	6,7	
Financieel belang Hengelo	€ 2.752.207	
Eigen vermogen	€ 5.074.000	€ 4.669.000
Vreemd vermogen	€ 18.100.000	€ 20.078.000
Resultaat begroot 2026	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 1.398.000	
Gerapporteerde weerstandratio	0,70	
Solvabiliteitspercentage	18,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	12,9%	

Recreatieschap Twente

De taken van Recreatieschap Twente zijn het beheer van de recreatieparken (Hulsbeek, Rutbeek en Lageveld) en het onderhoud van de recreatieve routenetwerken (fiets, wandel, mountainbike, paard en auto). Daarnaast verzorgt ze de toeristische promotie, o.a. via Twente Marketing. Het Recreatieschap Twente heeft de visies op de beleidsterreinen routenetwerken en recreatieparken afgelopen jaren geactualiseerd.

Het Recreatieschap Twente heeft een opdracht uitgezet om de financieringssystematiek opnieuw te beoordelen, zodat de deelnemende gemeenten evenrediger bijdragen aan deze gemeenschappelijke regeling. De oplevering van deze opdracht wordt medio 2026 verwacht. De rapportage "financieringssystematiek Recreatieschap Twente" die in 2023 is opgesteld, is als basis voor deze opdracht meegenomen.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Beheer recreatieplassen en recreatieve wandel- en fietsroutenetwerk.	
Beleidsrealisatie in programma	2,5	
Financieel belang Hengelo	€ 278.908	
Eigen vermogen	€ 2.361.000	€ 2.286.000
Vreemd vermogen	€ 4.371.000	€ 4.598.000
Resultaat begroot 2026	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 152.000	
Gerapporteerde weerstandratio	1,00	
Solvabiliteitspercentage	33,2%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	12,9%	

Veiligheidsregio Twente

De Veiligheidsregio Twente (VRT) is voor Hengelo de regionale samenwerkingsorganisatie op het gebied van de brandweer, incidentenbestrijding en crisisbeheersing. De VRT kenmerkt zich doordat ze kapitaalintensief en tegelijk arbeidsintensief is. Er is vooral de laatste tijd een sterke invloed van hogere wet- en regelgeving en landelijk beleid. Deze vereisen aanpassing van het regionaal beleid.

- Het huidige beleidsplan “Stabiele factor in tijden van verandering” is opgesteld voor de jaren 2021 t/m 2024. In 2024 heeft het AB akkoord gegeven dit plan een jaar langer te laten lopen t/m 2025. Het beleidsplan is gebaseerd op veiligheidsrisico's die in Twente voorkomen, het zgn. regionale risicoprofiel. De brandveiligheidsrisico's en het bijbehorende dekkingsplan Brandweer worden gelijktijdig opgesteld.
- Landelijk wordt ingezet op *versterking van de crisisbeheersing* en versterking van de informatievoorziening. Voor Twente gaat het om een bedrag van indicatief € 2,4 miljoen dat in de periode 2023 – 2026 gefaseerd beschikbaar wordt gesteld. De gelden worden ingezet voor een 9-tal versterkingsthema's, gericht op het meer robuust maken van - en het garanderen van de paraatheid van - de crisisorganisatie. In de Voorjaarsnota is vanaf 2027 landelijk structureel € 70 miljoen beschikbaar gesteld voor maatschappelijke weerbaarheid, met een voorinvestering van € 10 miljoen in 2025 en € 20 miljoen in 2026. Deze middelen worden vooralsnog ingezet op het ontwikkelen van noodsteunpunten en burgerhulpverlening, het versterken van veiligheidsregio's, het lanceren van een landelijke publiekscampagne (zie hierboven) en evaluatie en onderzoek.
- Europese regels kwalificeren de *brandweervrijwilligers* als deeltijdwerkers, die gelijke arbeidsvoorwaarden als de beroepsvrijwilligers zouden moeten krijgen. Dit is te duur. Daarom is gekozen voor het vergroten van de verschillen tussen de taken van een vrijwilliger en die van een beroepskracht, zodat van een vergelijkbare werksituatie geen sprake meer is. Vrijwilligers zijn dan niet structureel beschikbaar voor piketdienst en worden niet meer vast ingeroosterd. Dit houdt in dat op middellange termijn wordt toegewerkt naar beroepsbezetting, daar waar permanente bemensing (24/7) is vereist. Het ministerie van J&V heeft nog geen structurele dekking toegezegd. Daarom ontstaan er knelpunten bij de paraatheid (met name in Hengelo en Almelo waar vrijwilligers zijn gekazerneerd). We verwachten een lastenverzwaring van € 1,4 miljoen. Tijdelijk houdt VRT voor het oplossen van de knelpunten rekening met € 0,3 miljoen m.i.v. 2025.
- De aandacht voor *informatiebeveiliging* is de laatste jaren mede vanwege de berichtgeving over het toenemende aantal cyberaanvallen sterk toegenomen. Voor veiligheidsregio's is het met name cruciaal dat de bedrijfscontinuïteit gewaarborgd is als vitale sector voor brandweezorg en crisisbeheersing. VRT werkt aan de verdere implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO). Veiligheidsregio's zullen daarnaast tenminste moeten gaan voldoen aan de NIS2-richtlijn.
- *Duurzaamheid* vereist van de VRT actie op het gebied van klimaat (CO₂ reductie), circulair (gebruik grondstoffen), sociaal (duurzame inzetbaarheid van personeel) en natuur (biodiversiteit). Specifiek voor de brandweer: meer inzet van “grijs of zwart” water (geschoond afvalwater) en de toepassing van meer milieuvriendelijke blustechnieken.
- *Duurzame inzetbaarheid van brandweerpersoneel* is onderwerp van een nationaal onderzoek in opdracht van Brandweer Nederland, uitgevoerd door de Universiteit van Maastricht. In de loop van 2024 worden de eerste onderzoeksresultaten bekend gemaakt. Hieruit zullen aanbevelingen en acties volgen die mogelijk ingrijpend zijn.
- *De invoering van de Wet open overheid* loopt iets achter op schema. De nulmeting laat zien dat de basis nog niet op orde is. Zo ontbreekt op onderdelen de documentatie voor informatiebeleid, -beheer en archivering. Deze randvoorwaarden dienen in eerste instantie te worden aangelegd. Het project om te komen tot invoering van de Woo wordt gefinancierd met eenmalige rijks gelden.

Veiligheidsregio's zijn niet aangesloten bij de WSGO (zoals ander GR'en) maar hebben een eigen werkgeversvereniging: de WVSV. De afspraak is dat de Cao Gemeenten / Cao WSGO als leidend kader wordt gehanteerd. In de onderhandelingen over de arbeidsvoorwaarden wordt de inhoudelijke VNG-lijn echter niet in alle opzichten gevolgd, waardoor de begroting van loonkosten, vergeleken met die van andere GR-en, anders kunnen uitpakken.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	(Voorbereiding op) bestrijding van rampen en incidenten	
Beleidsrealisatie in programma	1	
Financieel belang Hengelo	€ 4.001.109	
Eigen vermogen	€ 2.847.000	€ 3.183.000
Vreemd vermogen	€ 81.918.000	€ 79.893.000
Resultaat begroot 2026	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 2.763.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,82	
Solvabiliteitspercentage	3,8%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	13,6%	

SWB Midden-Twente

SWB is ons sociaal werk- en leerbedrijf en beheerder van onze openbare ruimte (Gildebor). Haar taken: arbeidsontwikkeling, beschut werk en beheer openbare ruimte. In de afgelopen jaren heeft de SWB gewerkt aan de doorontwikkeling van de organisatie gebaseerd op de strategische en tactische plannen zoals die voortkomen uit het strategisch plan 2023-2027.

In 2025 wordt het laatste deel van de doorontwikkeling afgerond door een toekomstbestendig plan voor de organisatie en bedrijfsvoering. Daarnaast wordt er ingezet op de methodische ontwikkeling van arbeidsontwikkeling en het inzetten op de zichtbaarheid van onze organisatie.

In de begroting 2026 zien we een nadelig resultaat, dat in de jaren daarna omgebogen wordt tot een positief resultaat in meerjarenperspectief. De meerjarenbegroting is sluitend vanaf 2027 en er is sprake van een adequaat weerstandsvermogen. In 2024 is een actuele risicoanalyse uitgevoerd en is de weerstandscapaciteit bepaald op 4,3 mln. Het weerstandsvermogen is bepaald op een bandbreedte ter hoogte van 40-70% van de weerstandscapaciteit. De feitelijke eigen vermogen positie ligt hier nog ruim boven. Ook voor de komende jaren wordt hier geen risico verwacht.

Op het gebied van duurzaamheid en huisvesting zijn de eerste flinke stappen gezet. Verduurzaming- en huisvestingsscenario's zijn in kaart gebracht. SWB heeft KPI's ontwikkeld om de kwaliteit van diensten objectiever te kunnen monitoren.

Een zorgpunt blijft de afhankelijkheid van de beschikbare rijksbijdragen, met name voor de doelgroep 'nieuw beschut'; hoewel de rijksbijdragen zijn gestegen is dit nog niet kostendekkend.

Vanaf 2025 ontvangt de SWB een infrastructurele bijdrage, een impulsbudget vanuit het Rijk, om de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken en toekomstbestendig te maken samen met de gemeente.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Ondersteuning mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en samenwerking beheer en onderhoud openbare ruimte	
Beleidsrealisatie in programma	6	
Financieel belang Hengelo	€ 15.691.591	
Eigen vermogen	€ 6.236.000	€ 5.665.000
Vreemd vermogen	€ 5.259.000	€ 6.057.000
Resultaat begroot 2026	-€ 418.000	
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 997.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,97	
Solvabiliteitspercentage	48,3%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	69,4%	

Stadsbank Oost-Nederland

De Stadsbank Oost Nederland voert de bancaire schuldhelpverlening uit voor onze gemeente.

De gemeente is regievoerder in deze samenwerking, conform de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening, en de Stadsbank is de uitvoerende partij.

Het dienstverleningsmodel en bekostigingsmodel is aangepast om beter aan te sluiten bij de integrale toegang en regie van de 21 gemeenten. De Stadsbank heeft de beweging gemaakt van proces- en productgericht werken naar klant- en resultaatgericht werken.

De Stadsbank is zich ervan bewust dat gemeenten in aanloop naar het ravijnjaar 2026 vragen om meer dan ooit kostenbewust te begroten.

Landelijk is er een bestuurlijk akkoord getekend voor de basisdienstverlening voor schuldhelpverlening. De Stadsbank én de deelnemende gemeenten zorgen dat ze zich hierop voorbereiden. Dit verloopt overigens voorspoedig, wij voldoen samen met onze Stadsbank al aan de meeste onderdelen. Stadsbank verleent medewerking aan het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) door de kredietverlening aan jongeren voor haar rekening te nemen.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Hulpverlening aan mensen met financiële problemen en schulden	
Beleidsrealisatie in programma	6	
Financieel belang Hengelo	€ 513.111	
Eigen vermogen	€ 2.236.000	€ 2.347.000
Vreemd vermogen	€ 9.982.000	€ 9.407.000
Resultaat begroot 2026	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 657.000	
Gerapporteerde weerstandratio	1,36	
Solvabiliteitspercentage	20,0%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	9,9%	

Openbaar Lichaam Crematoria Twente

Cremieren is een basisvoorziening voor de regio. Inmiddels kiest 68% van de inwoners voor cremieren.

Crematoria Twente beheert 4 moderne, sfeervolle crematielocaties met een goede regionale dekking in Twente. Gemeentelijke eigendom geeft ons de mogelijkheid om het recht van inwoners op gelijke toegang tot de crematoria, ongeacht of en hoe men verzekerd, te laten prevaleren boven commerciële belangen. Na een tijd van investeren in de accommodaties was een periode van consolideren en weer winstgevend worden de inzet. Eerder dan verwacht is weer winst gerealiseerd in de BV en daarmee ook in het openbaar lichaam OLCT. Hengelo ontving van OLCT in 2024 € 71.000 en in 2025 € 60.000.

Crematoria Twente volgt de ontwikkelingen op het gebied van lijkbezorging om hier tijdig op in te kunnen spelen. We doelen op resomeren als nieuwe techniek om het lichaam op te lossen in vloeistof en duurzamer cremieren op waterstof in plaats van gas. Dit levert nieuwe ambities op bij de BV die vragen om financiering, ook deels met eigen vermogen. Besluiten worden genomen als de plannen volledig zijn uitgewerkt.

Hiermee zou de dividendbetaling mogelijk weer onder druk komen te staan. In het algemeen bestuur is besloten om in ieder geval jaarlijks een constant dividend uit te keren. De jaarwinst van de BV in 2024 en de verwachting voor 2025 vormen een spaarpot om dit voornemen waar te kunnen maken. Wij begroten daarom vanaf 2026 structureel € 60.000 dividend.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Lijkbezorging met inachtneming van wettelijke voorschriften	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 60.000	
Eigen vermogen	€ 2.188.000	€ 2.573.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat begroot 2026	€ 211.000	
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 918.000	
Gerapporteerde weerstandratio	niet bekend	
Solvabiliteitspercentage	100,0%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	14,9%	

Omgevingsdienst Twente

De Omgevingsdienst Twente zet zich sinds haar start op 1 januari 2019 in om kwalitatief hoogwaardige VTH producten en diensten te leveren aan haar deelnemers op het gebied van milieu -vergunningverlening, toezicht en handhaving.

In deze periode is vooral gebouwd aan het vertrouwen in de OD Twente door veel tijd te besteden aan relatiebeheer, communicatie en de vastlegging van processen en werkafspraken met alle betrokken partijen, onder meer door de inzet van omgevingsadviseurs.

Voor 2026 wordt rekening gehouden met de geuite zorg van onze deelnemers ten aanzien van de landelijke ontwikkeling met betrekking tot de omvang van het gemeentefonds 2026, het zogenoemde 'ravijnjaar'. Door het AB is gekozen voor Scenario 2. Hierbij wordt een nullijn gehanteerd, maar worden wettelijk verplichte nieuwe taken wel opgepakt binnen de daarvoor beschikbare middelen. Voordeel is dat we hiermee rechtmatig werken door de wettelijke taken conform de beschikbare budgetten uit te voeren. Daarnaast blijven we in staat om uitvoering te geven aan het regionaal vastgestelde VTH-beleid.

Omgevingsdiensten moeten robuuster worden. Dit was de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen in 2023. Er zijn criteria geformuleerd voor een robuuste omgevingsdienst die zijn omgezet naar KPI's. Met het verbeterplan dat is opgesteld in 2024 wordt verwacht dat de ODT in april 2026 robuust is.

Ook is een gezamenlijke toekomstvisie 2030 opgesteld die door het AB is vastgesteld in 2025 waarbij de maatschappelijke dynamiek en onze gezamenlijke opgaven centraal staan.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezonde en veilige leefomgeving d.m.v. handhaving wetgeving milieu	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 765.000	
Eigen vermogen	€ 902.000	€ 902.000
Vreemd vermogen	€ 2.341.000	€ 2.061.000
Resultaat begroot 2026	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 1.893.000	
Gerapporteerde weerstandratio	0,83	
Solvabiliteitspercentage	30,4%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	7,0%	

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

Het GBTwente voert de wettelijke taken lokale heffingen voor ons uit. De hoofdtaken zijn het waarderen van vastgoed conform de Wet WOZ en heffen, bezwaarafhandeling en invorderen van belastingen. In de dagelijkse uitvoering van deze kerntaken steunt het GBTwente op het bestuurlijk vastgestelde Strategieplan 2023-2026. Koersvastheid,

stabiliteit, duidelijkheid en transparantie zijn daarin de kernmerken. Koersend op Persoonlijke en Begrijpelijke dienstverlening, waaraan de kernwaarden Deskundig, Integer en Behulpzaam bijdragen.

In 2026 blijft het GBTwente investeren in de kwaliteit van de dienstverlening van Waarderen, Heffen en Innen. Daarnaast wordt ingezet op vernieuwende ICT-toepassingen om processen zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. De focus ligt daarbij op uitlegbaarheid van dienstverlening en op participatie van inwoners.

Het GBTwente is in oktober 2024 gestart met de pilot "Check uw Woning. In 2025 vindt het tweede deel van de pilot plaats, waarna mogelijk per 2026 dit een standaard onderdeel wordt van de procesgang.

De gemeenten Berkelland en Bronckhorst zijn al sinds 2016 klant van GBTwente. GBTwente wil, evenals de gemeenten Berkelland en Bronckhorst, een duurzame relatie aangaan. Per 1 januari 2026 treden de gemeenten Berkelland en Bronckhorst daarom toe als deelnemer van de gemeenschappelijke regeling. Dat betekent dat deze gemeenschappelijke regeling van 8 naar 10 gemeenten groeit. Dit zal zeker bijdragen aan de continuïteit van GBTwente op lange termijn.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Uitvoering gemeentelijke heffing en invordering lokale belastingen	
Beleidsrealisatie in programma	9,7	
Financieel belang Hengelo	€ 1.385.501	
Eigen vermogen	€ 754.000	€ 826.000
Vreemd vermogen	€ 7.582.000	€ 7.510.000
Resultaat begroot 2026	€ 59.000	
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 1.233.000	
Gerapporteerde weerstandratio	0,24	
Solvabiliteitspercentage	9,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	16,5%	

BNG Bank N.V.

De BNG Bank is de bankier van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank ziet zichzelf als publieke bank met dezelfde maatschappelijke doelen als haar klanten. Met de strategie "Ons kompas naar impact" ligt de focus op maatschappelijke impact, meer dan op winst. BNG Bank is één van de weinige banken met een triple A-rating, wat staat voor financieel zeer solide. BNG Bank behaalt zeer voorspelbare resultaten en heeft een sterk imago. BNG Bank staat onder intensief toezicht van De Nederlandse Bank en De Europese Centrale bank.

Onze eigen risico-inventarisatie is daarom qua relevantie ondergeschikt aan de kijk van de markt op de bank. Overigens scoort de bank ook in onze risico-inventarisatie zeer goed.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	N.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Financiering publieke sector: laag houden financieringskosten maatschappelijke voorzieningen	
Beleidsrealisatie in programma	9	
Financieel belang Hengelo	€ 841.015	
Eigen vermogen	€ 4.721.000.000	€ 4.777.000.000
Vreemd vermogen	€ 110.819.000.000	€ 123.164.000.000
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 294.000.000	
Solvabiliteitspercentage	3,7%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	0,3%	

Twente Milieu N.V.

Twente Milieu levert aan 10 gemeenten diensten op het gebied van afvalinzameling. Voor een deel van de gemeenten voert ze tevens beheer van de openbare ruimte en/of overige taken uit, zoals b.v. gladheids- of

ongediertebestrijding. Twente Milieu wil samen met gemeenten innovatief werken aan een afvalloos Twente. De bedrijfstaken afvalinzameling en beheer openbare ruimte worden goed gescheiden. Door het kostprijs-plus-systeem kunnen gemeenten rekenen op goede tarieven. Winsten zijn daarom niet te verwachten, tenzij bijzondere omstandigheden de bedrijfsvoering positief beïnvloeden. In die gevallen is nu afgesproken, dat er geen winst wordt uitgekeerd, maar dat de voordelen via tariefverlaging aan de aandeelhoudende gemeenten worden teruggegeven.

Twente Milieu bereidt zich voor op nieuwe duurzaamheidseisen van gemeenten bij de toegang tot de binnenstad. Ze vergroent daarom het wagenpark; elektrisch waar het kan en minder vervuilende brandstof waar elektrisch (nog) niet kan.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	N.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezamenlijke efficiënte duurzame afvalinzameling (en onderhoud openbare ruimte)	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 3.779.619	
Eigen vermogen	€ 12.064.000	€ 13.518.000
Vreemd vermogen	€ 15.275.000	€ 19.498.000
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 239.000	
Solvabiliteitspercentage	40,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	16,4%	

Twence B.V.

Primair is Twence de verwerker van onze afvalstoffen, waaronder gft en huishoudelijk restafval. Per 1-7-2022 zijn nieuwe langjarige leverings- en prijsafspraken met gemeenten overeengekomen en doorgevoerd. Hierdoor kunnen we de afvaltarieven voor inwoners zo stabiel mogelijk houden. Inmiddels zijn de voorbereidingen gestart voor het vaststellen van de nieuwe tarieven ingaande 2027.

Twence profileert zich als producent van waardevolle grondstoffen en energie uit afval en biomassa. Daarmee worden grondstofkringlopen gesloten; alle afval is in die optiek grondstof voor andere producenten, zonder dat er restafval over blijft.

Afvalverbranding staat ter discussie vanwege de forse uitstoot aan CO₂ en andere broeikasgassen zoals stikstof. Afvalverbrandingsinstallaties zullen er echter nog jaren moeten zijn, omdat we ondanks afvalscheiding nog veel restafval produceren. De vrijkomende warmte wordt benut. Inwoners en bedrijven in Enschede en Hengelo gebruiken deze warmte om gebouwen te verwarmen.

Uit contacten met afvalinzamelaars Circulus en Rova kunnen mogelijk nieuwe aandeelhouderschappen ontstaan. Ook de intensieve samenwerking met Duitse gemeenten kan leiden tot nieuwe aandeelhouders. De eerste inzet is om de communale samenwerking met Münster om te zetten in een aandeelhoudersrelatie. Door import beperkende regels van de Nederlandse overheid is het doorzetten van de samenwerking vertraagd. Nieuw aandeelhouderschap is vooral belangrijk nu aandeelhouders vertrekken (Almelo, Oldenzaal en Twenterand).

AVR (concurrent) procedeert tegen Twence en de gemeenten om hen tot openbaar aanbesteden te dwingen. De rechtbank Overijssel heeft alle vorderingen van AVR afgewezen. Momenteel loopt de beroepszaak bij het Hof. Dit proces kan nog jaren lopen.

Twence zet in op het versterken van het publieke karakter van het bedrijf. Het Regionaal Warmtenet Twente is een project waarmee Twence verder invulling geeft aan haar taak van duurzaamheidsbevorderaar.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Regionale afvalverwerker, energieleverancier en duurzaamheidsbevorderaar	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 10.055.023	
Eigen vermogen	€ 169.261.000	€ 166.200.000
Vreemd vermogen	€ 162.475.000	€ 174.746.000
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 14.413.000	
Solvabiliteitspercentage	48,7%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	17,4%	

Enexis N.V.

Enexis is onze regionale distributeur van energie. Ze is een grote speler in de energietransitie. Enexis moet zich tot het uiterste inspannen om het netwerk zo snel uit te breiden, dat overal de door nieuwe lokale energieopwekkers geproduceerde stroom naar de eindgebruikers kan worden getransporteerd. Bijna de helft van de totale RES-opgave valt binnen het verzorgingsgebied van Enexis, dat hiermee een gigantische investeringsopgave heeft. Het vinden van personeel is een bottleneck, die de opgave nog uitdagender maakt. Met ons bescheiden aandeel in Enexis kunnen we zeer beperkt invloed hebben op de koers van het bedrijf. Als gevolg van de extra investeringen in de energietransitie, de doorberekening van de hogere Tennet-tarieven en de wettelijke belemmering om de extra investeringen direct in de tarieven te verwerken, zal de winst de komende jaren onder druk komen te staan. De verwachting is dat dit tijdelijk is. Enexis heeft toename van eigen vermogen nodig om in deze financieringsgolf op lange termijn aan de betalingsverplichtingen te kunnen blijven voldoen. Wij dragen daar in eerste instantie niet aan bij. Meerdere gemeenten doen dit niet. Om financiering te borgen heeft Essent het Rijk gevraagd om mee te denken en te overwegen om eigen vermogen te verschaffen. Hier is positief op gereageerd. De verwachting is dat Enexis het Rijk niet nodig heeft voor 2030.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Ontwikkeling en beheer regionale distributienetwerk energie	
Beleidsrealisatie in programma	7,9	
Financieel belang Hengelo	€ 520.677	
Eigen vermogen	€ 5.320.000.000	€ 5.538.000.000
Vreemd vermogen	€ 5.140.000.000	€ 5.949.000.000
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 254.000.000	
Solvabiliteitspercentage	48,2%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	0,07%	

Warmtebedrijf Hengelo BV

Warmtebedrijf Hengelo BV treedt op als energieleverancier aan de eindgebruikers.

Ennatuurlijk is 95% aandeelhouder. Hengelo bezit 5% van de aandelen. De gemeente heeft naast het aandeelhouderschap nog een belang, doordat zij een achtergestelde lening van € 1 miljoen heeft verstrekt. De voorwaarden voor aflossing van deze lening vereisen een ruime winstgevendheid van het bedrijf. Dat we die mate van winstgevendheid gaan bereiken is onwaarschijnlijk. Vanwege het karakter van de lening is er een voorziening gevormd. Inmiddels zijn de contouren van de WCW (Wet Collectieve Warmtevoorziening) bekend geworden. Belangrijk onderdeel daarin is de publieke marktordening, waardoor warmtenetten in de toekomst voor meer dan 50% in publieke handen moeten zijn. Voor private partijen is er een overgangsregeling opgenomen in de WCW. Ennatuurlijk zal haar strategie en bedrijfsvoering hierop moeten aanpassen.

In de risico-inventarisatie laat het jaar 2025 een iets betere score zien dan in 2024. Dat komt door een kleinere afwijking tussen het werkelijke resultaat en het budget in 2024.

Het warmtebedrijf wordt door ons op dezelfde wijze getoetst dan de grotere verbonden partijen. Logischerwijze is een kleine organisatie meer op de kerntaak gericht en minder op de bijkomende aspecten als bijvoorbeeld governance, frequente rapportage en vergelijking in de branche. Ze heeft één directeur in plaats van een directie met meervoudige expertises. Ontbrekende kwaliteitsaspecten buiten de kerntaak worden overigens wel gecompenseerd

door de controle vanuit moederbedrijf Ennatuurlijk. Veel soorten kosten zijn nauwelijks beïnvloedbaar. Er worden weer zwarte cijfers geschreven, maar nog niet op het verlangde niveau.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2026	Bedrag 31-12-2026
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Leverancier warmte warmtenetwerk Hengelo	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 430.240	
Eigen vermogen	€ 1.000	€ 14.000
Vreemd vermogen	€ 8.998.000	€ 9.671.000
Gerapporteerd resultaat 2024	€ 13.000	
Solvabiliteitspercentage	0,1%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	4,3%	

In bijlage 8.5 is een overzicht opgenomen van de vertegenwoordiging namens onze gemeente bij de verbonden partijen.

In de paragraaf 6.5 Financiering is een overzicht van de deelnemingen opgenomen.

6.7 Bedrijfsvoering

6.7.1 Organisatie

Hengelo's werken: samen aan de slag met de Koers 2040

Hengelo's Werken is hoe we binnen Hengelo samenwerken aan het bereiken van de koers 2040.

We willen wendbaar zijn als medewerker én als organisatie. Dit vraagt een zelfbewuste houding en eigenaarschap van alle medewerkers. Om hier als organisatie aan te werken leggen we komend jaar extra focus op een viertal speerpunten:

- Leren en Ontwikkelen (wendbare, lerende medewerker)
- Digitale Transformatie (samenwerken en innoveren met IT)
- Opgavegericht werken (wendbaar en resultaatgericht)
- Dienstverlening (inwoner centraal)

Leren en ontwikkelen

Met dit speerpunt werken we toe en ontwikkelen we ons naar een lerende organisatie waarin het leren en ontwikkelen stevig gepositioneerd is en al het leeraanbod gecentraliseerd is. In een lerende organisatie werken zelfbewuste en wendbare professionals die zich continu blijven ontwikkelen. Zij staan in verbinding met collega's en de buitenwereld en zoeken actief de samenwerking op. Onze medewerkers vormen onze organisatie en dragen bij aan de koers en onze opgaven door constante scholing, ontwikkeling en eigen initiatief. Het management heeft hierin vooral een sturende, coachende en ondersteunende taak.

Vanuit de vastgestelde visie op leren en ontwikkelen richten we ons op de thema's:

1. Wendbaarheid en inzicht – vergroten van adaptief vermogen.
2. Feedback en reflectie – als motor voor samenwerking en groei.
3. Samenwerking en integraliteit – leren en samenwerken over afdelingen heen.
4. Leercultuur – waarin leren vanzelfsprekend is en wordt gefaciliteerd.

Opgavegericht werken

Met opgavegericht werken we aan de integrale opgaven in de koers 2040.

In 2026 zal de structurele verankering en borging van PMC (projectmatig creëren) verder worden opgepakt. Hierbij is er aandacht voor drie speerpunten: het verder trainen van de diverse doelgroepen, de structurele verankering in de rollen die daarbij horen en het verder vormgeven en inrichten van een kennisbank met de daarbij behorende formats, handboeken en tooling.

Het als doel beter, integraler en resultaatgericht kunnen werken aan de doelen voor de stad.

Verder is er aandacht voor het optimaliseren van de bedrijfsvoeringsprocessen, waarbij de inzet van informatietechnologie kan leiden tot efficiënter werken en een verdere verbetering van de dienstverlening. Ook het professionaliseren van ons businesspartnerschap krijgt een vervolg in 2026. Tot slot blijven wij ook werken

aan strategische thema's als arbeidsmarktpositionering, strategische personeelsplanning en het binden en boeien van medewerkers.

Bereiken?	Doen?
Een wendbare en zelfbewuste organisatie waar medewerkers in hun kracht staan.	Scherpe focus op de te bereiken resultaten vanuit de visie op Hengelo's werken. Continueren en borgen van leiderschapsontwikkeling. Verdiepen en verbreden aanbod medewerkers. Vanuit de visie op leren en ontwikkelen uitvoering geven aan het plan van aanpak. Verder vormgeven van acties en interventies om opdrachtgericht samenwerken verder te ontwikkelen en te professionaliseren in de organisatie (opgavegericht werken). In 2026 vindt de uitrol van PMC als werkwijze voor opgavegericht werken plaats. Verdere aandacht voor optimaliseren van de bedrijfsvoeringsprocessen door in te zetten op het zijn van een businesspartner. Verdere aandacht voor strategische thema's als arbeidsmarktcommunicatie, binden en boeien van medewerkers en diversiteit en inclusie. Door het innoveren van werkprocessen onder meer met behulp van informatietechnologie kan efficiënter worden gewerkt en de dienstverlening verder worden verbeterd.

6.7.2 Personeel

Personeel

In achterliggende jaren is veel geïnvesteerd in het verbeteren van ons werkgeversmerk en onze wervingskracht. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt zal blijven investeren hierin nodig blijven. In de komende jaren zullen we daarnaast focus leggen op medewerkersbehoud: binden en boeien. Want tevreden en op hun taak toegeruste medewerkers in de nodige aantallen zijn essentieel voor het realiseren van onze opgaven en het op orde houden van de bedrijfsvoering.

Arbeidsmarkt

In komende jaren krijgen we te maken met een verder afnemende beroepsbevolking. Hoewel er een lichte afname is in het aantal openstaande vacatures in de regio, blijft de arbeidsmarkt voor de meeste gemeentevacatures in Twente krap tot zeer krap. Daarom zullen we ook komende jaren blijven bouwen aan het versterken van onze positie op de arbeidsmarkt.

Binden en boeien

De gemeente Hengelo streeft naar een grote verbondenheid tussen medewerker en de organisatie. We motiveren, inspireren en enthousiasmeren onze medewerkers door het bieden van een prettig en veilig werkklimaat, uitdaging en groei.

Investeren in zowel het binden als het boeien werkt productiviteitsverhogend, ziekteverzuimverlagend en verkleint de kans op ongewenst vertrek. Met leren en ontwikkelen werken we aan een optimaal leerklimaat en stimuleren we continue leren en ontwikkelen. Aan de hand van evaluatiemomenten in de medewerkersreis worden de ervaringen van medewerkers in beeld gebracht en hun feedback daarop wordt gebruikt ter verdere verbetering van ons werkgeverschap.

Voor het in beeld brengen van medewerker ervaringen gebruiken we daarnaast het medewerkersbetrokkenheidsonderzoek (MBO). We willen meer en vooral daar waar nodig een vinger aan de pols houden bij aandachtspunten en de onderzoeksbelasting beter kunnen spreiden in de tijd. Deze onderzoeksmethode verwachten we in 2026 te kunnen implementeren.

Door structureel in te spelen op de behoeftes van de medewerker en hierdoor werkgeluk te faciliteren, kunnen wij ons verder onderscheiden als goede werkgever en talent blijven aantrekken op de arbeidsmarkt.

Diversiteit en inclusie

De gemeente Hengelo wil een sociale werkgever zijn die haar maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt. Dit is dan ook de reden dat de werkgroep een aanpak heeft ontwikkeld wat moet zorgen voor een divers en inclusief werkklimaat. In 2025 zijn hier de eerste stappen in gezet, wat ertoe heeft geleid dat het aantal arbeidsplaatsen voor mensen uit de doelgroep van de Wet banenafspraak is gestegen. Het doel voor 2026 is om deze stijgende lijn voort te zetten.

De projectgroep richt zich daarnaast op het beter aansluiten als organisatie bij de toenemende diversiteit in de samenleving en monitort de man-vrouw vertegenwoordiging op leidinggevende posities, omdat dit op dit moment in evenwicht is. Het doel is om een meer inclusieve werkgever te worden, waar iedereen zich welkom en gehoord voelt. Dit zal een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van ons werk en aan onze positie op de arbeidsmarkt.

Arbo en ziekteverzuim

Het ziekteverzuim blijft een aandachtspunt en we blijven stevig inzetten op het terugdringen van het ziekteverzuim. Dat doen we door structureel aandacht te hebben voor preventie en begeleiding. De adviezen uit de PAGO 2025 worden hierin meegenomen. Er is een nieuw contract met onze arbodienst, De Bedrijfspoli. Komende jaren zullen we met deze partner in het eigen regiemodel verder werk maken van ziekteverzuimpreventie, re-integratie en de rol en invloed van cultuur en leiderschap op ziekteverzuim.

In komende jaren willen we ons bovendien meer gaan richten op een aanpak waarbij thema's als vitaliteit & duurzame inzetbaarheid, tevredenheid & bevlogenheid, balans, werkveiligheid, ziekteverzuimpreventie- en begeleiding gecombineerd worden in een integraal gezondheidsbeleid.

Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E)

In 2025 is de RI&E opnieuw opgesteld, geactualiseerd en getoetst door kerndeskundigen. De komende jaren worden de acties uit het plan van aanpak opgepakt en wordt de RI&E actueel gehouden.

BHV-organisatie

De BHV-organisatie wordt geprofessionaliseerd op basis van het plan professionaliseren BHV-organisatie. Daarnaast is de rol van BHV-coördinator toegekend. Het komende jaar wordt de professionaliseringsslag doorgevoerd en geborgd in de organisatie.

Arbo tweeejarenplan

Voor 2026 en 2027 wordt een nieuw Arbo tweeejarenplan opgesteld, met daarin onderwerpen die we als organisatie willen behandelen.

Bereiken?	Doen?
Modern en aantrekkelijk werkgeverschap	Investeren in modern en aantrekkelijk werkgeverschap. Positioneren als sociale werkgever die haar maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt. Optimaal benutten van talenten en het stimuleren van persoonlijk leiderschap. Bewustwording van het belang van persoonlijk leiderschap in de organisatie vergroten en hiervoor activiteiten ontwikkelen. Blijven werken aan het terugdringen van ons ziekteverzuim. Dit doen we door blijvend en integraal aandacht te hebben voor preventie, vitaliteit, werkvreugde en verzuimbegeleiding.
Leiderschapontwikkeling/MD traject	Zorgdragen voor een prettig werkklimaat waarin medewerkers werken met plezier, met ruime ontwikkelmogelijkheden en aandacht voor talentontwikkeling. Organiseren van activiteiten met betrekking tot leiderschapontwikkeling en instrumenten ontwikkelen ter ondersteuning van leidinggevendens.
Een verlaging van het ziekteverzuim	Blijven werken aan het terugdringen van ons ziekteverzuim. Dit doen we door blijvend en integraal aandacht te hebben voor preventie, vitaliteit, werkvreugde en verzuimbegeleiding.

6.7.3 Arbeidsvoorwaarden

In de Cao Gemeenten 2025-2027 is bepaald dat in de komende twee jaren de volgende wijzigingen komen:

Salarisstijging

Per 1 januari 2026 worden de salarisschalen verhoogd met 35 euro nominaal. Per 1 januari 2027 vindt er een aanvullende loonstijging plaats van 1,6%.

IKB doelen

Met ingang van 1 januari 2026 wordt het aflossen van de DUO studieschuld als doel aan het IKB toegevoegd. Dit doel geldt tot en met 31 december 2030 (5 jaar). Werknemers krijgen de mogelijkheid om voor maximaal € 1.250 per jaar af te lossen, aldus voor een totaal van maximaal € 6.250 per werknemer. Met deze mogelijkheid kunnen werknemers de DUO studieschuld fiscaal vriendelijk via het IKB aflossen. De werknemer moet daarvoor bewijsstukken bij de werkgever aanleveren.

Reiskostenregeling woon-werkverkeer

Met ingang van 1 januari 2026 moet de organisatie over een lokale regeling beschikken voor een vergoeding van reiskosten woon-werkverkeer. Lokaal dient te worden bepaald voor welke vervoersmodaliteit(en) een onkostenvergoeding wordt verstrekt.

Ouderschapsverlof

Met ingang van 1 januari 2026 wordt het recht op ouderschapsverlof in de Cao uitgebreid naar meeroudergezinnen die nu buiten de wettelijke (Wazo) definitie vallen. Elke werknemer die een duurzame en gezamenlijke huishouding heeft met een juridische ouder en de feitelijke zorg voor een kind draagt, krijgt recht op ouderschapsverlof. De omvang van het ouderschapsverlof hangt mede af van de omvang/mate waarin de (meer)ouder zorg draagt voor het kind.

Feestdagen

Per 1 januari 2026 krijgen werknemers de mogelijkheid om Tweede Paasdag en Tweede Pinksterdag om te ruilen voor een andere feest- en/of herdenkingsdag verband houdend met religie, culturele achtergrond, nationaliteit of levensovertuiging. Bij het omruilen geldt bij werken op Tweede Paasdag en/of Tweede Pinksterdag géén toelagen.

Jaarurensystematiek

Per 1 januari 2026 wordt het aantal te werken uren per jaar opgenomen in de Cao. Het aantal kalenderdagen in het jaar verminderd met: het aantal zaterdagen en zondagen in het jaar en het aantal feestdagen in het jaar dat niet valt op een zaterdag of een zondag. Het aantal resterende dagen wordt vermenigvuldigd met 7,2 uur en afgerond op hele uren.

Nieuwe RVU regeling zware beroepen

Met ingang van 1 januari 2026 wordt de RVU-regeling vernieuwd en alléén toegankelijk voor werknemers met een zwaar beroep. Werknemers kunnen deelnemen aan de nieuwe regeling wanneer zij (a) maximaal 2 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd zijn, en (b) op de ingangsdatum van de deelname van de RVU 20 jaar in dienst zijn geweest van een bij ABP aangesloten werkgever, en (c) de laatste 10 jaar in dienst zijn geweest van een werkgever in de sector gemeenten, en (d) voldoen aan de criteria van een zwaar beroep. De criteria van een zwaar beroep zullen nader door de cao-partijen worden uitgewerkt in een rapport.

Sociale zekerheid

Met ingang van 1 januari 2026 wordt het recht op de 'aanvullende uitkering voor oud-werknemers waarvan de arbeidsovereenkomst in beëindigd i.v.m. disfunctioneren' geschrapt. In het verlengde daarvan krijgen deze oud-werknemers ook geen na-wettelijke uitkering meer als die van toepassing zou zijn geweest.

Reservisten

Per 1 januari 2026 komt er een regeling in de Cao voor werknemers die reservist zijn bij Defensie of dat willen worden.

Sociale zekerheid 2028

Met ingang van 1 januari 2028 geldt de regeling van de na-wettelijke uitkering alleen nog voor werknemers die op 1 januari 2028 55 jaar of ouder zijn. Zij behouden recht op de na-wettelijke uitkering. Voor werknemers die op 1 januari 2028 jonger zijn dan 55 jaar, wordt de regeling afgeschaft. Met ingang van 1 januari 2028 geldt voor deze (oud) werknemers die na 31 december 2027 werkloos worden (ontslag datum 1 januari 2028 of later) de na-wettelijke uitkering niet meer. Wel komt er een overgangsbepaling.

6.7.4 HR processen

De gemeente Hengelo werkt in 2026 verder aan het verbeteren van de HR-processen. We willen dat medewerkers en leidinggevendenden makkelijker en sneller gebruik kunnen maken van digitale ondersteuning bij HR-zaken. Daarom bouwen we verder aan de ontwikkelagenda e-HRM. We passen e-HRM zo aan dat medewerkers en leidinggevendenden er slimmer en efficiënter mee kunnen werken. Daarbij kijken we steeds vanuit drie perspectieven: de medewerker, de leidinggevende en HR.

We richten ons in 2026 onder andere op:

- Het verbeteren van in-, door- en uitstroomprocessen
- Het makkelijker maken van aanvraagprocessen voor medewerkers
- Het beschikbaar maken van processen via een app
- Het inzetten van data-gedreven HRM en AI

6.7.5 Informatie en IT

Om de opgaven van de gemeente Hengelo waar te maken is de inzet van Informatie & IT (I&IT) een onmisbare schakel. IT, informatisering en digitalisering geven mogelijkheden om aansluiting met de veranderende samenleving te behouden en te verbeteren en maken nieuwe vormen van samenwerking en besluitvorming mogelijk met als doel om toegevoegde waarde voor onze inwoners te realiseren.

Bereiken?	Doen?
Continue verbeteren dienstverlening	In 2025 is het nieuwe nieuwe zaaksysteem volledig operationeel inclusief een nieuwe Persoonlijke Internet Pagina voor onze inwoners: MijnHengelo. Met het nieuwe MijnHengelo kunnen de inwoners nog beter digitaal zaken met ons doen en zijn we transparant in de afhandeling van hun vragen. We gaan MijnHengelo stimuleren om als digitaal kanaal te gebruiken, maar houden de fysieke/analoge kanalen ook nog open. In 2026 en verder breiden we de functionaliteit van MijnHengelo verder uit en brengen we de versnipperde informatiestromen bij elkaar in MijnHengelo. Onze inwoners ervaren zo echt één ingang voor onze digitale dienstverlening. Ook in 2026 blijven we nieuwe webformulieren maken en passen we bestaande webformulieren aan. Dit in het kader van de Wmebv (Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en de WDO (Wet Digitalisering Overheid). Bij de bouw nemen we aspecten zoals privacy, digitale inclusie, 'niet raden wat wel al weten', dataminimalisatie en digitale toegankelijkheid mee. Dit zorgt voor een integrale aanpak. In 2026 gaan we tenslotte ook onze digitale dienstverlening als onderdeel van de Single Digital Gateway meer open stellen voor alle Europese inwoners.
Efficiëntere bedrijfsvoering	In 2025 hebben we de afronding ingezet voor het implementeren van het platform voor tijd- en plaatsonafhankelijk (samen)werken. Dit gaan we verder doorpakken door in 2026 de virtualisatielaag te vernieuwen om een modernere werkplek te bieden, waarbij we het werken voor de medewerker simpeler en intuïtiever willen maken. Dit levert uiteindelijk een betere samenwerking met en dienstverlening aan onze ketenpartners en inwoners op.

Aan de hand van de professionaliseringsstrategie en de in 2024 vastgestelde sporen van de Informatievisie - "Informatieuitwisseling", "Data gedreven werken", "Digitale veiligheid", "Informatie op maat" en "Digitale Transformatie" – benutten we de komende jaren enerzijds nieuwe technologieën ter verbetering van onze dienstverlening, zoals door uitvoering te geven aan de GEO-strategie, en anderzijds werken we aan digitaal veilig houden van de organisatie en de gemeente, bijvoorbeeld door de uitvoering van de in 2025 vastgestelde OT/IoT¹ stellingname en strategie, welke helpt in een betere beheersing van (de data van) onze sensoren en procesttechnologie.

Door de verbouwing van het stadhuis van Oldenzaal zal in 2026 de tweede serverruimte van Hengelo, verhuizen naar een andere locatie om een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en dienstverlening te blijven borgen.

Werken onder Architectuur

De afgelopen beleidsperiode zijn de eerste stappen gezet met het Werken Onder Architectuur. Dat heeft o.a. geleid tot de eerste versie van architectuurprincipes en de Project Start Architectuur (PSA). Deze architectuurprincipes en PSA worden in 2026 toegepast bij alle nieuw op te starten I&IT-projecten, zodat we consequent en op een gestandaardiseerde wijze een aantal randvoorwaardelijke uitgangspunten borgen, zoals ethiek, beveiliging, privacy enz.. Verder gaan we in 2026 de Producten en Diensten Catalogus verder vormgeven, zodat alle medewerkers van de gemeente Hengelo en onze Samenwerkingspartners weten welke producten en diensten I&IT voortbrengt.

Digitaliseren fysieke archieven

Het doel van het digitaliseren van onze fysieke archieven is het verbeteren van de ontsluiting van die archieven voor intern en extern gebruik. In 2025 is gestart met het opschonen digitaliseren van de eerste archiefdelen. 2026 zal in het teken staan van het digitaliseren van nieuwe archiefdelen. Afronding van deze omvangrijke operatie zal nog enkele jaren in beslag nemen.

Daarnaast zal vanaf 2026 het vizier gericht worden op aanschaf en implementatie van een oplossing om de gedigitaliseerde archieven zowel intern als extern toegankelijk te maken.

Data gedreven werken

De gemeente Hengelo bouwt de komende jaren verder aan de verankering van datagedreven werken in de organisatie. In 2025 is, op basis van de datastrategie en het programma *Data in de Genen*, gewerkt aan een stevige professionele basis. Rollen, werkwijzen, ethiek en governance zijn in deze fase vormgegeven en voorbereid op brede toepassing.

Vanaf 2026 ligt de focus op de structurele inbedding en doorontwikkeling. Binnen de lijn organisatie worden datarollen, zoals de data-expert, integraal onderdeel van teams en processen. Ook wordt ingezet op het duurzaam versterken van databewustzijn en -vaardigheden, met blijvende aandacht voor training, leerlijnen en leiderschap. Zo wordt datagebruik een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks werk in alle lagen van de organisatie.

Ethiek blijft een zichtbaar en onmisbaar onderdeel van onze datagedreven werkwijze. Het ethisch afwegingskader, dat in 2025 is ontwikkeld en geïmplementeerd, wordt in deze periode actief toegepast bij besluitvorming, projectontwerp en evaluatie. Dit draagt bij aan transparantie, uitlegbaarheid en maatschappelijk verantwoord datagebruik.

Op het gebied van governance en techniek wordt het fundament verder uitgebouwd. Datakwaliteit, eigenaarschap, gereedschappen en architectuur worden stapsgewijs versterkt. Standardisatie van processen rondom intake, realisatie en beheer zorgt voor borging van kwaliteit en continuïteit. Daarbij worden ook beheer vraagstukken, dataregistratie en vindbaarheid meegenomen.

Deze integrale aanpak langs de lijnen van organisatie, ethiek, governance en techniek zorgt ervoor dat datagedreven werken zich ontwikkelt van een vernieuwende aanpak tot een vast onderdeel van de organisatiecultuur. Daarmee blijven we waarde creëren voor de stad, haar inwoners en de gemeentelijke organisatie.

Cloud en AI

De afgelopen jaren hebben Cloud en AI regelmatig het nieuws gedomineerd. Niet alleen door de snelle ontwikkelingen, maar ook door de geopolitieke onrust op dit vlak en de landelijke ontwikkelingen naar één digitale overheid. In 2026 gaan we door met onderzoeken waar AI ons kan helpen in effectiever werken en een betere dienstverlening, brengen we uitvoering aan de cloudstrategie en onderzoeken we wat de bewegingen op deze thema's landelijk voor effect hebben op ons, zodat wij deze tijd kunnen ondervangen en in ons voordeel kunnen gebruiken, rekening houdend met onze eigen ethische kaders.

We herkennen ook de algemene ontwikkeling van SaaS dienstverlening (Software-as-a-Service²) en de roep om binnen Europa meer aandacht te geven aan digitale autonomie en digitale soevereiniteit. Wij waarborgen dat we hier beheerst keuzes in maken.

Aansluiten bij landelijke ontwikkelingen

Onze samenleving verandert in een hoog tempo. Dat geldt zeker voor IT-ontwikkelingen. Om alle ontwikkelingen te kunnen implementeren dient onze informatievoorziening flexibel ingericht te zijn en gebruik te maken van standaarden.

Komende jaren zetten we dan ook actief in op het gebruik van landelijke standaarden (zoals met werken onder architectuur) en uitgangspunten (zoals Common Ground). Dit geeft ons de flexibiliteit om snel te kunnen reageren op ontwikkelingen en aanpassingen in de dienstverlening. Waar mogelijk maken we al gebruik van Common Ground componenten en de infrastructurele onderlaag. Tevens dragen wij actief bij aan de Collectivisering van de Digitalisering³.

Landelijk wordt meer ingezet op het vormen van één digitale overheid, zowel vanuit het Rijk met de Nationale Digitaliseringsstrategie als vanuit de VNG via collectiviseringsvoorstellen. Keuzes die we de komende jaren maken worden in samenhang hiermee gemaakt.

Wetgeving	De Europese commissie heeft, als onderdeel van de Digital Decade, een aantal wetten gemaakt. Hiermee wordt de digitale toekomst van Europa vormgegeven. Sommige van deze wetten worden vertaald naar Nederlandse wetgeving en daarnaast komt er ook wetgeving rechtstreeks vanuit Den Haag op ons af. Al deze wetten hebben rechtstreeks impact op onze informatievoorziening en hebben veelal als doel een bijdrage te leveren aan verbeterde dienstverlening of bescherming te bieden voor onze inwoners. Wij zetten in op het tijdig voldoen aan de wet- en regelgeving en het meebewegen van onze informatievoorziening met de veranderende wetgeving. Een aantal wetten waar we voor wat betreft de implementatie in 2025 mee gestart zijn en in 2026 mee verder gaan of waar we de komende jaren mee starten zijn: ▪ Wet Digitale Overheid (Wdo) ▪ Cyberbeveiligingswet (Cbw) ▪ AI Act ▪ Archiefwet ▪ Data Act ▪ Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv) In 2026 krijgen inwoners de beschikking over een digitale portemonnee, de NL ID-Wallet. We kijken hoe deze past in onze informatievoorziening en hoe we hiermee onze dienstverlening kunnen verbeteren. Eind 2025 is de Data Act in werking getreden. Een kernpunt uit de verordening is het 'Cloud switching'. Het gemakkelijk kunnen overstappen naar een andere cloudprovider. In 2026 in onze cloudstrategie de impact hiervan uitwerken en passen we indien van toepassing onze contracten met cloudproviders hier op aan.
Digitale Innovatie	2025 was het laatste jaar met ruimte om te werken aan Digitale Transformatie. Er is organisatiebreed (nog) niet gekozen om de activiteiten als onderdeel van het programma Digitale Transformatie structureel te maken. Er is gekozen om in een afgeslankte vorm via tijdelijke middelen voor 2026 de focus te leggen op alleen Digitale Innovatie, waarbij de reikwijdte van Digitale Innovatie IoT en AI is. Via de nog op te zetten innovatiehub helpen we de organisatie bij het vertalen van IoT en AI mogelijkheden naar oplossingen die ons aantoonbaar helpen. Samen met de organisatie bedenken we meer toepassingen die ons helpen om de "waan van de dag" te doorbreken.
Samenwerken: samenwerking in Twente verstevigen en uitbouwen	In de gedachte van kennisdeling en –exploitatie werkt de gemeente Hengelo op regionaal vlak op verschillende terreinen samen. In het IT Platform Twente vervult de gemeente Hengelo een actieve rol op het vlak van regionale strategievorming, informatiebeveiliging, privacy, informatievoorziening en IT-infrastructuur en als aanjager van regionale kennisopbouw en samenwerking. Hengelo ondersteunt in IT-voorzieningen van, en het leveren van IT-diensten aan, de gemeente Oldenzaal, gemeente Haaksbergen en de SWB Midden-Twente. Dit continueren en professionaliseren we in 2026 verder waarbij ook de gemeente Borne de IT-voorzieningen gaat afnemen. We zetten ook stappen richting het ondersteunen van en samenwerking op informatiemanagement met andere gemeenten en gebruiken de ervaringen uit de uitgevoerde pilots van 2025 voor verdere concretisering in 2026.

1 OT staat voor Operational Technology, IoT staat voor Internet of Things

2 Software-as-a-service betekent simpel gezegd dat software wordt gebruikt via het internet in plaats van dat het op eigen servers is geïnstalleerd

3 <https://vng.nl/nieuws/gemeenten-zetten-koers-naar-collectieve-digitalisering>

6.7.6 Informatiebeveiliging en privacy

In een steeds verder digitaliserende samenleving blijven informatiebeveiliging en privacy van cruciaal belang. De digitale dreigingen voor Nederland en haar inwoners zullen in 2026 onverminderd groot zijn, maar ook complexer en voortdurend in ontwikkeling. Zowel op nationaal als regionaal niveau wordt deze dreiging nadrukkelijk erkend. Binnen de gemeente Hengelo hebben informatiebeveiliging en privacy structureel een prominente plaats binnen de dagelijkse werkzaamheden. We volgen de ontwikkelingen in wet- en regelgeving – zoals de NIS2-richtlijn en de AI-verordening – nauwgezet, zodat we tijdig kunnen anticiperen op nieuwe verplichtingen en risico's. Op deze manier waarborgen we niet alleen de veiligheid van gegevens en systemen, maar ook het vertrouwen van onze inwoners, bedrijven en partners in onze digitale dienstverlening.

Bereiken?	Doen?
Uitvoeren jaarlijkse AVG-compliance toets	Jaarlijks wordt het volwassenheidsniveau op gebied van privacy binnen de gemeente gemeten aan de hand van het VNG AVG-borgingsproduct. In 2026 wordt deze meting opnieuw uitgevoerd om te bepalen of de gemeente op koers ligt om de vastgestelde ambitie te behalen en stellen we eventueel noodzakelijke maatregelen op.
Toezicht door de Functionaris Gegevensbescherming	De Functionaris Gegevensbescherming (FG) zal toezicht houden op de interne naleving van de regelgeving op het gebied van gegevensbescherming en zal daarvan jaarlijks verslag doen aan de verwerkingsverantwoordelijke, het college van B en W. Ook in de periode 2026-2029 zal de FG in de uitoefening van zijn taken onafhankelijk zijn en geen instructies ontvangen. De reguliere

	toezichthoudende activiteiten zullen zich m.n. richten op het verwerkingenregister, DPIA's en de behandeling van datalekken. De FG zal jaarlijks een toezichtplan opstellen.
Monitoring en Respons (<i>Verzamelen, monitoren en analyseren van informatie i.r.t. informatiebeveiliging</i>)	In 2024 is een tijdelijke basisoplossing voor monitoring en respons (M&R) in gebruik genomen, waarbij gericht is gewerkt aan continue verbetering. Hengelo heeft ingeschreven op de vernieuwde landelijke aanbesteding en in 2025 is hieraan opvolging gegeven met de selectie van een nieuwe partner. Hiermee is een duurzame M&R-oplossing geborgd die vanaf 2026 ingezet wordt, met behoud van aansluiting op bestaande producten en diensten.
Bewustwording en samenwerking informatiebeveiliging en privacy	In 2024 is het huidige bewustwordingsprogramma geëvalueerd. Uitkomsten van de evaluatie zijn gewogen en zijn meegenomen in het programma van 2025. Dit geldt zowel voor bewustwording onder huidige medewerkers als voor bewustwording bij de indiensttreding van nieuwe medewerkers. In 2026 zal hier verder vorm aan worden gegeven. Ook zal er in 2026 specifiek aandacht worden besteed aan bewustzijn voor bestuurders in het kader van nieuwe wetgeving op gebied van informatiebeveiliging.
Uitvoeren van de jaarlijkse penetratie test	Jaarlijks laten wij door een gecertificeerde partner een penetratie test (pentest) uitvoeren door ethisch hackers, waarbij wij telkens de scope van de opdracht verleggen en aanscherpen. Een pentest is een toets op het kunnen binnendringen in het interne en externe (cloud) netwerk van de gemeente Hengelo. De aanbevelingen worden projectmatig opgepakt en doorgevoerd. In 2026 zal opnieuw een pentest worden uitgevoerd.
Verstevigen samenwerking Twentse gemeenten	In de gedachte van kennisdeling en –exploitatie werkt de gemeente Hengelo op regionaal vlak op verschillende terreinen samen. In het IT-Platform Twente vervult de gemeente Hengelo een actieve rol op het vlak van informatiebeveiliging, privacy, informatievoorziening en IT-infrastructuren en als aanjager van regionale kennisopbouw en samenwerking. In 2026 zal de gemeente Hengelo deze voortrekkersrol blijven vervullen.
Cyberbeveiligingswet (NIS2/Cbw)	Vanaf 2026 wordt de gemeente waarschijnlijk aangemerkt als 'essentiële entiteit' onder de nieuwe Cyberbeveiligingswet, die voortvloeit uit de Europese NIS2-richtlijn. Dit betekent strengere eisen op het gebied van cybersecurity, zoals het verplicht melden van ernstige incidenten, het uitvoeren van risicobeoordelingen en het aantoonbaar nemen van passende technische en organisatorische maatregelen. Ook wordt er meer nadruk gelegd op de rol van bestuurders in het toezicht op digitale weerbaarheid. Vooruitlopend hierop werken we aan de versterking van onze processen, bewustwording en samenwerking binnen de regio. De komende tijd brengen we de impact concreet in kaart, zodat we tijdig kunnen voldoen aan de nieuwe wet- en regelgeving.

6.7.7 Inkopen van diensten, leveringen en werken

Jaarlijks wordt voor circa € 100 miljoen aan goederen, diensten en werken ingekocht, ongeveer een vierde van de gemeentelijke (exploitatie)begroting. De inkoopfunctie is daarmee een belangrijk sturingsinstrument om gemeentelijke maatschappelijke doelen te bereiken.

Het doorontwikkelen van de inkoopfunctie, zowel doel- als rechtmatigheid, is een doorlopend proces. In 2024 is gestart met een aantal verbetermaatregelen na het uitvoeren van een evaluatie van de inkooporganisatie en naar aanleiding van een forse onrechtmatigheid. Deze verbetermaatregelen moesten in 2025 verder worden verankerd in de decentrale inkooporganisatie. Gebleken is dat er decentraal onvoldoende (kwalitatieve) capaciteit beschikbaar is voor tactische inkoop met uitzondering van drie functionarissen die deze functie daadwerkelijk uitvoeren.

De inkoopadviseurs adviseren en ondersteunen de decentrale tactisch inkopers om vanuit een integraal perspectief een grote(re) toegevoegde waarde te leveren aan initiatieven en ontwikkelingen in de organisatie en stad. Bijvoorbeeld door het tijdig betrekken van ondernemers, partners en inwoners bij (de voorbereiding van) inkooptrajecten, het gebruik van innovatieve inkoopprocedures en door meer resultaatgericht inkopen op basis van gegevens uit onze spendanalyses.

De afgelopen jaren is het proces rondom contractmanagement steeds verder verbeterd. Voor het managen van IT contracten zijn drie contractmanagers aangenomen. Medewerkers zijn en worden getraind in de methodiek CATS CM. Op basis van deze methodiek worden het proces en rollen beter geduid en geïmplementeerd. Er worden werkwijzen opgesteld zodat contractmanagement meer uniform wordt uitgevoerd. Dit zorgt er tevens voor dat het nieuwe contractmanagementsysteem, ISP next, kan worden gebruikt om te meten, te rapporteren en om leveranciersprestaties te verbeteren.

Bereiken?	Doen?
Rechtmatig inkopen, gemeente Hengelo houdt zich aan de wettelijke kaders	Tactisch inkopers in de organisatie worden getraind in hun rol, ook wordt een gezamenlijke opleidingsbehoefte bepaald. Bij uitgaven boven € 50.000 (€ 100.000 bij werken) geven inkoopadviseurs een advies over de voorgestelde inkoopstrategie. De eerstelijns controle op inkoop wordt als effectief sturingsmechanisme ingezet om onrechtmatigheden te signaleren en voorkomen. Er worden controles uitgevoerd op ons eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid. Met name om de rechtmatigheid van deze uitgaven te garanderen. De controle op doelmatigheid ligt bij de budgethouder. Spendanalyse wordt geoptimaliseerd om een beter beeld te krijgen van uitgaven die inkoop gerelateerd zijn. Door deze optimalisatie kan de organisatie beter worden ondersteund bij het rechtmatig en doelmatig inkopen.
Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen, inkoopkracht gemeente Hengelo gebruiken om leveranciers te laten bijdragen aan gemeentelijke doelen	We kopen sociaal in. Standaard wordt 5% SROI toegepast bij (minimaal) trajecten boven € 100.000. We kopen duurzaam in en houden ons hierbij aan geldende wet- en regelgeving hieromtrent zoals de aankomende Milieukosten indicator (MKI), Inkopen dragen bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen uit het coalitieakkoord en de Global Goals. Maatschappelijk verantwoord inkopen is de norm. We kopen in met lokale (en regionale) focus, en zo veel mogelijk bij het MKB. Inkopen dragen waar mogelijk bij aan de versterking van de lokale en regionale economie. We kopen innovaties in en bevorderen innovaties door innovatieve inkoopprocedures toe te passen. Marktonderzoeken en marktconsultaties worden hiervoor steeds vaker ingezet.
Een resultaatgerichte, effectieve en efficiënte inkoopfunctie	Verbetermaatregelen volgend uit uitgevoerde evaluaties worden geïmplementeerd en duurzaam bestendigd. Rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen inkooptrajecten worden eenvoudiger omschreven en daarmee duidelijker voor de organisatie. Contractregistratie en contractmanagement worden verder geprofessionaliseerd. Voor de uitvoering van contractmanagement wordt de systematiek van CATS CM gehanteerd. Medewerkers die een rol hebben binnen het contractmanagementproces, worden hiervoor opgeleid. Uitgangspunten met betrekking tot contractmanagement worden geborgd middels een intern beleid en proces welke in 2025 nader wordt uitgewerkt. Spendgegevens en inkoop dashboards worden doorontwikkeld, resultaten worden meetbaar gemaakt en stuurinformatie wordt omgezet naar acties. Aanstellen inkoopondersteuner in plaats van analist om interne (administratieve) processen te ondersteunen en te optimaliseren. Onderzoeken voor- en nadelen centraal gecoördineerde inkoop ten opzichte van decentrale inkoop door ontbreken decentrale capaciteit tactische inkopers. In het onderzoek moet ook contractmanagement en de positionering ervan, worden meegenomen gezien de onlosmakelijke verbinding tussen inkoop en contractmanagement.

6.7.8 Huisvesting

In 2020 hebben we intrede genomen in het nieuwe stadhuis. Het doel is en blijft om 'het huis van de stad' te zijn en om een goed en veilig werkconcept te bieden aan de medewerkers, passend binnen de ontwikkelingen van de gemeentelijke organisatie.

Het CMT heeft daarom in 2025 opdracht gegeven voor een evaluatie. Uit deze evaluatie is naar voren gekomen dat er aanleiding is om onderdelen van het huisvestingsconcept te optimaliseren, onder andere door de groei van het aantal medewerkers, veranderende werkvormen en een toename van piekdruk op kantoordagen.

Deze optimalisatie, w.o. ook opnieuw aandacht vragen voor de gedragscomponent als het gaat om het gebruik van ons stadhuis, kent een start in 2025 en wordt verder in 2026 uitgerold.

Daarnaast blijft ook de verdere verduurzaming van ons gebouw op de agenda staan en is er continu aandacht voor het efficiënt omgaan met energiegebruik in het stadhuis. Daarnaast houden wij continu aandacht voor het bewust en efficiënter omgaan met het energieverbruik binnen het Stadhuis.

Bereiken?	Doen?
Optimaliseren huisvestingsconcept	Uitvoeren van voorstellen tot verbetering/aanvulling om locaties en ruimtes van de gemeente goed te benutten. Daarnaast meer aandacht besteden aan de gedragscomponent rond het (samen)werken in het stadhuis.
Efficiënter omgaan met energieverbruik	Continu proces. Verbruik continu monitoren en maatregelen treffen waar nodig.

6.7.9 Audit en Control

Grondslag Audit en Control

Op basis van de Financiële Verordening (art 212 van de Gemeentewet) en de controleverordening (art 213 van de Gemeentewet) geeft de raad opdracht aan het college van B en W om zorg te dragen voor de inrichting van een adequate beheersorganisatie. Het college is verantwoordelijk voor de rechtmatigheid, de verantwoording en controle van het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie. Dit resulteert in een efficiënte interne beheersorganisatie. In deze paragraaf worden de plannen en ontwikkelingen voor de komende jaren op het gebied van Audit en Control besproken.

Audit en control

In Hengelo maken we gebruik van het 3-lijnen model. Waarbij we verantwoordelijkheden en rollen met betrekking tot risico's en interne controle verdelen over drie verschillende 'lijnen'. De primaire verantwoordelijkheid voor de interne beheersing van processen ligt bij de eerste lijn. Zij zijn de belangrijkste beheersing voor de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van ons handelen in de uitvoering. Vanuit de tweede lijn worden (vakinhoudelijke) adviezen gegeven, kaders bewaakt en controles uitgevoerd ter ondersteuning aan de eerste lijn. De derde lijn beoordeelt het samenspel tussen eerste en tweede lijn. Op basis van derde lijns audits wordt aangegeven waar het goed gaan en waar verbeteringen nodig zijn.

Bereiken	Doen
Versterken gezamenlijke beeld en uitvoering van interne beheersing in organisatie.	Door de komst van projectcontrol zien we een verbetering in het gesprek tussen ambities binnen projecten en de risico's die dit met zich meebrengt. De diverse controlefuncties werken samen om de visie op control en de beheersing in de organisatie verder te brengen.
Ondersteuning audit en control en samenhang door een nieuw systeem.	In 2026 wordt er een aanbesteding gestart voor een risicomanagement systeem. Door de aanschaf van een nieuw risicomanagement systeem geven we uitvoering aan de ambitie om de interne beheersing verder te professionaliseren.
Doorontwikkelen VIC functie	Het systeem is gericht op het ondersteunen van risicomanagement, het auditproces en de opvolging van aanbevelingen in de organisatie. Het proces van audit en control volgens het 3-lijnen model wordt daarin goed geborgd en de informatie is beter toegankelijk en op één plek te vinden voor de organisatie. Met de doorontwikkeling van de VIC (Verbijzonderde Interne Controle)-functie willen we de interne beheersing binnen de organisatie verder optimaliseren en verankeren. Een belangrijk onderdeel hiervan is het versterken van de samenwerking met de externe accountant. Door de VIC-functie verder te ontwikkelen kunnen we gericht inspelen op informatiebehoeften van de accountant, de kwaliteit van de interne controles verhogen.
Aanbestedingstraject accountant 2026	Ons contract met de huidige accountant, PWC, loopt af. In 2025 is gestart met een nieuw aanbestedingstraject en afgerond. Ook vanaf 2026 blijft PWC onze accountant en is belast met de controle op de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

6.7.10 Rechtmatigheid

Ook over het jaar 2025 moet het college een rechtmatigheidsverantwoording in 2026 afgeven. Dat doet zij over drie inhoudelijke elementen: het voorwaarden criterium, misbruik en oneigenlijk gebruik en begrotingsrechtmatigheid.

Dit sluit aan bij de huidige ontwikkelingen om verantwoordelijkheden neer te leggen waar ze thuishoren. Het college wordt hierdoor nog bewuster van haar taak om goed financieel beheer te waarborgen. Hierdoor krijgt de dialoog over rechtmatigheid tussen de raad en het college meer nadruk. De accountant controleert nog steeds de jaarverantwoording van het college op getrouwheid, wat garandeert dat het college een goed onderbouwde rechtmatigheidsverantwoording aflegt.

Bereiken	Doen
Kaders 2025 ten aanzien van de verantwoordingsgrens herzien ten behoeve van de verantwoording 2026 en verder	Vaststellen van normenkader en verantwoordingsnorm door raad. Dit bepaalt de reikwijdte en diepgang van de (interne) controles en verantwoording. Afgelopen jaren is er een verantwoordingsgrens van 3% gehanteerd. Vanaf 2025 wordt er een verantwoordingsgrens gehanteerd van 2%. In 2026 wordt gekeken of er ruimte is om deze verder af te bouwen. Eventuele aanpassingen volgen in de Financiële verordening en controleprotocol.
Materialiteit jaarrekening controle aanpassen en impact bepalen	Vanaf boekjaar 2025 hanteert de controlerend accountant een materialiteit voor de jaarrekeningcontrole van 2%. Voorheen was de materialiteit voor fouten 1% en voor onzekerheden 3%. Wij gaan in gesprek met onze accountant over deze wijziging en de impact voor onze werkzaamheden en die van de accountant.
Samenwerking accountant ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording evalueren en doorontwikkelen.	Jaarlijks evalueren we de samenwerking met de accountant. Hierbij evalueren ook de rechtmatigheidsverantwoording. Waar nodig maken we nieuwe afspraken.
Rechtmatigheidsverantwoording over 2025 door college opstellen.	Het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording door het college en de paragraaf bedrijfsvoering van de Jaarstukken 2025 met meer detail bevindingen.
Meer aandacht voor Frauderisico's en beheersing.	Meenemen van potentiële frauderisico's in de (interne) controle en rapporteren in de toelichting op rechtmatigheid. Het voorkomen van fraude en onrechtmatig handelen is binnen de organisatie een belangrijk aandachtspunt. Dit zal ook de komende jaren aandacht blijven houden. In de werkprocessen van de organisatie zijn tal van beheersmaatregelen genomen om het risico op fraude en onrechtmatig handelen zoveel mogelijk te reduceren. Daarnaast is aandacht voor de meer culturele en gedragskant van fraude en onrechtmatigheden. Voorbeelden hiervan zijn aan trainingen op het gebied van morele dilemma's en beleid om een veilig werkklimaat te waarborgen.

6.8 Subsidies

Wat willen we bereiken

De gemeente Hengelo verleent subsidies om bepaalde doelen te bereiken. De doelen zijn omschreven in de programma's van de Beleidsbegroting en in specifieke beleidsnota's. De subsidieverlening moet voldoen aan de regels van de Algemene wet bestuursrecht, de Algemene Subsidieverordening en, wanneer van toepassing, de subsidie uitvoeringsregelingen. De laatste twee worden door onszelf bepaald. Met een subsidie kunnen de kosten van een activiteit geheel of gedeeltelijk worden betaald.

Hoe gaan we dit doen?

Voor het jaar 2026 is de lokale regelgeving vastgelegd in de volgende documenten:

- Algemene Subsidieverordening
- Subsidie uitvoeringsregelingen 2026

Per afzonderlijke subsidie worden de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verleend, de verplichtingen waaraan de subsidieontvanger moet voldoen en de wijze van betaling vastgelegd in een subsidiebesluit (beschikking). Waar mogelijk worden prestatieafspraken gemaakt.

De compensatie subsidie-index (25-FP-5.10) onder de noemer 'Vitale verenigingen' valt niet onder de uitvoeringsregelingen.

We kennen jaarlijkse subsidies die per (boek) jaar of voor een bepaald aantal boekjaren aan een instelling voor een periode van maximaal 4 jaar wordt verstrekt, en eenmalige subsidies voor bijvoorbeeld projecten of activiteiten.

In de begroting is rekening gehouden met de jaarlijkse indexering, welke is vastgesteld in de Zomernota 2025-2029. De meeste subsidies worden jaarlijks geïndexeerd. Voor 2026 zijn de subsidies geïndexeerd met 3,73%. Onderstaand worden de subsidies vermeld waarvoor sprake is van een uitvoeringsregeling met subsidieplafond en die nog niet eerder door de gemeenteraad zijn besloten in een afzonderlijk raadsbesluit.

Uitvoeringsregelingen	Subsidieplafonds 2026
Subtotaal cultuurhistorisch erfgoed	328.819
1. Archeologie	10.000
2. Begraafplaats en gedenkmonumenten	2.500
3. Gevelverbetering binnenstad	97.039
4. Karakteristieke boerderijen en opstallen	4.000
5. Kunst uit de wederopbouw	3.500
6. Tuindorp t Lansink	10.000
7. Monumentenzorg	30.000
8. (Industrieel) erfgoed Hart van Zuid	166.780
9. Voorlichting en communicatie	5.000
Subtotaal groendaken	20.000
10. Groendaken	20.000
Subtotaal kunst en cultuur	9.830.743
11. Culturele Initiatieven	23.589
12. Podiumbudget	25.907
13. Stimuleringsbudget Beeldende Kunst en Vorming	63.724
14. Basissubsidie Amateurkunst	167.502
15. Beeldende kunst - Ateliers '93	8.075
15. Beeldende kunst - HeArtpool	17.776
15. Beeldende kunst - MHHK	4.975
15. Beeldende kunst - SWWK	111.043
16. Culturele kernvoorzieningen - Bibliotheek Hengelo	3.094.150
16. Culturele kernvoorzieningen - Oyfo	2.326.243
16. Culturele kernvoorzieningen - Schouwburg Hengelo	2.655.877
16. Culturele kernvoorzieningen - Metropool Poppodia van Twente	1.062.766
17. Cultureel Erfgoed - Museum Hengelo	21.102
17. Cultureel Erfgoed - Historisch Archief Beckum	3.454
17. Cultureel Erfgoed - Historie Brandweer Hengelo	1.477
18. Herdenking - Stichting Vredesbezinning 4 en 5 mei	3.770
19. Lokale Omroep - 1Twente	239.313
Subtotaal internationaal	2.798
20. Uitwisseling partnerstad Emsdetten	2.798
Subtotaal jeugd	258.214
21. Vrijwillig jeugdwerk - scouting	102.619
22. BSO+	155.595
Subtotaal sport en bewegen	243.346
23. Sportkennismaking	20.442
24. Openbare ruimte inrichten en kleine evenementen	6.109
25. Deskundigheidsbevordering	21.528
26. Sporten met een beperking mogelijk maken	20.441
27. Duurzaamheid	20.441
28. Lokaal Sportakkoord	46.744
29. FBK Games	107.641
Subtotaal welzijn	2.838.989
30. Lhbt+ – incidentele projecten en initiatieven	36.893
31. Uitvoeringsregeling Bewonersparticipatie 2026	221.163
32. Wijkwelzijnswerk	2.580.933
Subtotaal zorg	1.131.659
33. Thuis in de buurt	28.485
34. Maatschappelijke opvang, begeleiding en bemoeizorg	1.103.174
Subtotaal onderwijs	2.500.000
35. Voorschool Hengelo	2.500.000
Totaal subsidie uitvoeringsregelingen met plafond	17.154.568

6.9 Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo)

Sinds 1 mei 2022 geldt de nieuwe Wet open overheid (Woo). In de Woo staat dat overheden open en duidelijk moeten zijn over hun werk. In de begroting en het jaarverslag schrijven we hoe we dat doen.

Gemeente Hengelo voert de Woo uit met een speciaal plan. Dit plan laat zien welke stappen we nemen om onze informatie beter te ordenen. Dit is belangrijk voor het bestuur, de medewerkers, de computersystemen en de hoeveelheid informatie.

Contactpersoon voor Woo-verzoeken

De Woo zegt dat elke gemeente een contactpersoon moet hebben voor Woo-verzoeken (artikel 4.7). Bij ons kun je hiervoor terecht via:

- de Woo-pagina op onze website,
- de balie in het stadhuis,
- of ons klantcontactcentrum.

We vinden het belangrijk dat je gemakkelijk een Woo-verzoek kunt doen. Als er een verzoek binnenkomt, zorgt de Woo-coördinator dat het bij de juiste afdeling terecht komt.

Actief openbaar maken van informatie

Volgens de Woo moeten we bepaalde informatie uit onszelf delen (dus niet alleen op verzoek). Deze informatie is verdeeld in 17 soorten informatiecategorieën. Deze informatiecategorieën moeten wij gedurende 2025 en 2026 actief openbaar gaan maken. De eerste informatiecategorieën worden sinds 1 november verplicht openbaar gemaakt. Later dit jaar volgt de volgende groep. Hengelo is daar op tijd klaar voor. Hiervoor zijn wij ook gestart met de aanbesteding van een digitaal platform. Op dit platform kunnen inwoners makkelijk documenten vinden, zoals Woo-verzoeken en de antwoorden daarop.

De informatie die wij publiceren moet via de landelijke Woo-index te vinden zijn. Landelijk geldt de Woo-index als zoekmachine. De Woo-index bevat alleen verwijzingen naar documentcollecties uit de informatiecategorieën zoals bedoeld in de Woo. Van de informatiecategorieën die de gemeente actief openbaar maakt is dit in de Woo-index terug te vinden. Onderstaand in tabelvorm een samenvatting (peildatum: 17 juni 2025).

Informatiecategorie	Aantal gepubliceerd	Actief gepubliceerd	In Woo-index [1]
Wet- en regelgeving [2] ²	12.617	Ja	Ja
Organisatiegegevens [3] ³	1	Ja	Ja
Raadsstukken [4] ⁴	181	Ja	Ja
Bestuursstukken [5] ⁵	23	Ja	Ja
Woo-verzoeken [6] ⁶	0	Aan indiener	Nee

1 [1] Woo-index gemeente Hengelo: https://organisaties.overheid.nl/woo/35296/Gemeente_Hengelo

2 [2] Wet- en regelgeving wordt per april 2009 gepubliceerd. Bron: [3 \[3\] Register van Oveheidsorganisaties: \[https://organisaties.overheid.nl/35296/Gemeente_Hengelo\]\(https://organisaties.overheid.nl/35296/Gemeente_Hengelo\)](https://zoek.officielebekendmakingen.nl/resultaten?q=(c.product-area==%22officielepublicaties%22)and((((w.organisatietype==%22gemeente%22)and(dt.creator==%22Hengelo%22))))and((((w.publicatienaam==%22Tractatenblad%22))or((w.publicatienaam==%22</p></div><div data-bbox=)

4 [4] Raadsstukken worden sinds medio 2014 gepubliceerd. Vervallen raadsvergadering zijn niet meegeteld. Bron: <https://www.hengelo.nl/Welkom-in-Hengelo/Beheer/Overige-pagina-s/IRIS/Vergaderagenda.html>

5 [5] Bestuurlijke besluitenlijsten worden sinds 2018 gepubliceerd. Bron: <https://www.hengelo.nl/Bestuur-en-Organisatie/College-B-en-W/Besluiten-van-het-college.html>

6 [6] Woo-verzoeken publiceren we op dit moment nog niet, dit hangt samen met de aanschaf en implementatie van een publicatieplatform. Besluiten en onderliggende stukken worden uiteraard toegestuurd aan de verzoeker.

Onderstaande tabel toont het aantal resultaattypen Woo-verzoeken vanaf 1 mei 2022 tot de peildatum 16 juni 2025.

Resultaat	2022	2023	2024	2025
Afgewezen	8	8	7	4
Gestaakt / ingetrokken	4	6	3	
Niet ontvankelijk				1
Afgehandeld	12	30	44	13
Lopend	0	1	2	2
Totaal	24	45	56	20

De beschikbaar gestelde Woo-middelen worden de komende jaren aangewend om onze openbaarmakingsverplichtingen vanuit de wet te kunnen realiseren en onze informatiehuishouding door te ontwikkelen.

- In 2025 gaan we een publicatieplatform implementeren. Hierop gaan wij de documenten uit de verschillende informatiecategorieën publiceren. De aanbesteding daarvan is in augustus 2025 afgerond. De doorontwikkeling zal in 2026 plaatsvinden. Bijvoorbeeld koppeling met het digitaliseren en ontsluiten van de fysieke archieven.
- In 2026 gaan we verder met het op orde brengen van de informatiehuishouding en de sturing daarop. Dit doen we door projecten op het gebied van o.a. informatiebeheer, archivering en het vergroten van de vindbaarheid van gegevens bij specifieke zoekopdrachten.
- Voor het beter stroomlijnen en transparant maken van bestuurlijke informatie (onder andere collegestukken) zal er rond de jaarwisseling 2025/2026 nieuwe software aangeschaft en geïmplementeerd worden, waardoor ook deze informatie automatisch gepubliceerd kan worden.
- In 2026 blijven we intensief inzetten op interne training, bewustwording, communicatie en beschikbaar stellen van hulpmiddelen, zodat Woo-verzoeken snel en doeltreffend afgehandeld kunnen worden en documentcollecties uit de verplichte informatiecategorieën juist gepubliceerd worden.